

NEVIDLJIVI ČOVJEK

HERBERT GEORGE WELLS

SADRŽAJ

1. Dolazak neobičnog stranca	1
2. Prvi dojmovi gospodina Teddyja Henfreyja	7
3. Tisuću i jedna boca	12
4. Gospodin Cuss razgovara sa strancem	17
5. Provala u župni dvor	23
6. Poludjeli namještaj	25
7. Strančevo razotkrivanje	29
8. U prolazu	37
9. Gospodin Thomas Marvel	38
10. Thomas Marvel odlazi u Iping	44
11. U konačistu	47
12. Nevidljivi čovjek gubi strpljenje	51
13. Thomas Marvel pokušava se izvući	56
14. U Port Stoweu	59
15. Čovjek kojem se žurilo	65
16. U gostionici „Veseli kriketaši“	67
17. Posjetitelj doktora Kempa	71
18. Nevidljivi čovjek spava	80
19. Neka temeljna načela	84

20. U kući u Great Portland Streetu	90
21. U Oxford Streetu	99
22. U trgovačkom centru	103
23. U Drury Laneu	109
24. Iznevjereni plan	118
25. Potjera za Nevidljivim čovjekom	122
26. Ubojstvo gospodina Wicksteeda	125
27. Opsada Kempove kuće	129
28. Uhvaćeni progonitelj	138
Epilog	144
O autoru	146
Impresum	147

1. DOLAZAK NEOBIČNOG STRANCA

Stranac je stigao početkom veljače, jednog hladnog dana, kroz oštar vjetar i kroz snijeg čije su pahulje letjele na sve strane. Došao je baš za posljednje snježne mećave te sezone koja je bjesnjela po brežuljcima. Pješao je od željezničke postaje Bramblehurst, noseći u ruci pomno zaštićenoj rukavicom crni putni kovčežić. Bio je umotan od glave do pete, a obod mekana pustena šešira skrivao mu je svaki djelić lica, osim vrška nosa koji se sjajio. Snijeg mu se nagomilao po ramenima i grudima dodajući tako bijelu krestu na teret koji je nosio. Uteturio je u konačište „Kočija i konji“ više mrtav nego živ. S treskom je spustio kovčeg na pod.

- Topline! - zavapio je. - U ime ljudskog milosrđa! Dajte mi sobu i naložite vatru u kaminu!

Pokraj šanka zatoptao je nogama, otresajući sa sebe snijeg, a zatim je krenuo za gospođom Hall u gostinsku sobu dogovoriti uvjete boravka. I eto, bez uvoda, s tek par riječi i nekoliko zlatnih funti koje je hitnuo na stol, stranac se nastanio u konačistu.

Nakon što je naložila vatru, gospođa Hall ostavila ga je u sobi i poslala mu je sama pripremiti objed. Smatrala je rijetkom srećom da netko zimi odsjedne u Ipingu, osobito gost koji se nije cjenkao, pa je odlučila pokazati da je dostojna te sretne slučajnosti. Čim je zapekla slaninu i nakon što je svoju letargičnu sluškinju Millie malo požurila s par spretno odabranih izraza prezira, odnijela je stolnjak, tanjure i čaše u gostinjsku sobu, gdje je s najvećom mogućom bukom počela servirati stol. Iako se vatra živahno razgorjela, iznenadila se kad je ugledala svog posjetitelja još uvijek odjevena u šešir i kaput kako stoji leđima okrenut od nje, zureći kroz prozor u snijeg koji je padao u dvorište. Ruke u rukavicama zabacio je na leđa, prsti su mu bili isprepleteni. Izgledao je izgubljeno u mislima. Opazila je da otopljeni snijeg, koji mu je još uvijek u kapljicama bio raspršen po ramenima, kaplje na tepih.

- Mogu li uzeti vaš šešir i kaput, gospodine - upita - i dobro ih posušiti u kuhinji?

- Ne - odgovorio je, ne okrećući se.

Nije bila sigurna da ga je čula, pa je upravo htjela ponoviti isto pitanje.

On okrene glavu i pogleda je preko ramena. - Radije ću ih zadržati na sebi - odvrati, naglašavajući svaku riječ.

Ona opazi da nosi glomazne plavkaste naočale s bočnim štitnicima i da ima goleme zaliske koji su mu prelazili preko linije brade, posve skrivajući obraze i donji dio lica.

- Dobro, gospodine - reče. - Kako želite. Soba će se zagrijati za nekoliko trenutaka.

Stranac ne odgovori ništa, nego se ponovno okrene od nje, a gospođa Hall osjeti da pokušava potaknuti razgovor u krivom trenutku, pa žustro postavi ostatak pribora na stol i šmugne iz sobe. Kad se vratila, on je još uvijek stajao na istom mjestu, poput nekog kamenog kipa, povijenih leđa, podignutog ovratnika i spuštenog oboda šešira koji mu je potpuno zaklanjao lice i uši. Ona bučno odloži jaja sa slaninom i prije mu dovikne nego reče:

- Objed vam je na stolu, gospodine!

- Hvala - odvrati on naglo, ne pomičući se s mjesta sve dok nije zatvorila vrata za sobom. Tad se brzo okrene i priđe stolu s izvjesnom neobuzdanom naglošću.

Kad je gospođa Hall prošla kroz šank i ušla iza, u kuhinju, začula je zvuk koji se ponavljao u pravilnim razmacima. Čulo se tik-tak-tak - zvuk žlice koja se brzo pomiče po dnu zdjele.

- Ah, ta služavka! - povikala je. - Eto, potpuno sam zaboravila. A kriva je njezina sporost!

I dok je Millie sama završavala s miješanjem umaka od gorušice, gospođa Hall bocnula ju je s par verbalnih žalaca koji su se odnosili na njezinu pretjeranu sporost. Ona je zgotovila šunku s jajima, postavila stol i sve obavila, dok je Millie (doista od velike pomoći!) tek uspjela zakasniti s umakom. I to njemu, novom gostu koji želi odsjesti! Zatim je napunila zdjelu gorušicom te s izvjesnim dostojanstvom položila umak na zlatno-crni čajni poslužavnik koji je odnijela u gostinjsku sobu.

Pokucala je na vrata i brzo ušla. Čim ju je stranac opazio brzo se odmaknuo, a ona je tek na tren ugledala nešto bijelo što se izgubilo iza stola. Činilo se kao da je pokupio neku stvar s poda. Gospođa Hall spusti na stol zdjelu s umakom te opazi šešir i kaput koje je gost skinuo i odložio na stolicu kraj kamina i mokre čizme koje su, položene na metalnu rešetku kraj vatre, svojom golemom vlagom prijetile izazivanjem hrđe. Odlučno krene prema tim stvarima i reče glasom koji nije dopuštao prigovor: - A sad vjerojatno mogu odnijeti stvari da se osuše.

- Šešir ostavite ovdje - reče stranac prigušenim glasom. Kad se okrenula opazila ga je kako sjedi uzdignute glave i zuri u nju.

Na trenutak je zastala. Zagledala se u njega ukočenim pogledom. Bila je previše iznenađena

da bi mogla progovoriti.

Pred donjim dijelom lica držao je nekakvu bijelu krp, nekakav ubrus koji je donio sa sobom, a kojim je sasvim zaklonio usta i bradu. Zbog toga mu je glas bio tako prigušen. No, taj prizor nije bio ono što je zaprepastilo gospođu Hall. Ono što ju je šokiralo bila je činjenica da mu je čitavo čelo iznad plavkastih naočala bilo obavijeno bijelom trakom zavoja, dok mu je druga traka prekrila uši, ne ostavljajući tako ni djelić kože otkriven. Iznimka je bio samo svijetloružičasti, ispupčeni vršak nosa koji se sjajio kao i u trenutku kad je ušao u konačište. Na sebi je imao tamnosmeđ kaput od baršuna s visokim, crnim, muslinom podstavljenim ovratnikom koji je podigao preko vrata. Gusta crna kosa bježala mu je, provirujući između isprepletenih traka zavoja u neobičnim repićima i roščićima koji su stršali, dajući mu time izgled koji je bio čudniji od ičeg što se uopće moglo zamisliti. Ova povezana i zamotana glava bila je toliko drukčija od prizora koji je gospođa Hall očekivala ugledati da se na trenutak skamenila.

Stranac nije skidao ubrus s lica, već ga je, kako je sad vidjela, i dalje pridržavao dlanom u smeđoj rukavici, zureći u nju kroz svoje nedokučive plavkaste naočale.

- Ostavite šešir ovdje - rekao je govoreći vrlo izražajno kroz tkaninu bijelog ubrusa.

Živci gospođe Hall počeli su se oporavljati od proživljenog šoka. Odložila je šešir na stolicu kraj kamina.

- Nisam znala, gospodine... - započe - da...

I posramljena ušuti.

- Hvala vam - reče on oštro, svrnuvši pogled s gospođe Hall na vrata, a s vrata opet na nju.

- Stvari ću odmah dobro posušiti, gospodine - reče i odnese njegovu odjeću iz sobe. Dok je otvarala vrata još je jednom bacila letimičan pogled na njegovu bijelu, zamotanu glavu i plavkaste zaštitne naočale, no ubrus mu je još uvijek skrivao lice. Kad je za sobom zatvorila vrata lagano se stresla, a njezin je izraz lica rječito svjedočio o silnoj zbunjenosti.

- Nikad to ne bih pomislila - promrmlja. - Onaj čovjek tamo u sobi!

Potiho se vratila u kuhinju, previše odsutna duhom da bi podbola Millie pitanjem o tome što je sad uspjela zabrljati.

Stranac je sjedio, osluškujući njene korake koji su odmicali. Ispitivački je pogledao prema prozoru prije nego je odmaknuo ubrus od lica. Nastavio je jesti. Progutao je zalogaj te je opet s nepovjerenjem pogledao prema prozoru. Progutao je i drugi zalogaj, a zatim je ustao i krenuo s ubrusom u ruci preko sobe. Spustio je zaštitni zastor sve do visine muslinske zavjese koja je prekrivala donji dio prozora. Prostorija je utonula u polumrak. Nakon što je zamračio sobu stranac se, sada smiren, vratio za stol kako bi nastavio s objedom.

- Siroti čovjek, vjerojatno je proživio kakvu nesreću, ili operaciju, ili nešto slično - reče gospođa Hall. - Oh, kako me samo preplašio onim zavojima!

Bacila je u vatru još nekoliko gruda ugljena, a zatim je rastvorila sklopivi stalak za rublje preko kojeg je raširila ogrtač svojega gosta.

- A te zaštitne naočale! Stvarno više sliči ronioncu nego običnom čovjeku - reče i objesi njegov debeli šal na rub stalka. - Još je cijelo vrijeme držao onaj ubrus ispred usta, pa je kroz to i govorio!... Možda su mu i usta ozlijeđena... Tko zna.

Zatim se brzo okrene kao da se iznenada nečeg sjetila. - Nek' se Bog smiluje mojoj duši! - vikne, mijenjajući na trenutak predmet razmišljanja. - Zar još nisi očistila krumpire, Millie?

Kad je otišla pokupiti ostatke jela svog gosta, gospođa Hall postala je još sigurnija u točnost svoje ideje o tome da su mu i usta bila povrijeđena ili unakažena u nesreći koju je, kako je mislila, morao pretrpjeti. Jer iako je pušio lulu cijelo vrijeme dok je ona bila tamo, nije s usana odmaknuo svileni šal kojim je omotao donji dio lica i iznad čijeg je ruba uvlačio dim. No nije ostavio omotani šal na licu zato što je naprosto zaboravio na nj, ne, gospođa Hall vidjela je da je svrnulo pogled na taj dio lica dok je pazio da mu se lula ne ugasi. Stranac je sjedio u kutu leđima okrenut prema zamračenom prozoru i sad, nakon jela, pića te nakon što se ugodno ugrijao, nije kao prije bio toliko nabusit i štur u razgovoru. Crveni odbлесак vatre dao je neku vrstu živosti onim velikim zaštitnim naočalama, razigranost koje dosad nije bilo.

- Na postaji Bramblehurst ostavio sam nešto prtljage - reče pa upita gospođu Hall kako bi svoje stvari mogao dopremiti u konačište. Nakon što mu je odgovorila, on pristojno pogne glavu u zavojima, zahvaljujući joj na objašnjenju.

- Dakle, dostava je sutra? - reče. - Zar nema brže dostave?

Doimao se prilično razočaranim kad mu je gospođa Hall odgovorila „Ne“. Je li potpuno sigurna? Zar nema čovjeka koji bi s ručnim kolicima otišao po stvari?

Gospođa Hall bez ikakve je zamjerke odgovarala na njegova pitanja, potičući ga time na razgovor.

- Put na uzvisini vrlo je strm, gospodine - odvrati na njegov upit o kolicima, a tad, ugrabivši priliku za nastavak razgovora, reče: - Prije godinu dana, ili nešto više, prevrнула su se na uzvisini jedna zaprežna kola. Putnik i kočijaš poginuli su na licu mjesta. Nesreća se, gospodine, dogodi u trenutku, zar ne?

No, iz stranca nije bilo lako izvući koju riječ. - Svakako - protisnuo je kroz tkaninu, dok ju je mirno promatrao kroz neprobojne naočale.

- A da čovjek ozdravi treba puno vremena, nije li tako? Moj se nećak Tom spotaknuo žanjući u polju i porezao se srpom i, o Bože, odležao je tri puna mjeseca u krevetu. Čovjek ne bi povjerovao. A ja otad, gospodine, stvarno zazirem od srpa.

- To mogu shvatiti - odgovori stranac.

- Bojao se neko vrijeme da će ga morati operirati. Eto, toliko mu je bilo loše, gospodine.

Stranac se odjednom zacerekao, smijeh mu je bio poput laveža kojeg je, barem se tako činilo, pokušavao zagristi i zatomiti dok mu je još bio u ustima.

- Ma... je li? - upita.

- Ah, doista je to mislio, gospodine. I nije mu bilo do smijeha, to znam ja koja sam ga njegovala dok je moja sestra imala pune ruke posla s mlađom djecom. Bilo je tu posla s previjanjem i skidanjem zavoja, tako nekako, gospodine, smijem li reći kao...

- Biste li mi donijeli šibice? - prekine je odjednom stranac. - Lula mi se ugasila.

Gospođa Hall iznenada je bila prekinuta. To je s njegove strane bilo prilično neuglađeno, osobito nakon što mu je ispričala iskustvo koje je bilo osobno. Na trenutak je zastala već spremna da nešto kaže, no sjeti se ona dva zlatnika. Otišla je po šibice.

- Hvala - reče on kratko kad ih je položila na stol. Opet joj je okrenuo leđa i zagledao se kroz prozor. Sve je to bilo previše obeshrabrujuće. Očito je bio osjetljiv na temu operacije i zavoja. Ona se pak više nije usuđivala načeti tu temu, no njegovo ju je odrješito odbijanje naživciralo i služavka Millie to joj je popodne bila glavna meta za istresanje bijesa.

Stranac je ostao u svojoj sobi do četiri sata poslijepodne, ne pružajući tako gospođi Hall ni

najmanju priliku da mu s nekim razlogom pokuca na vrata. U satima koje je proveo u sobi bio je prilično tih; činilo se kao da je samo sjedio u sve većoj tami pušeći lulu kraj kamina, a možda je i zadrijemao.

Znatiželjni slušatelj jednom ga je ili dvaput mogao čuti kako ugljenom raspiruje vatru u kaminu, nakon čega se idućih pet minuta moglo čuti kako korača po sobi. Činilo se da razgovara sam sa sobom. Tada bi naslonjač ispustio škripav zvuk, što je značilo da je opet sjeo.

2. PRVI DOJMOVI GOSPODINA TEDDYJA HENFREYJA

U četiri sata, kad se već smračilo i kad je gospođa Hall skupila hrabrosti da uđe u strančevu sobu te ga upita hoće li da mu skuha čaj, u prenoćište uđe mjesni urar Teddy Henfrey.

- Mili Bože, gospođo Hall, ovo nikako nije vrijeme za tanke čizme - reče.

Vani je snijeg padao sve jače. Gospođa Hall složi se s njim, a onda primijeti da urar nosi sa sobom svoju torbu s alatom.

- Kad ste već ovdje, gospodine Teddy, bilo bi mi drago ako možete pogledati staru uru u gostinjskoj sobi. Doduše, ide sasvim dobro i odbija sate, ali joj se mala kazaljka zaglavila na broju šest.

Povela je urara i kad su došli do vrata gostinjske sobe, ona pokuca i uđe.

Dok je otvarala vrata, spazi svog gosta kako sjedi u naslonjaču ispred kamina i, činilo se, drijema, dok mu je zamotana glava klonula na jednu stranu. Soba je bila osvijetljena samo crvenkastim odsjajem vatre u kaminu, a od tog su crvenila strančeve oči skrivene naočalama izgledale kao dva signalna svjetla na željezničkoj pruzi. Ipak, svjetlost vatre nije mu osvijetlila donji dio lica. U sobi je bilo i par blijedih tračaka svjetla koje je dopiralo kroz otvorena vrata. U očima gospođe Hall sve je bilo crvenkasto, sjenovito i neprepoznatljivo, tim više što je upravo zapalila plamen u petrolejskoj lampi, koji ju je zaslijepio. Ipak... na trenutak joj se učinilo da čovjek kojeg je gledala pred sobom ima golema, razjapljena usta, neviđeno široka usta koja su mu progutala čitav donji dio lica... Njen trenutni dojam sačinjavali su bijela omotana glava, glomazne zaštitne naočale, a ispod toga - golema prazna rupa! Tad se stranac pomakne, ustane iz naslonjača i podigne ruku. Gospođa Hall otvori do kraja vrata od sobe, tako da je u prostoriju prodrlo više svjetla. Sad ga je vidjela jasnije - pred licem je držao šal baš kao što je ranije držao ubrus. Gospođa Hall pomisli da je ona slika otprije bila tek rezultat optičke varke svjetla i sjene.

- Dopuštate li, gospodine, da ovaj čovjek pogleda uru? - reče gospođa Hall oporavljajući se od trenutnog šoka.

- Da pogleda uru? - reče stranac dok je pospano pogledavao oko sebe, izgovarajući riječi kroz dlan kojim je zaklonio lice. Kad se razbudio, reče: - Svakako.

Stranac ustane i protegne se, a gospođa Hall ode po svjetiljku. Kad se soba rasvijetlila, uđe urar Henfrey i nađe se licem u lice sa zavojima zakrabuljenim strancem. Ostao je, po vlastitim riječima, zaprepasten.

- Dobra večer - izusti stranac gledajući urara svojim (kako je Teddy podrugljivo nazvao one tamne naočale) „račjim očima“.

- Nadam se da vam ne smetamo - odvrati urar Henfrey.

- Ne, nikako - reče stranac. - Iako, - nastavi okrećući se prema gospođi Hall - ako sam dobro shvatio, ova je soba namijenjena isključivo meni osobno.

- Mislila sam, gospodine - započne gospođa Hall - da bi vam bilo draže da je ura...

- Svakako - odvrati stranac. - Svakako, samo u pravilu više volim biti sam i da mi nitko ne smeta. No, drago mi je da ćete popraviti uru - nastavi vidjevši u gestama Teddyja Henfreyja određeno oklijevanje. - Vrlo mi je drago zbog toga.

Henfrey se namjeravao ispričati i povući iz sobe, ali ga je ovo dopuštenje umirilo. Stranac se leđima okrenuo prema kaminu. Ruke je zabacio unatrag, prekrizivši dlanove na donjem dijelu leđa.

- A kad popravak bude gotov, volio bih popiti šalicu čaja. Ali tek nakon završenog popravka.

Gospođa Hall taman je htjela izaći iz sobe. Ovaj put nije komentirala strančeve riječi, jer nije željela da je on prekori pred urarom. Stranac je tad upita je li što poduzela kako bi mu prtljaga s postaje Bramblehurst bila što prije dostavljena. Odgovorila je da je o cijeloj stvari obavijestila poštara i da ih nosač može dostaviti sutradan.

- Jeste li sigurni da je to najranija moguća dostava?

Bila je sigurna, a ponašanje joj je bilo naglašeno hladno.

- Trebao bih objasniti - dodao je - jer sam prije bio previše prozebao i umoran: ja se, naime, bavim znanstvenim istraživanjima.

- Doista, gospodine? - reče gospođa Hall. To je se prilično dojmilo.

- A u prtljazi su aparati i pribor koji mi je potreban.

- Sigurno se radi o vrlo korisnim stvarima, gospodine - reče gospođa Hall.
- I ja sam, naravno, vrlo nestrpljiv jer želim nastaviti sa svojim istraživanjima.
- Svakako, gospodine.
- Razlog mog dolaska u Iping jest... - nastavi on malo slobodnije - jest želja za samoćom. Ne želim da me se ometa u radu. Uz moj rad vezana je i jedna nezgoda...
- To sam i mislila - promrmlja gospođa Hall za sebe.
- ...zbog koje moram živjeti povučeno. Moje su oči ponekad toliko slabe i bolne da moram sate i sate provoditi u potpunom mraku. Zaključan u mračnoj u sobi. To se događa tu i tamo. Jasno, sad to nije slučaj, no kad mi je loše i najmanje ometanje, čak i nečiji ulazak u sobu za mene predstavlja izvor strašne uznemirenosti - dobro je da vam odmah objasnim kako stvari stoje.
- Svakako, gospodine - reče gospođa Hall. - Ako mogu biti toliko slobodna i upitati...
- To je, mislim, sve što vam imam reći - odvrati stranac mirnim i odrješitim tonom koji je označio kraj razgovora. Bio je to stav koji je znao zauzeti kad god bi mu tako odgovaralo.

Gospođa Hall morala je ostaviti svoja pitanja i izraze sućuti za neku bolju priliku.

Kad je otišla iz sobe stranac je ostao stajati ispred kamina, pažljivo promatrajući (kako je to Teddy Henfrey opisao) cijeli proces popravka. Henfrey je izvadio iz kućišta ne samo kazaljke i brojačnik, već je rastavio cijeli satni mehanizam. Trudio se svoj posao obavljati što tiše, mirnije, bez zamahivanja i grubog lupanja. Radio je sa svjetiljkom pokraj sebe, dok je zeleno sjenilo na gornjem dijelu lampe bacalo blistave tragove svjetla po njegovim rukama, okviru mehanizma i kotačićima, ostavljajući tako druge dijelove sobe u sjenovitom polumraku. Kad bi podigao pogled s jarko osvijetljenih zupčanika, u vidnom bi mu polju zbog zaslijepljenosti zaiskrilo mnoštvo raznobojnih točkica. Budući da je po prirodi bio znatiželjan, izvadio je i rastavio satni mehanizam bez ikakve stvarne potrebe, namjeravajući tako odgoditi svoj odlazak iz strančeve sobe i možda ugrabiti priliku da s njim zapodjene razgovor. No, stranac je stajao na mjestu, savršeno tih i nepokretan, tako nepokretan da je to Henfreyju već išlo na živce. Obuzeo ga je osjećaj da je sam u sobi, pa je podigao pogled u vis. Tamo ga je, u vidnom polju ispunjenom izmaglicom lebdećih zelenih točkica, dočekala siva zatamnjena glava omotana zavojima, s golemim, plavkastim staklima naočala koje su ga koncentrirano fiksirale pogledom. Prizor je za Henfreyja bio toliko nepodnošljiv da su na trenutak obojica

zastali, netremice zureći jedan u drugog, a onda je Henfrey opet svrnuo pogled na satni mehanizam. Situacija je bila vrlo neugodna. Poželio je nešto reći. Možda bi mogao primijetiti da je vrijeme vrlo hladno za ovo doba godine? Podigao je pogled kako bi započeo dijalog s uvodnim riječima...

- Vrijeme... - započne Henfrey.

- Zašto ne završite posao i ne odete? - izusti nepomična pojava očigledno jedva obuzdavajući srdžbu. - Još morate samo pričvrstiti malu kazaljku na osovinu. Otežete s poslom.

- Svakako, gospodine, još samo minutu. Previdio sam... - i Henfrey završi s poslom i ode. No, izašao je strahovito uzrujan.

- Dovraga - gundao je sam za sebe dok je teškom mukom vukao noge seoskom cestom kroz snijeg koji se topio. - Čovjeku ipak treba vremena za temeljit popravak, zar ne?

I onda opet: - Zar te se ne smije niti pogledati? Rugobo!

Te još jednom: - Izgleda da ne. Čak da te i policija traži ne bi se mogao bolje zamotati i zakrabiljiti.

Na uglu ulice Gleeson spazi gospodina Halla, koji se tek nedavno vjenčao s vlasnicom konačišta „Kočija i konji“. On je sad po narudžbi vozio poštanska kola do kolosijeka u Sidderbridgeu i približavao se Teddyju Henfreyju upravo na povratku iz tog mjestašca. Sudeći po upravljanju konjima, bilo je očito da je u Sidderbridgeu popio koju čašicu previše.

- Kako si, Teddy? - reče u prolazu.

- U kući ti je neki čudak - odvrati Teddy.

Hall, raspoložen za društvo, zaustavi kola. - Šta si reko?

- Kažem ti da je u konačištu odsjeo neki čovjek čudna izgleda - reče Teddy. - Strašno!

I Henfrey počne Hallu zorno opisivati tog čudaka. - Izgleda donekle kao da je prerušen, tako bar zvuči, zar ne? Ja bih želio vidjeti lice onog koji stanuje u mojoj kući - reče. - Ali žene su uvijek tako lakovjerne kad su u pitanju stranci. Unajmio je sobu u tvojoj kući, a nije rekao ni svoje ime!

- Stvarno? - upita Hall koji je bio čovjek malo sporije pameti.

- Da - odgovori Henfrey. - Na tjedan dana. Tko god on bio, nećete ga se moći riješiti dok ne istekne tjedan dana. A ima i puno prtljage koja mu stiže sutra, tako bar kaže. Nadajmo se, Halle, da ta njegova prtljaga nije puna kamenja.

I Henfrey ispriča kako je njegovu tetu u Hastingsu prevario neki stranac koji je došao s praznim putnim kovčegom. Ukratko, sve to je ostavilo Halla u laganoj nedoumici.

- Ćiha, stara curo! - poviče. - Reko bi' da moram vidjet' šta se tamo događa.

Teddy je umorno i polako nastavio svojim putem, a um mu je sad bio prilično olakšan.

No, umjesto da „vidi što se tamo događa“, Halla je kod kuće dočekala supruga koja je istresla pravu bujicu oštih riječi zbog vremena koje je proveo u Sidderbridgeu, pa su njegova bojažljiva pitanja dobila štur i nejasan odgovor. Ipak, sjeme sumnje koje je Teddy posijao počelo je klijati u Hallovu umu unatoč tim zaprekama.

- Vi, žene, ništa ne znate - reče Hall, odlučan u namjeri da sazna više o osobnosti svoga gosta prvom prilikom koja se ukaže. I tako, nakon što je stranac oko pola deset otišao na počinak, Hall energično uđe u gostinjsku sobu i počne pomno pregledavati po namještaju svoje supruge, kao da želi naglasiti da stranac ipak nije ovdje gospodar. Pronašao je list papira s matematičkim izračunom koji je stranac tu ostavio, pa ga je proučio detaljno i pomalo prezrivo. Kad je te noći odlazio na počinak, naložio je gospođi Hall da sutradan, čim bude dostavljena, dobro pregleda strančevu prtljagu.

- Ti lijepo vodi brigu o svojim poslovima - reče gospođa Hall - a ja ću brinuti o svojim.

Postajala je sve više raspoložena da se posvađa s Hallom, jer je stranac bez sumnje bio neobično čudna vrsta stranca, pa ni sama nije bila sigurna što da misli o njemu. Usred noći probudila se iza sna o golemim bijelim glavama poput bijelih repa s golemim crnim očima, koje su se nadvile nad njom na neviđeno dugačkim vratovima. Ali, kao razborita žena, svladala je svoje strahove, okrenula se na drugu stranu i ponovno zaspala.

3. TISUĆU I JEDNA BOCA

Bilo je to ovako: dvadeset devetog veljače, početkom perioda u kojem kopni snijeg, taj jedan jedini čovjek izdvojio se iz sveukupne beskonačnosti te se nastanio u mjestu Iping.

Sutradan je po blatnim ostacima snijega stigla i njegova prtljaga – bila je doista neobična. Našlo se tu nekoliko sanduka kakvi bi mogli zatrebati čovjeku koji je razborit, ali je uz njih stigao i jedan sanduk s knjigama – velikim, teškim knjigama od kojih su neke bile napisane nerazumljivim rukopisom. Bijaše tu još i čitavo brdo manjih sanduka, paketa i kutija u kojima su se nalazili predmeti zaštićeni slamom. Halla je mučila uobičajena znatiželja dok je promatrao zaštitnu slamu i činilo mu se da se u sanducima nalaze – staklene boce. Stranac, sav zakrabuljen šeširom, kaputom, šalom i rukavicama nestrpljivo izađe iz konačišta da osobno dočeka Fearensideovu kočiju. Dok je Hall razmjenjivao tračeve s kočijašem, čekajući spreman da pomogne kod unošenja prtljage, stranac je izašao iz konačišta ne primijetivši kočijaševa psa koji je bezvoljno njuškao Hallove noge.

– Skinite te sanduke – reče. – Već sam se dovoljno načekao.

Zakoračio je niz stube kao da će krenuti prema stražnjem dijelu kola s namjerom da dohvati jedan od manjih sanduka, no sad ga je opazio Fearensideov pas. Sav uznemiren počeo je opasno režati, pa kako se stranac sjurio niza stube, tako se pas naglo u skoku zaletio ravno prema njegovoj ruci.

– Marš! – poviče Hall odskočivši unatrag, jer nije baš bio hrabar s psima, a Fearenside je zaurao „Lezi!“, grabeći rukom svoj bič.

Vidjeli su kako su pseći zubi okrznuili strančevu ruku i začuli škljocaj zuba. Nato pas skoči sa strane i zarine zube u strančevu nogu. Jasno su čuli kako se nogavica razdire. U taj tren tanji kraj Fearensideova biča dohvati svoju žrtvu, pa se pas, cvileći od boli, zavuče među kotače kola. Sve je to potrajalo tek oko pola minute. Nitko nije govorio, svi su urlali. Stranac baci pogled na poderanu rukavicu i nogavicu. Htio se sagnuti prema nogavici, ali onda se naglo okrene i potrči preko stuba u konačište. Čuli su kako juri hodnikom i kako se golim drvenim stubama penje do svoje sobe.

– Ti bijesna beštijo! – vikao je Fearenside silazeći s kola s bičem u ruci, dok ga je pas pažljivo promatrao kroz otvore kotača. – Dolazi ovamo – derao se. – Bolje je za tebe da brzo dođeš.

Hall je stajao zabezeknut. – Ugrizo ga je. Bit će bolje da vidim što je s njim – reče i ode za strancem. Na hodniku sretne gospođu Hall. – Kočijašev pas ga je ugrizo.

Požurio je po stubama i kako su vrata strančeve sobe bila odškrinuta, on ih otvori do kraja te istinski zabrinut uđe bez obaveznog kucanja i pozdrava.

Zavjesa je bila spuštena, pa je soba bila u polumraku. Na trenutak ugleda nevjerojatan prizor – činilo se kao da prema njemu maše ruka na kojoj je nedostajala šaka i da u njega gleda lice koje su sačinjavale tri goleme, nejasne, okrugle mrlje na bijeloj podlozi. Lice je prilično podsjećalo na cvijet bijele maćuhice. Istog trenutka osjeti snažan udarac u prsa, nešto ga gurne unatrag iz sobe, a u lice mu se nabiju vrata. Brava na vratima zaključa se. Sve se odigralo tako brzo da Hall uopće nije uspio vidjeti što se dogodilo – bilo je to tek lelujanje nekih neodređenih oblika, udarac, pa tresak. Sad je stajao na uskom, zamračenom odmorištu i sav u čudu razmišljao što bi moglo biti ono što je vidio.

Nekoliko minuta kasnije pridružio se maloj skupini ljudi koji su se okupili ispred konačišta. Među njima je stajao Fearenside, koji je opet, sad već po drugi put prepričavao što se dogodilo, bila je tu gospođa Hall koja mu je predbacivala jer „nema njegov pas što ujedati njezine goste“, u blizini se našao i Huxter, znatiželjni trgovac mješovitom robom koji je živio preko puta te kritikama oboružani kovač Sandy Wadgers. Osim njih, bilo je tu i nekoliko žena i djece koji su svi u glas izgovarali razne gluposti: „Ne bi on mene ugrizo, znajte“, „Ovakve beštije ne bi smjeli držati“, „A zašto ga je zapravo ugrizo?“ i tako dalje.

Gospodin Hall stajao je na stepenicama, zurio u grupicu i osluškivao. Nekako više nije bio siguran da se gore u strančevoj sobi ukazalo ili dogodilo išta neobično. Uostalom, njegov je rječnik ionako bio presiromašan da bi mogao izraziti svoje dojmove.

– Ne želi ničiju pomoć – odgovorio je na pitanje svoje supruge. – Najbolje da unesemo njegovu prtljagu.

– Ranu bi mu smjesta trebalo spaliti – izjavi trgovac Huxter. – Pogotovo ako je upaljena.

– Ja bih beštiju upucala, baš upucala – javi se neka žena iz skupine.

Odjednom pas ponovno počne režati.

– Hajde, počnite već jednom unositi stvari! – začuo se s ulaznih vrata srditi glas, a tamo je stajao zakrabuljeni stranac s podignutim ovratnikom i spuštenim obodom šešira. – Što prije unesete stvari bit ću zadovoljniji!

Jedan čovjek pritom primijeti da je stranac promijenio hlače i rukavice.

- Je li vas ugrizo, gospodine? - upita Fearenside. - Jako mi je žao da je beštija...

- Ne, nije uspio - odgovori stranac. - Nije mi razderao kožu. Požurite s mojim stvarima.

Stranac je potom, kako tvrdi gospodin Hall, opsovao nešto sebi u bradu.

Tek što su, po njegovoj uputi, unijeli u sobu prvi sanduk, stranac se žustro, s golemom žudnjom nadvio nad drvenu plohu te ga je počeo rastavljati i s krajnjim nehajem bacati slamu po tepihu gospođe Hall. Iz sanduka je stao izvlačiti boce - male debele bočice koje se bile ispunjene prašcima, male uske bočice ispunjene bijelom ili obojenom tekućinom, rebraste plave bočice označene natpisom „Otrov“, boce sa širokom, okruglom bazom i uskim grlom, velike boce od zelenog i bijelog stakla, boce sa staklenim čepovima na čijim se etiketama nalovilo inje, boce začepljene voskom, plutom, drvenim čepovima, vinske boce i boce s uljima kojima se mogla začiniti salata. Sve ih je u dugačkom redu poslagao po ormaru, ploči iznad kamina, plohi ispod prozora, po čitavom podu, po polici za knjige - jednom riječju - posvuda. Čak se ni ljekarna u Bramblehurstu ne bi mogla pohvaliti ni s upola toliko bočica. Bio je to neobičan prizor. Praznio je sanduke jedan za drugim, sve dok nije ispraznio svih šest sanduka. Na stolu je bilo nabacano pravo brdo slame. Jedino što je izvukao iz sanduka osim boca bile su brojne epruvete i jedna pažljivo upakirana vaga.

Čim je ispraznio sanduke, stranac ode do prozora i baci se na posao, nimalo zabrinut zbog razbacane slame, vatre koja se ugasila, velikog sanduka knjiga koji još nije bio unesen, a ni zbog kutija i ostale prtljage koje su odnijeli u njegovu sobu na kat.

Kad mu je gospođa Hall donijela ručak, stranac je već toliko bio zanesen poslom, lijevajući kapljice iz boca u epruvete, da je nije niti zapazio sve do trenutka kad je odmaknula brdo slame i spustila poslužavnik na stol. Spustila ga je možda malčice preglasno, naglašavajući time stravično stanje u kojem je bio pod. Tad je glavu napola okrenuo prema njoj, ali odmah je odvratio pogled i opet se okrenuo. Ipak, ona je opazila da je skinuo naočale - nalazile su se pokraj njega na stolu - i učinilo joj se da su mu očne šupljine neobično prazne. On odmah ponovno natakne naočale, okrene se i pogleda gospođu Hall ravno u oči. Ona je taman htjela prigovoriti zbog slame po podu, no on je pretekne.

- Molio bih da ne ulazite u sobu bez kucanja - reče vrlo ogorčeno, tonom koji je za njega očito bio karakterističan.

- Kucala sam, ali izgleda da...
- Možda ste kucali, ali u mojim istraživanjima, doista hitnim i neophodnim istraživanjima, čak i najmanje ometanje poput škripe vrata... Moram vas zamoliti da...
- Svakako gospodine. Ako tako želite, možete u svako doba zaključati vrata.
- Izvrsna zamisao - reče stranac.
- Ali ova slama, gospodine, ako smijem primijetiti...
- Bolje nemojte. Ako je slama problem, jednostavno mi naplatite čišćenje.

Tu nešto promrsi kroza zube, nešto sumnjivo nalik psovki.

Izgledao je tako neobično dok je stajao s bocom u jednoj i epruvetom u drugoj ruci i bio je u ophođenju toliko eksplozivan i agresivan, da se gospođa Hall prilično uplašila. Ipak, ona je bila odlučna žena, pa nastavi:

- U tom bih slučaju, gospodine, željela znati što vi smatrate...
- Jedan šiling. Zaračunajte jedan šiling. Sigurno je šiling dovoljan?
- Neka bude tako - reče gospođa Hall te dohvati stolnjak i počne ga rasprostirati po stolu. - Naravno, samo ako se slažete.

On se okrene te joj sjedne sučelice s podignutim ovratnikom kaputa.

Cijelo je poslijepodne radio iza zaključanih vrata i po svjedočenju gospođe Hall, uglavnom je radio u tišini. No jednom se začuo udarac kao da je nešto snažno lupilo o stol, pa zvuk boca koje se međusobno sudaraju i tresak stakla onih boca koje su se silovito srušile na pod. Usljedio je zvuk brzog koračanja s jednog kraja sobe na drugi. Iz straha da nešto nije u redu, gospođa Hall prišla je vratima i osluškivala, no nije namjeravala pokucati.

- Ne mogu dalje - bjesnio je u sobi. - Ne mogu više! Tristo tisuća, četiristo tisuća! Golema količina! Prevaren sam! Moglo bi potrajati čitav moj život! Ali strpljivo. Samo strpljivo! Budala! Potpuna budaletina!

Iz smjera prostorije sa šankom začulo se klopavanje cipela s metalnim potkovicama po ciglenom podu i gospođa Hall vrlo je nerado prekinula prisluškivanje strančeva monologa.

Kad se vratila, soba je opet utonula u tišinu, jedino se još čula škripa njegova stolca i povremeno zveckanje staklenih boca. Sve je drugo prestalo. Stranac je nastavio s poslom.

Kad mu je donijela čaj, ugledala je u kutu sobe ispod zrcala krhotine polomljenog stakla i neku površno obrisanu mrlju zlatne boje. Gospođa Hall ga upozori na to.

- I to stavite na račun - odbrusi stranac. - Za ime Božje, nemojte me gnjaviti s tim. Ako je učinjena kakva šteta, stavite to na račun!

Zatim počne nešto zapisivati na list u bilježnicu za proračune koja je ležala pred njim.

- Ja ću tebi nešto reći - izjavi Fearenside uraru Henfreyju misterioznim tonom. Bilo je kasno poslijepodne i njih su dvojica bila u maloj pivnici „Ipinški gaj“.

- A što to? - upita Teddy.

- Onaj čovo o kojem pričaš, onaj kog je ugrizo moj pas. Pa... on je crn. Barem su mu noge crne. Vidio sam to kroz poderotinu na nogavici i kroz rupu na rukavici. Očekivo bi da ćeš u rupi vidjet' nešto ružičasto, jel' tako? Pa, ničeg nije bilo. Samo crnina. Velim ti, čovo je crn ko moj šešir.

- Jako čudno - reče Henfrey. - Sve je to jako čudno. Kako to da mu je nos ružičast kao da ga je obojio?

- Istina - odvrati Fearenside. - Znam da je to istina i reći ću ti šta ja mislim o tome. Taj čovo je šaren, Teddy. Negdje je crn, a negdje bijel i zato se srami. On je nekakav mješanac između rasa i boja, na koži mu je ispala malo crna, malo bijela, umjesto da se sve to lijepo pomiješalo. Ja sam već i prije čuo za takve stvari. To ti je kod konja, ko što svatko vidi, najnormalnija stvar.

4. GOSPODIN CUSS RAZGOVARA SA STRANCEM

Opisao sam prilično detaljno okolnosti pod kojima se stranac nastanio u Ipingu, kako bi čitatelj mogao shvatiti neobičan dojam koji je stvorio njegov dolazak. Izuzmem li dva neobična događaja, mogu preskočiti pojedinosti njegova ostanka sve do onog značajnog dana mjesne proslave. Bilo je tu brojnih verbalnih okršaja s gospođom Hall po pitanju kućnog reda, no nju je stranac sve do kraja travnja (tad je kod njega došlo do prve nestašice novca) uspijevao lako ušutkati kakvom posebnom nadoplatom. Gospodin Hall nije ga mogao podnijeti i kad god bi se usudio, poveo bi razgovor o tome da bi ga se trebali riješiti. Ipak, svoju je netrpeljivost uglavnom izražavao tako što ju je majstorski prikrivao, izbjegavajući svog gosta koliko god je to bilo moguće.

- Pričekajmo do ljeta kad počnu dolaziti umjetnici - mudro bi odvratila gospođa Hall. - Tad ćemo vidjeti. On je možda malo previše bahat, ali na vrijeme plaćeni računi ipak su na vrijeme plaćeni računi, što god ti rekao.

Stranac nikad nije išao u crkvu, niti je pravio razliku između nedjelje i radnog dana, čak ni u odijevanju. I radio je, po mišljenju gospođe Hall, vrlo hirovito. Katkad bi sišao u donju prostoriju rano ujutro te bi radio neprekidno satima i satima. Drugih je dana ustajao kasno, pa bi sate i sate proveo u uzrujanom i bučnom koraćanju po sobi, pušeći i drijemajući u naslonjaču pokraj vatre. Osim s ljudima u selu, s ostatkom svijeta nije imao nikakvog dodira. Raspoloženje mu je stalno bilo neujednačeno, a njegovo je ponašanje najčešće sličilo ponašanju čovjeka koji pati pod teretom nekog gotovo nepodnošljivo teškog izazova. Zbog toga je jednom ili dvaput neke stvari u svojim prostorijama slomio, rastrgao, raščetvorio i polomio na komade u nezadrživom napadu strašnog bijesa. Činilo se da pati od najtežeg oblika kronične razdražljivosti. Njegova navika da potihom razgovara sam sa sobom sve je više rasla, pa iako je gospođa Hall zdušno osluškivala, ono što je čula nije uspijevala uhvatiti ni za rep ni za glavu.

Stranac je danju rijetko izlazio iz konačišta, ali u sumrak bi zakrabuljen do neprepoznatljivosti otišao prošetati, bez obzira na to bilo vrijeme hladno ili ne, birajući najusamljenije puteve ili staze koje su bile zaklonjene stablima i riječnim obalama. Njegove buljooke naočale i sablasno, povijeno lice ispod oboda šešira izbili su jezivo naglo iz posvemašnjeg mraka pred jednog ili dvojicu radnika koji su se vraćali s posla kući, a Teddy Henfrey, koji je jedne noći oko pola deset isteturao iz krčme „Grimizni kaput“, sramotno se

oduzeo od straha ugledavši strančevu glavu koja je sličila lubanji (baš je tad šetao sa šeširom u ruci), na koju je odjednom pao snop svjetla iz otvorenih vrata krčme. Djeca koja bi ga opazila u sumrak sanjala su o krampusu. Donekle je upitno je li stranac više zazirao od djece ili su djeca više zazirala od njega, no bilo je prilično očito da je s obje strane postojala silna netrpeljivost.

Bilo je neizbježno da čovjek tako neobična izgleda i ponašanja postane u mjestашcu poput Ipinga česta tema razgovora. O definiciji strančeva zvanja mišljenja su bila uvelike podijeljena. Gospođa Hall u tome je bila vrlo osjetljiva. Ako bi je tko upitao, ona bi pomno objasnila da je on „eksperimentalni istražitelj“, naglašavajući svaki slog poput nekog tko se boji da će pogriješiti. Kad bi je upitali čime se eksperimentalni istražitelji bave, odvratila bi pomalo nadmeno da „Oni koji su obrazovani znaju čime se bave“, ali bi ipak objasnila da njezin gost „otkriva stvari“. Rekla je da je doživio nekakvu nezgodu koja mu je privremeno uništila kožu na licu i rukama, a budući da je osjetljive naravi, nesklon je svakom javnom zamjećivanju svog stanja.

Osim njezinog objašnjenja postojala je i široko prihvaćena glasina po kojoj je stranac ustvari kriminalac koji pokušava pobjeći od ruke pravde tako što se sav ovio zavojima i sad skriva svoj pravi identitet od budnog oka policije. Ova zamisao potekla je iz glave Teddyja Henfreyja. Samo, nije poznato da je sredinom ili krajem veljače počinjen bilo kakav zločin, ni lakši ni teži. Ovako je razrađena ideja u mašti gospodina Goulda, pomoćnog učitelja u pučkoj školi, poprimila oblik po kojem je stranac bio zamaskirani anarhist koji je izrađivao eksplozivne naprave, pa je gospodin Gould čvrsto odlučio da će ga u svoje slobodno vrijeme istražiti na svoju ruku. Istraživanje se uglavnom svodilo na koncentrirano zurenje kad god bi se on i stranac našli na istom mjestu te na ispitivanje ljudi koji stranca uopće nisu ni vidjeli, tako što bi ih gospodin Gould navodio na priželjkivani odgovor. Ali otkrio nije ništa.

Druga škola mišljenja slijedila je Fearensideovu ideju o „mješancu koji je negdje crn, a negdje bijel“. Njegovi su pristaše prihvaćali bilo to „šareno“ mišljenje, bilo neku njegovu preinaku, kao primjerice Silas Durgan, kojeg se čulo kako tvrdi da „Ako bi on izabrao pokazivat' se na sajmovima, odma' bi se obogatio“. Budući da je Durgan bio pomalo bogoslov, usporedio je stranca s čovjekom kojem je „podaren poseban dar“.

Jedno drugačije stajalište tumačilo je čitavu stvar smatrajući stranca bezazlenim luđakom. Ono je imalo prednost, jer je sve odmah jasno objašnjavalo.

Između tih glavnih skupina nalazili su se oni koji su se kolebali i oni koji su nagađali. Ljudi u

Sussexu nisu baš praznovjerni, pa se tek poslije događaja početkom travnja u selu počelo govorkati o nečem nadnaravnom. Pa i onda su u to povjerovale samo žene.

Štogaod mislili o njemu ponaosob, stanovnici Ipinga objedinjeni u cjelinu bili su složni oko toga da im se stranac ne sviđa. Njegova silna razdražljivost, koja bi lako mogla biti shvatljiva gradskom intelektualcu, bila je zbunjujuća ovim mirnim mještanima Sussexa. Mahnito gestikuliranje kojim bi ih katkad iznenadio, nesmotreno tumaranje u predvečerje po mirnim kutcima iz kojih bi ih naglo zaskočila njegova pojava, neljudsko neprihvatanje svakog pokušaja nečije radoznalosti, njegova osobita privrženost periodu sumraka koja je dovela do zaključavanja vrata, spuštanja zaštitnih rešetki i gašenja svijeća i svjetiljki – tko bi to mogao prihvatiti? Kad je prolazio kroz mjesto, ljudi su skretali u stranu, a čim bi stranac prošao, mladi pametnjakovići skloni humoru podizali bi ovratnike kaputa i spuštali obode šešira te bi razdraženo koračali za njim, oponašajući njegovo bizarno držanje. Baš u to vrijeme bila je popularna pjesma *Krampus*. Pjevala ju je gospođa Statchell na školskom koncertu (kako bi pomogla nabavi svjetiljki za crkvu) i od tad, kad god bi se nekoliko mještana našlo na okupu, a odnekud bi se pojavio stranac, netko iz grupe glasnije bi ili tiše odzviždao par taktova te pjesme. Čak su i mala djeca koja bi do kasno ostala vani vikala za njim „Krampus, krampus!“, nakon čega bi sva usplahirena brzo pobjegla.

Doktora Cussa, mjesnog liječnika opće prakse razdirala je znatiželja. Strančevi zavoji pobuđivali su njegovu profesionalnu radoznalost, a glasine o tisuću i jednoj boci potaknule su u njemu ljubomoru. Tijekom cijelog travnja i svibnja hvatao je prigodu da porazgovara sa strancem i naposljetku, negdje oko svetkovine Duhova, nije više mogao izdržati, pa je kao izliku uzeo potpisnu listu za skupljanje milodara za mjesnu ubožnicu. Iznenadio se kad je saznao da čak ni gospodin Hall ne zna ime svojega gosta.

– Rekao je kako se zove – potvrdi gospođa Hall, što je bila sasvim neutemeljena tvrdnja. – Ali nisam ga dobro čula.

I samoj joj se učinilo da je glupo što ne zna čovjekovo ime.

Cuss pokuca na vrata sobe i uđe. Iz unutrašnjosti dopre prilično razgovijetna psovka.

– Oprostite na smetnji – reče i zatvori vrata za sobom, ostavljajući tako gospođu Hall izvan daljnjeg razgovora.

Sljedećih desetak minuta mogla je čuti samo žamor glasova, a zatim glasan uzvik iznenađenja, komešanje nogu, rušenje stolca, oštar napadaj smijeha te brze korake prema

vratima na kojima se pojavio doktor Cuss, blijeda lica, osvrćući se razrogačenih očiju preko ramena u sobu. Iza sebe je ostavio otvorena vrata i ne obazirući se na gospođu Hall u par je koraka prešao hodnik, pojurivši niz stube. Na kraju je samo čula kako žurnim koracima odmiče ulicom. Šešir je još uvijek držao u ruci. Gospođa Hall stajala je u hodniku i gledala kroz otvorena vrata u sobu. Tad je začula strančev tihi smijeh i korake po sobi, ali s mjesta na kojem je stajala nikako nije uspijevala vidjeti njegovo lice. Vrata sobe zalupe se i ponovno zavlada tišina.

Cuss je otišao ravno do vikara Buntinga.

- Jesam li ja lud? - započne Cuss iznenada čim je ušao u njegov maleni skromni ured. - Izgledam li kao psihički bolesnik?

- Što se dogodilo? - upita vikar stavljajući amonita na stranice svoje buduće propovijedi.

- Onaj čovjek u svratištu...

- Što s njim?

- Dajte mi najprije nešto popiti! - zamoli Cuss i sjedne.

Kad se smirio čašicom jeftinog šerija, jedinog pića koje je ovaj dobroćudni vikar imao u kući, ispričao mu je sve o razgovoru koji je malo prije vodio.

- Ušao sam u sobu... - reče zadihano. - I zamolio potpis na darovnicu priloga za ubožnicu. Kad sam ušao, gurnuo je ruke u džepove, te se zavalio u naslonjaču. Šmrcao je. Rekao sam mu kako sam čuo da se bavi znanošću. To je potvrdio. Ponovno je šmrcao. Nastavio je šmrcati cijelo vrijeme, očito se nedavno užasno prehladio. Nije ni čudo kad se toliko sav umota! Objašnjavao sam mu zamisao o ubožnici, držeći cijelo vrijeme oči dobro otvorene. Boce i kemikalije posvuda! Našla se tu i vaga, epruvete na stalcima i miris noćurka. Hoće li potpisati? Promislit će, odgovorio je. Onda sam ga bez okolišanja upitao bavi li se istraživanjima. Odgovorio je potvrdno. Neko opsežno istraživanje? Sad se prilično razljutio- „Vraški opsežno istraživanje!“, odgovorio je, takoreći otresajući se na mene. Odvratio sam da je to očito, i gorko požalio. Čovjek je već bio na rubu da eksplodira, a moje pitanje samo je još dolilo ulje na vatru. Dobio je jedan recept - vrlo dragocjen recept - ne bi želio reći za što. Je li za kakav zdravstveni problem? Proklet bio! Što se to mene uopće tiče? Ispričao sam se. Dostojanstveno je šmrcao i zakašljao, a zatim je nastavio. Htio je pročitati onaj recept. Imao je pet sastojaka. Odložio je recept i okrenuo glavu. Dašak vjetra kroz otvoreni prozor

podignuo je papir. Začuo je šuštanje. Kaže, radio je u sobi uz otvoren kamin. Ugledao je iskru i recept je u plamenu poletio uvis prema dimnjaku. Požurio je prema njemu upravo u trenutku kad je uletio u dimnjak. Baš tako! I točno u tom trenutku, želeći dokazati istinitost priče, izvadio je ruku iz džepa!

- Dobro, pa što onda?

- Ruke nije bilo, tek prazan rukav! Bože! Pomislio sam, eto, to je nakaznost. Pretpostavio sam da ima umjetnu ruku i da ju je skinuo. Ali tad sam shvatio da nešto ipak nije u redu. Ako u rukavu nema ničeg, koji ga vrag onda drži u zraku i kako može biti raširen? Kažem vam, u rukavu nije bilo ničeg! Ničeg u donjem dijelu i ničeg u gornjem, sve do pregiba! Mogao sam vidjeti u unutrašnjost rukava sve do lakta, a unutra je prodirala kroz rupicu na tkanini zraka svjetla! Zavapio sam: „Mili Bože!“ Tad je zastao. Buljio je u mene tim svojim tamnim naočalama, a zatim je pogledao svoj rukav.

- Dobro, i dalje?

- To je sve. Nije rekao ni riječ, već je samo bijesno pogledao oko sebe i brzo gurnuo rukav natrag u džep. „Rekao sam vam“, nastavio je, „kako se recept zapalio?“ Uпитno je kašljucnuo. Uпитao sam ga kako do crnoga vraga može tako pomicati prazan rukav. „Prazan rukav?“, pitao je. „Da, prazan rukav“, rekoх. „Prazan rukav, je li? Vidjeli ste da je rukav prazan?“ Odmah je ustao. I ja sam ustao. Prišao mi je u tri vrlo polagana koraka i stao sasvim blizu. Prkosno je šmrcnuo. Ja se nisam ni trznuo, iako, nek' sam proklet ako ta zavojima omotana kvruga od glave i ona bljeskajuća stakla naočala ne bi izbezumili bilo koga kome bi se tako prišuljao. „Rekli ste da je rukav prazan?“, upitao je. Potvrdio sam da je tako. Činilo mi se nerazumnim samo buljiti u tog bestidnog čovjeka i ništa mu ne reći. Tad on ponovno, laganim pokretom izvuče rukav iz džepa i počne ga pružati prema meni, kao da mi ga još jednom želi pokazati. Učinio je to vrlo, vrlo polagano. Promatrao sam ga, činilo se, čitavu vječnost. Pročistio sam grlo i rekao: „I što sad? U rukavu nema ničeg.“ Morao sam nešto reći jer počeo sam se bojati. Mogao sam vidjeti duboko unutra. On je nastavio polagano pružati rukav prema meni, sasvim polagano – evo, otprilike ovako – sve dok mi manžete na košulji nisu gotovo dodirivale lice. Čudno je kad vam prazan rukav tako stoji pred licem. A onda...

- A onda... što?

- Nešto posve nalik na stisak prsta i palca uštipnulo me za nos.

Bunting se počeo smijati.

- Ali rukav je bio prazan! - poviče Cuss glasom koji se kod riječi „prazan“ pretvori gotovo u cvilež. - Lako se vama smijati, ali kažem vam, tako sam se uplašio da sam ga snažno udario po rukavu, okrenuo se i istrčao iz sobe, ostavljajući ga...

Cuss zastane. Nedvojbeno je bio u panici. Bespomoćno se okrenuo zgrabivši i drugu čašu vikarova lošeg šerija.

- Kažem vam - nastavi Cuss - kad sam ga udario po rukavu, udarac je bio posve jednak kao da sam ga udario po ruci. Ali ruke tamo nije bilo! Nije bilo ni privida bilo čije ruke.

Vikar Bunting se zamisli. Sumnjičavo je promatrao Cussa.

- To je tako neobična pripovijest - odvrati, držeći se vrlo mudro i ozbiljno. - To je stvarno - reče kritički - iznimno neobična pripovijest.

5. PROVALA U ŽUPNI DVOR

Pojedinosti o provali u župni dvor doznali smo uglavnom iz pripovijedanja vikara Buntinga i njegove supruge. Dogodilo se to odmah negdje poslije ponoći na Duhovski ponedjeljak, dan koji je u Ipingu posvećen pučkim svečanostima. Gospođa se Bunting, izgleda, trgnula oda sna u tišini praskozorja, sigurna da su se vrata njihove spavaonice otvorila, a onda opet zatvorila. Nije odmah probudila supruga, već je sjela na krevet i osluškivala. Tad je jasno začula muklo tapkanje bosih nogu na izlazu iz susjedne garderobe i duž hodnika prema stubištu. Čim je bila sigurna da nije sve umislila, odmah je uzbunila velečasnog Buntinga, što je tiše mogla. On nije upalio svjetlo, već je samo uzeo naočale, njezin haljetak i svoje papuče. Izašao je na odmorište kako bi osluhnuo što se zbiva. Sasvim je dobro čuo kako netko prevrće po njegovu pisaćem stolu u prizemlju, a zatim se začulo snažno kihanje.

Tad se vratio u sobu i oboružao žaračem, što je bilo prvo oružje koje je uspio dohvatiti. Silazio je niza stube što je bešumnije mogao. Gospođa Bunting izašla je na odmorište.

Bilo je oko četiri sata ujutro i najgora noćna tama već se povukla. U predvorju se naziralo svjetlucanje zore, dok je iz uvučenog dovratka vikarove radne sobe zijevao neprobojan mrak. U kući je vladao posvemašnji mir. Nije se čulo ništa osim tihog pucketanja stuba pod vikarovim koracima i prigušenih pokreta u radnoj sobi. Tad nešto škljocne, ladica se otvori i začuje se šuštanje papira. Onda odjekne psovka, upali se šibica, a radnu sobu preplavi žuto svjetlo. Vikar Bunting sada je bio u predvorju i kroz pukotinu na vratima mogao je vidjeti pisaći stol, otvorenu ladicu i svijeću koja je gorjela na stolu. No, provalnika nije uspijevaao vidjeti. Stajao je tamo u predvorju, neodlučan što učiniti, a gospođa se Bunting blijeda, napeta lica polako došuljala niza stube slijedeći ga. Samo je jedna stvar ohrabivala vikara Buntinga – uvjerenje da je provalnik iz Ipinga.

Začuli su zveket novca i shvatili da je pljačkaš pronašao zlatnike koje su čuvali u rezervi za troškove kućanstva, sveukupno dvije funte i deset šilinga. Taj zvuk ohrabri vikara Buntinga na brzu reakciju. Čvrsto držeći žarač, uleti u sobu, dok ga je gospođa Bunting pratila u stopu.

– Predaj se! – bijesno je povikao vikar, a onda je u čudu zastao. Bilo je očigledno da je soba potpuno prazna.

Ipak, oboje su bili čvrsto uvjereni da su upravo tog trenu čuli kako netko hoda po sobi.

Stajali su zabezeknuti možda pola minute, a zatim je gospođa Bunting otišla na drugi kraj sobe te zavirila iza zaštitne zavjese, dok je vikar, nadahnut sličnom pobudom, pogledao pod stol. Potom gospođa Bunting odmakne zastor na prozoru, a vikar pregleda dimnjak te gurne žarač duboko u njegovu unutrašnjost. Gospođa Bunting pomno provjeri košaru za otpadni papir, a vikar otvori poklopac na sanduku za ugljen. Onda zastanu i jedno drugom upute smeteni pogled.

- Mogla bih se zakleti... - reče gospođa Bunting.

- Svijeća! - odvrati vikar. - Tko je zapalio svijeću?

- Ladica! - nastavi gospođa. - A i novac je nestao! U žurbi je otišla do vrata. - Sva ta čudna zbivanja...

Iz hodnika se u tom trenutku začulo snažno kihanje. Oni požure iz sobe, a tad se zalupe kuhinjska vrata.

- Donesi svijeću! - poviče vikar i nastavi slijediti ovu čudnu buku. Oboje začuju zvuk brzog zatvaranja zasuna.

Dok je otvarao kuhinjska vrata, vikar kroz praonicu posuđa opazi kako se upravo otvaraju stražnja vrata i kako blijedo svjetlo praskozorja raspršuje mrak u vrtu iza kuće. Bio je siguran da kroz uski otvor još nitko i ništa nije izašlo. Zatim su se vrata rastvorila, na trenutak su ostala širom otvorena, a potom su se treskom zalupila. Kako su tresnula, tako je plamen svijeće koju je gospođa Bunting nosila iz radne sobe zatreperio u proplamsaju. Zastali su i tek nakon više od minute ušli u kuhinju. Bila je prazna.

Oni ponovno zabrave stražnja vrata, pomno pretraže kuhinju, smočnicu i praonicu posuđa te se na kraju spuste u podrum. No, koliko god tražili, u kući nisu našli ni žive duše.

Danje svjetlo zateklo ih je u prizemlju, neobično odjevene, zbunjene, uz nepotrebno upaljenu svijeću s koje se cijedio vosak.

6. POLUDJELI NAMJEŠTAJ

Slučaj je htio da su u ranim jutarnjim satima tog Duhovskog ponedjeljka, prije nego se Millie izvukla iz kreveta, gospodin i gospođa Hall ustali i nečujno sišli u podrum. Namjeravali su se pozabaviti poslom vrlo osobne naravi koji je imao veze s sa specifičnom težinom njihova piva. Jedva da su ušli u podrum kad je gospođa Hall primijetila da je zaboravila ponijeti bocu sarsaparile koja se nalazila u njihovoj sobi. Budući da je ona bila stručnjak i glavni meštar za taj posao, Hall je spremno požurio uza stube kako bi je donio.

Kad se uspeo do odmorišta, začuđeno opazi da su vrata strančeve sobe odškrinuta. Hall uđe u svoju sobu i nađe bocu na mjestu koje mu je supruga spomenula.

No, kad je u povratku silazio s bocom, opazi da je zasun na prednjim ulaznim vratima pomaknut unatrag i da su vrata, zapravo, samo zatvorena, ali ne i zabravljena. U trenutku nadahnuća poveže to s odškrnutim vratima strančeve sobe i primjedbom Teddyja Henfreyja. Naime, točno se sjećao da je sinoć svijećom osvjetljavao vrata dok je gospođa Hall na njih stavljala zasun, kao i svake noći. Začuden zastane širom razrogačenih očiju, pa se s bocom u ruci ponovno popne na prvi kat. Pokuca na strančeva vrata, no odgovora nije bilo. Pokuša ponovno, a tad širom otvori vrata i uđe.

Sve je bilo kao što je očekivao. Krevet i soba bili su prazni. A što mu se učinilo još čudnijim, unatoč njegovu malko težem shvaćanju, po stolici i duž krevetnog okvira bili su razbacani odjeća i zavoji. Koliko je Hall bio upoznat, bila je to jedina odjeća koju je stranac dotad nosio. Čak je i njegov veliki šešir s obodom bio nemarno nataknut na rub uzglavlja.

Dok je ondje stajao, začuje iz dubine podruma glas svoje supruge. Govorila je ubrzano, gutajući riječi i upitno podižući glas na kraju rečenice, čime stanovnici Zapadnog Sussexa obično izražavaju nestrpljenje.

- George, kog vraga radiš?

On se nato okrene i pojuri dolje do nje.

- Janny! - poviče preko ograde podrumskih stuba. - Istina je ono što je Henfrey reko! Njega nema u sobi, a ulaz nije zabravljen!

U prvi trenutak gospođa Hall nije ga razumjela, no čim je shvatila njegove riječi odluči sama

pogledati strančevu sobu. Hall je krenuo prvi, još uvijek držeći bocu u ruci.

- Njega nema, al' garderoba mu je tamo - reče. - A di će bez garderobe, jel' tako? To je baš neka čudna stvar!

Kad su se popeli na vrh podrumskih stuba, oboma im se učini (što se kasnije i potvrdilo) da čuju otvaranje i zatvaranje ulaznih vrata, no kako su se vrata zatvorila, a nitko nije ušao, nisu tad jedno drugome o tome rekli ni riječi. Gospođa Hall u hodniku pretekne svog muža i prva zakorači na stube. Tamo netko kihne. Hall, koji je zaostao nekih šest koraka iza supruge, pomisli da je čuo nju, a njoj se, zbog udaljenosti, učini da je on bio taj koji je kihnuo. Gospođa Hall naglo otvori vrata strančeve sobe i zastane promatrajući unutrašnjost.

- Ovo je strašno čudno - reče.

Učini joj se da joj je netko iza leđa šmrcnuo kraj glave, no kad se okrenula, iznenađeno primijeti Halla koji je još metrima udaljen stajao na prvoj stubi. Ipak, već se u sljedećem trenutku našao pokraj nje. Ona se nagne prema naprijed i stavi ruku na jastuk, a zatim pod odjeću.

- Hladno - reče. - Ustao je prije više od sat vremena.

Čim je to izrekla dogodilo se nešto iznimno - plahte su se međusobno složile i presavile te su se iznenada podigle u obliku šatora i poletjele preko ruba kreveta. Bilo je to gotovo isto kao da ih je ruka uhvatila u sredini i bacila u stranu. Odmah nakon toga strančev šešir odskoči s uzglavlja, napravi u zraku veliki luk i udari gospođu Hall ravno u lice. Jednakom brzinom doleti spužva s umivaonika, a zatim se stolac, odbacujući nemarno sa sebe strančev kaput i hlače, uz suhi smijeh prilično nalik strančevu, podigne uvis tako da su četiri noge bile okrenute prema gospođi Hall, kao da je na trenutak pokušava naciljati, i napadne je. Ona vrisne okrenuvši se, a tad je noge od stolca blago, ali odlučno dodirnu po leđima te i nju i Halla bockajući izguraju iz sobe. Vrata se za njima bučno zalupe, a brava se zaključa. Na trenutak se činilo kao da stolac i krevet izvide nekakav pobjednički ples, a onda sve iznenada utihne.

Na odmorištu je gospođa Hall u rukama svog supruga gotovo ostala bez svijesti. Gospodin Hall i Millie (koju je uzbunio uplašeni vrisak), uspjeli su je s teškom mukom dovući u prizemlje, gdje su je dozvali k svijesti koristeći ljekarije uobičajene za tu svrhu.

- Bili su to duhovi - zastenje gospođa Hall. - Znam za te duhove. Čitala sam o njima u

novinama. Od njih stolovi i stolci skaču i plešu!

- Potegni još koju kap, Janny - reče joj Hall. - To ti je za smirenje.

- Zaključaj vrata tako da ostane vani - zavapi gospođa Hall. - Ne daj mu da opet uđe u kuću. Imala sam taj osjećaj i trebala sam imati više pameti. S onim strašnim očima i zavijenom glavom... A nikad nedjeljom ne ide u crkvu! Pa onda sve te boce, ima ih više od bilo kojeg normalnog čovjeka. On je čarolijom utjerao duhove u namještaj! Moj dobri, stari namještaj! I to baš onaj stolac na kojem je sjedila moja sirota, draga mama kad sam još bila djevojčica! Tko bi se nadao da će me baš taj stolac napasti!

- Potegni ti još koju kap, Janny - ponovi Hall. - Živci su ti napeti.

U pet sati poslali su Millie da kroz zlatnim suncem okupano jutro ode probuditi kovača Sandyja Wadgersa. Trebala ga je pozdraviti u ime gospodina Halla, ispričati mu čudni događaj s namještajem i upitati ga bi li htio odmah doći. On je bio pametan i vrlo domišljat čovjek pa je odmah shvatio ozbiljnost ovog slučaja.

- Dajem ruku da je tu bačena nekakva čarolija - bilo je njegovo mišljenje. - Tim se stvarima baš ne može baviti svaka šuška.

Došao je u konačište vrlo zabrinut. Domaćini su htjeli da se svi zajedno popnu stubištem do sobe, no činilo se da mu se baš ne žuri. Više je volio razgovarati u hodniku. A kad je ugledao Huxterova šegrta koji je na drugoj strani ulice dizao roletu na izlogu trafike, pozvao ga je na razgovor. Naravno, slijedeći svog pomoćnika za nekoliko je minuta došao i gospodin Huxter. Tu se ponovno pokazala bitna značajka anglosaksonskog parlamentarizma - bilo je mnogo rasprave, a malo djelovanja.

- 'Ajde da prvo vidimo kako stvari stoje - ustrajao je Sandy Wadgers. - 'Ajde da budemo sto posto sigurni da l' baš trebamo razvalit' ta vrata. Zaključana vrata uvijek se lako mogu razvalit', al' jednom kad ih razvališ više se neće moć' dobro zatvorit'.

Odjednom, baš u zgodnom trenutku, vrata strančeve sobe na katu otvore se sama od sebe, a kad su svi zgranuto pogledali u vis, ugledali su kako stubama silazi zakrabiljeni lik stranca, zureći tim nerazumno glomaznim plavkastim staklima očima tamnije i bezizražajnije nego ikad. Silazio je polako i ukočeno te ih je cijelo vrijeme probadao pogledom. Prošao je kroz hodnik, zatim je stao, još uvijek nepokolebljivo zureći.

- Pogledajte - reče. Njihove su se oči okrenule u smjeru prsta u rukavici i ugledale bocu s

pripremljenom otopinom za razblaživanje alkohola tik uz podrumaska vrata. Stranac tada uđe u salon, pa im u trenu naglo i pakosno zatvori vrata pred nosom. Nitko od ljudi nije izustio ni riječ sve dok nije zamro i posljednji odjek udarca.

- Dobro, ako to nije neshvatljivo... - započne Sandy Wadgers ne dovršivši rečenicu. - Ja bi' na tvom mjestu ušo i upito ga o tome - reče Wadgers zbunjenom Hallu. - Ja bi' baš tražio da on meni lijepo objasni...

Prošlo je neko vrijeme dok se muž vlasnice konačišta nije na to odlučio. Napokon je pokucao, otvorio vrata i izgovorio nešto kao „Oprostite...”

- Gonite se kvragu! - vikne stranac strašnim glasom. - I zatvorite vrata za sobom!

Eto, tako je završio taj kratki razgovor.

7. STRANČEVO RAZOTKRIVANJE

Stranac je ušao u malenu gostinjsku sobu konačišta „Kočija i konji“ oko pola šest ujutro i tamo je ostao iza zaključanih vrata i spuštenih zastora skoro do podneva. Nitko ga se nije usudio ometati nakon što je onako odbio Halla.

Cijelo to vrijeme morao je postiti. Triput je pozvonio zvoncem za poslugu, treći put je zvonio bijesno i dugo, ali nitko se na to nije odazvao.

- Eto mu sad njegova „gonite se kvragu“ - rekla je gospođa Hall.

Istodobno se pročulo o provali u župni dvor, pa su ta dva događaja uskoro povezana. Hall je u pratnji Sandyja Wadgersa otišao pronaći gospodina Shucklefortha, mjesnog suca i upitati ga za savjet. Nitko se nije usudio popeti na kat. Čime se stranac tijekom tog vremena bavio, nije poznato. Povremeno bi se čulo njegovo brzo i teško koraćanje po sobi, dvaput se začula provala kletvi, deranje papira i žestoki lom staklenih boca.

Mala skupina prestrašenih, ali znatiželjnih ljudi povećala se. Došla je i gospođa Huxter, a nekoliko veselih mladića u crnim konfekcijskim kaputićima i s leptir-mašnjama - jer bio je Duhovski ponedjeljak - priključilo se skupini, unoseći zbrku svojim pitanjima. Istaknuo se mladi Archie Harker, jer je, prešavši preko dvorišta, pokušao proviriti ispod zastora na prozoru. Ništa nije mogao vidjeti, ali je dao razloga za pretpostavku da jest, pa mu se ostala mlađarija Ipinga ubrzo pridružila. Bio je to najbolji od svih mogućih Duhovskih ponedjeljaka. Duž glavne ulice podignuto je desetak štandova i omanja streljana, a na travnjaku ispred kovačnice stajala su troja žuto-čokoladnosmeđa kola. Našlo se tu i nekoliko slikovito odjevenih stranaca oba spola koji su postavljali pozornicu štanda za natjecanje u rušenju kokosovih oraha. Muškarci su nosili plave mornarske majice, a dame bijele pregače i vrlo pomodne šešire s velikim perjem. Gospodin Wodger iz „Ljubičastog laneta“ i gospodin Jagers, postolar koji je usput trgovao i rabljenim biciklima, razapinjali su preko ulice široko platno s državnom i kraljevskom zastavom (koje su im izvorno poslužile za proslavu prvog jubileja kraljice Viktorije).

A unutra, u umjetno zamračenoj gostinjskoj sobi u koju je prodirao tek uzak tračak sunčeva svjetla, nalazio se stranac, vjerojatno gladan, uplašen i skriven u svojem neudobnom, previše toplom omotu, zadubljeno zureći kroz tamne naočale u sadržaj ispisanih papira ili zveckajući svojim prljavim bočicama, povremeno grubo proklinjući razuzdane momke koje doduše nije

vidio, ali ih je čuo kroz prozor. U kutu pokraj kamina ležale su krhotine desetak razbijenih boca, a zrak je bio zagađen ostrim zadahom klora. To je sve što smo saznali iz zvukova koji su se tad čuli iz sobe te iz prizora koji je potom tamo zatečen.

Oko podneva je iznenada otvorio vrata sobe i zastao, oštro zureći u troje ili četvero ljudi za šankom.

- Gospođo Hall! - pozvao je.

Netko je, kukavički zastrašen, otišao pozvati vlasnicu. Gospođa Hall pojavila se nakon nekog vremena, pomalo zadihana, ali zato još jače rasrđena. Hall se još nije vratio. Ona je već razmislila o ovoj situaciji, pa je ušla noseći pliticu na kojoj je bio strančev nepodmireni račun.

- Vjerojatno želite svoj račun, gospodine? - reče.

- Zašto nisam dobio doručak? Zašto mi niste pripremili jelo i odgovorili kad sam zvonio da dođete? Zar mislite da mogu živjeti bez hrane?

- A zašto moji računi nisu plaćeni? - odvrati gospođa Hall. - To je jedino što ja želim znati.

- Rekao sam vam prije tri dana da očekujem doznaku...

- A ja sam vama prije dva dana rekla da ne želim čekati nikakvu doznaku. Dakle, ne smijete se žaliti što vam je doručak malo zakasnio kad ja na isplatu svojih potraživanja čekam već pet dana, zar ne?

Stranac opsuje kratko, ali živopisno.

- No, no, - začuje se glas sa šanka.

- I bila bih vam vrlo zahvalna, gospodine, kad biste svoje psovke zadržali za sebe - nastavi gospođa Hall.

Stranac je stajao, a glava mu je više nego ikad nalikovala ljutitoj ronilačkoj kacigi. Svi su za šankom osjećali da ga je gospođa Hall potpuno izbacila iz takta. Njegove daljnje riječi to su samo potvrdile.

- Pogledajte, dobra moja gospođo... - započne on.

- Nemojte vi meni „dobra gospođo“ – odbrusi gospođa Hall.
- Rekao sam vam da moja doznaka još nije stigla...
- Stvarno? Doznaka? – odvrati gospođa Hall.
- Ipak, rekao bih da u mom džepu...
- Ali prije dva dana rekli ste mi da imate tek funtu sitniša sa sobom...
- No, dobro, našao sam još nešto...
- O-hooo – začuje se sa šanka.
- Baš me zanima gdje ste to pronašli – nastavi gospođa Hall.

Izgleda da je ovo pitanje vrlo uznemirilo stranca. Lupio je nogom o pod. – Što ste time mislili reći?

- Pitam se gdje ste taj novac pronašli – ponovi gospođa Hall. – Prije nego ga primim i prije nego vam donesem doručak ili bilo što slično, morate mi objasniti dvije-tri stvari koje ne razumijem i koje nitko drugi ne razumije, a koje bismo svi željeli shvatiti. Želim znati što ste ono učinili s mojim stolcem gore na katu. Želim znati kako je vaša soba bila prazna i kako ste se opet našli u njoj. Moji gosti ulaze na glavna vrata – takav je kućni red – ali vi niste ušli s te strane, pa želim znati na koji ste način ušli te želim znati –

Iznenada, stranac podigne svoje ruke u rukavicama (šake su mu bile stisnute u pesnice), zalupa nogama i poviče: – Prestanite! – s takvom nasilnom žestinom da ju je trenutno ušutkao.

- Vi ne razumijete tko sam ja i što sam. Pokazat ću vam, tako mi Boga! Pokazat ću vam!

Tada raširenim dlanom pokrije lice i nešto povuče. Na sredina njegova lica pokaže se malena, crna šupljina. – Eto vam! – reče. Korakne prema naprijed i pruži gospođi Hall nešto što je ona, zureći u njegovo promijenjeno lice, nesvjesno prihvatila. Kad je promotrila što drži u ruci ona glasno vrisne, odbaci to i teturajući ustukne. Nos. Bio je to strančev nos, koji se, ružičast i sjajan, kotrljao po podu. Tad skine naočale, a svim prisutnima zastane dah. Skine šešir i žestoko počne trgati zaliske i zavoje. Par trenutaka grubo je čupao, no bez uspjeha. Goste za šankom prože val strašne zebnje i iščekivanja.

- Oh, svih mi svetaca zaštitnika... - izusti netko. I u tom trenutku stranac strgne s glave sve što ju je pokrivalo.

Prizor je bio strašniji od ičeg što se, čak i u najjezivijoj mašti, moglo zamisliti. Gospođa Hall stajala je otvorenih usta, obuzeta stravom. Vrisnula je od prizora koji joj je bio pred očima i brzo je pojurila prema izlazu. Svi su počeli bježati. Bili su se pripremili na mogući prizor brazgotina, izobličena i očiglednih, opipljivih strahota, a kad tamo - ništa! Zavoji i vlasulja doletjeli su preko hodnika na šank, tjerajući sve prisutne da uplašeno odskoče i ustuknu ne bi li izbjegli bilo kakav doticaj. Posrtali su jedni preko drugih niza stube, jer čovjek koji je ondje stajao, vičući neka nepovezana objašnjenja, bio je sve do ovratnika svog kaputa stvarno pojava, ali dalje od toga - ništa! Nije bilo baš ničeg vidljivog!

Dolje u mjestu ljudi su čuli viku i krikove, a svrnuvši pogled na ulicu opazili su kako iz konačišta „Kočija i konji“ panično bježe gosti. Vidjeli su kako je gospođa Hall pala, a Teddy Henfrey poskočio, izbjegavajući pasti preko nje. Tada su začuli užasno vrištanje služavke Millie koja se iznenada se pojavila iz kuhinje zbog buke i meteža, pa je natrčala s leđa na obezglavljenog stranca. Odjednom je sva buka proslave Duhovskog ponedjeljka utihnula.

Sa svih strana ljudi se upute prema konačistu: slastičar, vlasnik pozornice s kokosima i njegov pomoćnik, vlasnik njihaljke, maleni dječaci i djevojčice, lijepo odjeveni kicoši, otmjene bludnice, nakinđurene usidjelice i Ciganke u pregačama, svi su trčali u smjeru konačišta „Kočija i konji“. U iznenađujuće kratkom vremenu okupila se skupina od nekih četrdesetak ljudi, koja se neprestano povećavala. Tamo pred kućom gospođe Hall mnoštvo se komešalo, urlalo, zapitkivalo, uzvikivalo i predlagalo. Svi su htjeli govoriti u isti tren, a rezultat je bio posvemašnji kaos. Mala skupina ljudi pomagala je gospođi Hall, koju su podigli gotovo onesviještenu. Vodile su se rasprave, a saslušano je i nevjerojatno svjedočanstvo jednog glasnog očevica. Čulo se: „Oh, Bože!“, „Što je to on učinio?“, „Nije valjda napao služavku, zar ne?“, „Natrčao je vjerojatno na nju s nožem u ruci“, „Bez glave je, kažem vam. Ne govorim ja to samo onako. Mislim doslovno - *on je bez glave!*“, „Glupost! Sve je to neka opsjena!“, „Kad je odmotao zavoje, on je...“

Nastojeći što bolje vidjeti kroz otvorena vrata, mnoštvo se rasporedilo poput neke vrste klina, čiji se vrh sastavljen od najhrabrijih primaknuo bliže kući.

- Na trenutak je zastao, začuo sam sluškinjin krik, a on se okrenuo. Vidio sam lepršanje njezine suknje dok je išao za njom. To nije potrajalo ni deset sekundi. Vratio se natrag s nožem u ruci i hljebom kruha; stajao je kao da promatra. Jedva da je prošao trenutak. Došao

je na ova vrata. Kažem vam on... on nije imao glavu. Vi mi ne vjer-

Odostraga se začulo komešanje, a govornik ušuti i stane sa strane, propuštajući malu povorku koja je odlučnim korakom išla prema kući. Na čelu je koračao Hall, zajapuren i odrješit, iza njega je išao gospodin Bobby Jaffers, mjesni pozornik, a iza njega oprezni Sandy Wadgers. Sad su došli naoružani nalogom za uhićenje.

Mnoštvo je izvikivalo proturječne obavijesti o nedavnim događajima.

- Bio on s glavom ili bez nje - reče pozornik Jaffers - ja ću ući i uhititi ga!

Hall se odlučnim korakom popne stubama, odmaršira ravno prema vratima gostinjske sobe i naglo ih otvori.

- Pozorniče - rekao je - obavite svoju dužnost.

Jaffers odrješito uđe, Hall za njim, a Wadgers uđe posljednji. U polumraku, ravno pred sobom opaze pojavu bez glave kako u jednoj ruci u rukavici drži izgriženu koru kruha, a u drugoj grumen sira.

- To je on - reče Hall.

- Koji je vrag opet sada? - začuje se srditi prigovor nešto iznad ovratnika obezglavljene pojave.

- Vi ste prokleta čudan gost, gospodine - reče pozornik Jaffers. - No, bila glava ili ne, zapovijed kaže „prvesti tijelo“, a dužnost je dužnost.

- Klonite me se! - reče pojava uzmičući.

Iznenada on baci kruh i sir, a Hall u zadnji tren pograbi nož sa stola. S lijeve strančeve ruke odleti rukavica i udari Jaffersa u lice. U sljedećem trenutku Jaffers, koji je donekle skratio proceduru uhićenja, ščepa ga jednom rukom za zapešće bez šake, a drugom za nevidljivi grkljan. Odmah je dobio glasan udarac u cjevanicu od kojeg je jauknuo, ali nije popuštao stisak. Hall je odgurnuo nož preko stola do Wadgersa, koji ga uhvati poput nogometnog vratara u akciji, a onda zakorači prema naprijed, i dok su se Jaffers i stranac hrvali i posrtali prema njemu, ubaci se u borbu. Stolac koji im se našao na putu bučno je odletio kad su svi zajedno pali na pod.

- Uхватite ga za noge - promrmlja Jaffers kroza zube.

Hall, koji se trudio postupati po uputama, zadobije glasan udarac u rebra, koji ga je nakratko onesposobio za borbu. Wadgers, vidjevši da se bezglavi stranac izmaknuo i zajahao Jaffersa, ustukne s nožem u ruci prema vratima, gdje se sudari s Huxterom i kočijašem iz Sidderbridgea koji su dotrčali u pomoć zakonu i redu. Istog trenutka s police su se stropoštale tri ili četiri boce, ispuštajući u zrak sobe oštar zadah.

- Predajem se! - poviče stranac, iako je ispod sebe držao Jaffersa. Sljedećeg trenutka ustane, hvatajući dah - bio je to čudan stvor bez glave i bez ruku, jer sada je skinuo i desnu rukavicu. - Vidim da nema koristi - reče jedva dišući.

Bilo je neizrecivo čudno slušati taj glas koji kao da je dopirao iz praznine, no stanovnici su Sussexa ljudi koji se drže svojih principa, „pa taman crkli“. Jaffers ustane, izvadi lisičine, a tad se zagleda.

- Dakle... hm... - reče, nakratko zbunjen uzaludnom i nejasnom situacijom. - Do vraga, koliko vidim ne mogu ih staviti...

Stranac pomakne svoj prazni rukav od vrha kaputa do dolje i kao nekim čudom sva se dugmad otkopča. Tad reče nešto o svojoj potkoljenici, sagne se kleknuvši na tlo i činilo se kao da nešto petlja oko cipela i čarapa.

- Eto - reče Huxter iznenada. - To uopće nije čovjek. To je samo prazna odjeća. Pogledajte! Kroz ovratnik kaputa možete vidjeti podstavu! Mogao bih gurnuti ruku...

On ispruži ruku, u zraku nešto naizgled dodirne, pa je brzo povuče natrag uz glasan povik.

- Molio bih da svoje ruke držite dalje od mojih očiju - reče eterični glas tonom bijesnog prigovora. - Ja sam zapravo cijeli ovdje: glava, ruke, noge i sve ostalo, ali sam nevidljiv. To je, doduše, prokleta neugodnost, ali to sam ja. No, to nije opravdanje da me cijelog isprepipa svaka budala u Ipingu, zar ne?

Hrpa raskopčane odjeće koja je sad labavo visjela na svom nevidljivom nosaču ustane poduprijevši se rukama. Dotle je još nekoliko muškaraca nagrulo u sobu, tako da se stvorila gužva.

- E, baš nevidljiv! - reče Huxter, zanemarujući strančeve grube riječi. - Tko je ikada čuo nešto slično tome?

- Možda je čudno, ali nije zločin. Zašto me policija ovako napada?

- Ah, radi se o jednoj drugoj stvari – odgovori Jaffers. – Nema sumnje da vas je pri ovom osvjetljenju malo teže vidjeti, ali ja sam dobio uhidbeni nalog koji je potpuno u skladu sa zakonom. Ne teretim vas zbog vaše nevidljivosti, već zbog provale u župni dvor. Netko je noćas onamo provalio i ukrao novac.

- I što onda?

- Sve okolnosti ukazuju...

- Besmislice i gluposti! – reče Nevidljivi čovjek.

- Nadam se da je tako, gospodine, ali ja sam dobio zapovijed.

- Dobro – reče stranac. – Poći ću s vama. Ali bez lisičina na rukama!

- Ali takvi su propisi – objasni Jaffers.

- Bez lisičina – inzistirao je stranac.

- Ispričavam se, ali... – odvrati Jaffers.

Odjednom pojava sjedne i prije nego li je itko mogao shvatiti što se događa, skine cipele, čarape i hlače te ih odgurne pod stol. Onda skoči i zbaci sa sebe kaput.

- Prestanite! – vikne Jaffers iznenada shvativši o čemu se radi. On ščepa prsluk, no prsluk se otimao. Nato košulja isklizne iz prsluka koji mlohav i prazan ostane u Jaffersovoj ruci. – Držite ga! – poviče Jaffers. – Ako skine sve sa sebe...

- Držite ga! – povikaše svi i nastane opća potjera za letećom bijelom košuljom koja je sad bila još jedina vidljiva stvar na strancu.

Rukav košulje žestoko ošamari Halla. To ga zaustavi u potjeri te mu oduzme prednost koju je zadobio pokušavajući uhvatiti stranca široko raširenim rukama. Udarac ga odbaci unatrag na starog zvonara Toothsoma, da bi se trenutak kasnije košulja podigla i prazna zalepršala oko ruku, pa iznad glave, kao kad se čovjek svlači. Jaffers je dohvati, no time mu samo pomogne da je brže svuče, naglo zadobije udarac u usta i ostane bez zraka, a zatim njegov pendrek divlje opali Teddyja Henfreyja po vrhu glave.

- Pogledajte! Pazite! – vikali su svi uglas, hvatajući nasumice i udarajući prazan zrak. „Držite ga!“, „Zaključajte vrata!“, „Ne dopustite da pobjegne!“, „Uhvatio sam nešto!“, „Evo ga!“.

Nastao je strašan metež i vika. Činilo se kao da su svi istodobno dobili pokoji udarac, a Sandy Wadgers, pun mudrosti i snalažljivosti (koju je snažan udarac u nos dodatno izoštrio), ponovno otvori vrata i povede bijeg. Ostali su ga bez razmišljanja slijedili i na trenutak zbog gužve nastane zastoje u kutu kraj vrata. Udaranje se nastavilo. Gospodinu Phippsu, pripadniku Liberalne kršćanske stranke, slomljen je prednji zub, a Henfreyju je povrijeđena hrskavica u uhu. Jaffers je zadobio udarac u bradu i kako se okrenuo uhvati se za nešto, nekakvu prepreku što se u sveopćoj gužvi ispriječila između njega i Huxtera. On napipa mišićava prsa, a sljedećeg trenutka sva ona razularena i razdražena gomila nagrme u već ionako pretrpani hodnik.

- Imam ga! - vikao je Jaffers, gušeći se i okrećući se prema ostalima, dok se zajapuren, nabreklih vena, hrvao s nevidljivim neprijateljem. Kako su se sudionici te čudne borbe brzo primicali kućnim vratima, tako su se ljudi posrćući odmicali lijevo i desno pa se borba nastavila na vanjskom stubištu, gdje se pretvorila u kotrljanje po stubama. Jaffers krikne potmulim glasom čovjeka kojeg netko davi, no ipak ne popusti stisak. Ali onda izgubi snagu u koljenima, prevrne se po stubama i svom težinom tresne glavom ravno na šljunak. Tek tada mu se prsti nemoćno opuste.

Začuli su se uzbuđeni povici „Držite ga!“, „Nevidljiv je!“ i slično, a neki mladić iz nekog drugog mjesta i nepoznata imena naglo pojuri, nešto ščepa, no ne uspije zadržati stisak, pa se prevale preko Jaffersova oborena tijela. Na sredini ceste jedna žena vrisne kad ju je nešto okrnulo u prolazu, pas, očito šutnut nogom, zatuli i cvileći pobjegne u Huxterovo dvorište - time je bijeg Nevidljivog čovjeka uspješno okončan. Nekoliko trenutaka ljudi su stajali, čudili se i gestikulirali, a onda ih preplavi val panike, pa se razbježe po čitavom mjestu kao da ih goni sto vragova.

Jedino Jaffers ostane i dalje ležati kraj stuba koje su vodile u konačište, povijenih koljena, lica okrenutog prema nebu.

8. U PROLAZU

Osmo je poglavlje vrlo kratko, a govori o lokalnom prirodoslovcu-amateru Gibbonsu. Dok je ležao dremuckajući na zraku nepreglednih prostranstava brežuljkastog Sussexa, na kojima, kako je mislio, kilometrima uokolo nije bilo ni žive duše, začuo je u svojoj blizini zvukove koji su nalikovali na muškarca koji kašlje, kiše, a zatim proklinje samog sebe. Pogledao je uokolo, ali nije opazio nikog. Ipak, bilo je neosporno da je glas stvaran. Glas je nastavio psovati takvim bogatstvom i raznolikošću kletvi, da je odmah bilo jasno kako se radi o obrazovanu čovjeku. Glas se naglo pojačao, pa opet utišao i na kraju je zamro u daljini, odlazeći, kako se Gibbonsu činilo, u smjeru Adderdeana. Još se jednom začulo grčevito kihanje, a zatim je zvuk zamro. Gibbons nije ništa čuo o jutrošnjim događajima, ali je pojava glasa bila tako dojmjljiva i uznemirujuća da je nestalo njegova filozofskog mira. Naglo je ustao i pojurio što je brže mogao niz strminu brežuljka prema mjestu.

9. GOSPODIN THOMAS MARVEL

Gospodina Thomasa Marvela morate zamisliti kao čovjeka punašna, rastezljiva lica, valjkasto izbočena nosa, širokih, pokretljivih, alkoholom raskvašenih usta i ekscentrične čekinjaste brade.

Tijelo mu je bilo pomalo debeljuškasto, što su njegove kratke ruke i noge još više isticale. Nosio je krzneni cilindar, a špaga i vezice za cipele često bi mu poslužile umjesto otpale dugmadi na onim, itekako uočljivim, mjestima na garderobi. Po tome ga se moglo prepoznati kao uvjerenog neženju.

Thomas Marvel sjedio je s nogama u jarku pokraj ceste na uzvisini prema Adderdeanu, neka tri kilometra od Ipinga. Skinuo je čizme pa su mu kroz rupe na čarapama provirivali veliki palčevi koji su se trzali poput ušiju psa čuvara. Opušteno i nehajno (on je sve obavljao nehajno) razmišljao je i dvojio, isprobavajući par čizama. Bile su to najčvršće čizme na koje je nabasao nakon dugog vremena, ali prevelike. One koje je sada nosio bile su mu vrlo ugodne za suha vremena, ali pretankih potplata za vlagu. Thomas Marvel mrzio je prevelike čizme, no mrzio je i vlagu. Zapravo, nikad nije baš dobro razmislio o tome što mrzi više, pa budući da je dan bio ugodan, a on nije imao pametnijeg posla, postavio je sve četiri cipele u skladnu skupinu na tratini te ih je promatrao. Vidjevši ih tako među travom i proljetnim usjevima, iznenada shvati da su zapravo oba para vrlo ružna. I nije bio posebno iznenađen glasom iza sebe.

- Kakve god da jesu, ipak su čizme - reče Glas.

- Jesu, i to darovane iz milosrđa - reče Thomas Marvel promatrajući ih prezirno nagnute glave. - Ali nek' sam proklet ako mogu dokučiti koji je onaj istinski najružniji par pod kapom nebeskom.

- Hm, hm - odvrati Glas.

- Ja sam zapravo nosio i lošije. A ponekad i nikakve. Ali ni jedne nisu bile ovako, oprostite na izrazu, ružne ko govno. Danima sam prosjačio čizme, jer bio sam sit ovih koji nosim. One su, naravno, dovoljno čvrste, ali mi pogospođeni skitnice prilično držimo do dobre obuće i ako mi vjerujete, u cijeloj ovoj proklesoj zemlji nisam mogao naći bolje od ovih. Pogledajte ih, uostalom! Općenito gledajući ovaj kraj i nije tako loš za cipele. Ali ja sam takve sreće. U

ovome mi kraju darivaju cipele već deset i više godina. A sada odjednom ovako postupaju.

- Okrutan je ovo predio - reče Glas. - A i ljudi su prave svinje.

- Zar ne? - reče Thomas Marvel. - Gospode, ali ove su čizme pravi užas. Okrene glavu preko desnog ramena jer je želio pogledati cipele svoga sugovornika i usporediti ih sa svojim - ali, gle! - tamo gdje su se trebale nalaziti sugovornikove cipele nije bilo ni nogu ni cipela. Marvel se jako iznenadi.

- Gdje ste? - upita Thomas Marvel gledajući preko ramena i dižući se na sve četiri.

No, gledao je u prostranstvo praznih polja na kojima je vjetar njihao udaljene zelene grmove žutilovke.

- Zar sam pijan? - prozbori Marvel. - Zar mi se priviđa? Ili sam možda razgovarao sam sa sobom? Što...

- Nemojte se bojati - reče Glas.

- Dosta tog trbuhozborstva! - reče Marvel skočivši na noge. - Gdje ste to? Pa preplašio sam se!

- Nemojte se bojati - ponovi Glas.

- I ti ćeš se brzo bojati, budalo jedna - priprijeti Marvel. - Gdje si? Ako te udarim... Jesi li mrtav i pod zemljom? - upita nakon kratkog predaha.

Nije bilo odgovora. Marvel je stajao bosonog i zabezeknut, kaput je već gotovo zbacio sa sebe.

- *Piju pi* - javi se vivak negdje u daljini.

- Je li to možda bio vivak? Da, moguće je... - reče Marvel. No, nije vrijeme za budaljenje!

Na istoku, zapadu, sjeveru i jugu polja su bila pusta. Prazna cesta omeđena plitkim jarcima i bijelim rubnim oznakama pružala se kao i dosad u smjeru sjevera i juga, a čak ni na plavom nebu, osim vivka, nije bilo ničeg.

- Pomozi mi, Bože! - zavapi Thomas Marvel, navlačeći ponovno kaput na ramena. - To je od pića! Mogao sam odmah pretpostaviti...

- Ne, nije od pića - reče Glas. - Nemojte se živcirati.
- Uh! - trgne se Marvel, a njegovo lice koje je provirivalo iz zakrpane odjeće, problijedi. - To je piće... - bešumno su mu ponavljale usne. Nastavio je zuriti oko sebe te se sasvim polagano okretao unatrag. - A mogao bih se zakleti da sam čuo neki glas... - šaptao je.
- Naravno da ste čuli.
- Evo ga opet... - reče Marvel sklopivši oči. Tragičnom kretnjom stane se dlanom lupati po čelu. Odjednom ga nešto uhvati za ovratnik i tako snažno prodrma da je ostao zapanjen više no ikad u životu.
- Ne budite blesavi - reče Glas.
- Ja sam gotov... Prokleta budala... - šapne Marvel. - To nije dobro. A sve to zbog raspadnutih cipela... Ja sam blaženo-prokleta budala. Ili su to možda duhovi...
- Nije ni jedno, ni drugo - reče Glas.
- Pogledajte me... Jadna moja pameti! - uzdahne Marvel.
- Poslušajte me trenutak - reče Glas prodorno, drhteći od obuzdanog bijesa.
- Ali čemu? - upita Marvel, s čudnim osjećajem da ga netko bocka prstom u grudi.
- Vi vjerujete da sam priviđenje, naprosto priviđenje.
- A što drugo možete biti? - upita Marvel trljajući se prstima po šiji.
- Dobro, neka bude tako - reče Glas s prizvukom olakšanja. - Onda ću na vas bacati kamenje dok ne promijenite mišljenje.
- Ali gdje ste?

Glas ne odgovori. Fijuknuvši doleti kamen, očito bačen odnekud iz zraka i za dlaku mu promaši rame. Marvel se okrene i opazi kako se drugi kamen podiže u zrak, opisuje složenu putanju, na trenutak zastane, pa doleti do njegovih nogu gotovo nevidljivom brzinom. Bio je previše iznenađen da bi se izmaknuo. Kamen fijukne, pogodi ga te se odbije od njegova golog palca i odleti u jarak. Marvel odskoči. Glasno jaukne. Tada počne bježati, ali spotakne se o neku nevidljivu zapreku i nespreno se stropošta stražnjicom na zemlju.

- Onda? - upita Glas dok se i treći kamen podizao u polukružnoj putanji, lebdeći u zraku iznad skitnice. - Jesam li ja priviđenje?

Umjesto odgovora, Marvel s mukom pokušava ustati, no nešto ga smjesta ponovno sruši. Na trenutak je ostao mirno ležati.

- Pomaknete li se samo - zaprijeti Glas - bacit ću vam ovaj kamen u glavu!

- To je zbilja pošten zahtjev - reče Thomas Marvel dok se uspravlja u sjedeći položaj, hvatajući rukom svoj ranjeni palac i netremice zureći u treći kamen.

- Ja to ne razumijem. Kamenje leti samo od sebe. Kamenje govori. Spusti se, kamene. Odmakni se, ja se predajem.

Treći kamen padne na tlo.

- Stvar je vrlo jednostavna - reče Glas. - Ja sam Nevidljivi čovjek.

- Objasnite mi to, jer ja to ne mogu shvatiti - reče Marvel jedva hvatajući dah od muke. - Gdje ste se sakrili? Kako to radite? Ništa ne shvaćam... Glup sam...

- Stvari su takve kakve jesu - odvratila Glas. - Ja sam nevidljiv. To je ono što želim da shvatite.

- To bi svatko shvatio. I nema potrebe da budete tako prokleto nestrpljivi, gospodine. Objasnite mi ponovno gdje ste se to sakrili.

- Ja sam nevidljiv. U tome je cijela stvar. A želio bih samo da shvatite...

- Ali gdje ste točno u ovom trenutku? - prekine ga Marvel.

- Ovdje! Šest metara ispred vas.

- Ma dajte, molim vas. Pa nisam slijep. Još ćete mi reći da ste prozirni poput zraka. Nisam vam ja neka neobrazovana skitnica...

- Da, baš tako. Ja sam poput zraka. Gledate kroz mene.

- Što? Znači, niste od materije? Kako ide ona uzrečica „samo glas i...“, ma, pustite, blebećem bez veze.

- Ja sam samo čovjek, običan čovjek kojem treba hrana i piće, ali i odjeća... Jedino sam

nevidljiv. Shvaćate li? Nevidljiv. To je bar jednostavno. Nevidljiv.

- Vi ste stvarni?

- Da, ja sam itekako stvaran.

- Dobro, pružite mi ruku ako ste stvarni – reče Marvel. – Onda mi to neće valjda biti tako neshvatljivo... Gospode Bože! Tako ste me šćepali da sam poskočio!

Marvel prstima druge šake opipa onu ruku koja mu je obuhvatila ručni zglob, pa ih nastavi plašljivo pomicati duž nadlaktice. Napipa mišićava prsa i temeljito istraži bradom obraslo lice. Marvelovo lice poprimi zapanjeni izraz.

- Zbunjen sam – reče. – Tko bi se tome mogao nadati? Vrlo uvjerljivo! A kroz vas mogu jasno vidjeti zeca, čak i dok je još miljama daleko! Na vama nema ničeg vidljivog... osim...

I pomno pogleda u prividno prazan prostor ispred sebe.

- Niste li nedavno jeli kruh i sir? – upita još uvijek držeći nevidljivu ruku.

- U pravu ste, vjerojatno to još nisam sasvim probavio.

- Ah! – reče Marvel. – To je baš sablasno!

- Naravno, u realnosti sve ovo nije ni upola zabavno kao što mislite.

- Ipak je dovoljno zabavno za moje skromne prohtjeve – reče Marvel. – Kako to samo postizete? Kako ste došli u ovakvo stanje?

- Preduga je to priča. Uostalom...

- Kažem vam, cijela me ova stvar prilično potresla – reče Marvel.

- Ono što vam želim reći u ovom trenutku jest ovo: potrebna mi je pomoć. Slučajno sam naišao na vas. Moj put započeo je tako da sam krenuo lud od srdžbe, gol i nemoćan. Bio sam čak spreman ubiti... I tada sam ugledao vas...

- Gospode! – reče Marvel.

- Približio sam vam se s leđa... oklijevao... krenuo dalje...

Marvelov izraz lica bio je vrlo rječit.

- I onda sam stao. Evo, rekoh sam sebi, evo jadnika poput mene. Takav mi čovjek treba.

Onda sam se vratio i pristupio vam...i...

- Gospode - odvрати Marvel. - Vrti mi se u glavi od svega toga. Mogu li vas upitati... o čemu se tu radi? Kakvu pomoć vi možete uopće očekivati od mene? Nevidljiv...

- Molim vas da mi pomognete nabaviti odjeću...sklonište...i ostalo što je čovjeku potrebno. Ostavio sam sve što sam imao. Ne želite li - u redu. Ali činite mi se kao netko tko je spreman pomoći.

- Shvatite - reče Marvel - previše sam zbunjen. Ne mučite me više i pustite me da odem. Moram doći k sebi, a i palac ste mi gotovo slomili. Sve je to tako besmisleno... Prazna polja, prazno nebo. Kilometrima ničeg vidljivog osim gole prirode. A tada stigne glas. Glas s neba! I kamenje! I šaka - oh, Gospode!

- Saberite se - reče Glas - jer morate obaviti posao koji sam vam namijenio.

Marvel napuhne obraze, a oči mu se izbulje.

- Izabrao sam baš vas - produži glas. - Vi ste jedini čovjek, osim nekih glupana tamo dolje, koji zna da postoji Nevidljivi čovjek. Morate mi pomoći. Pomozite mi, a ja ću vas bogato nagraditi. Nevidljivi čovjek je čovjek koji ima moć.

Ušuti na trenutak da bi snažno kihnuo.

- Ali izdate li me - nastavi - ili ne obavite li ono što od vas zatražim...

Zastane i žustro udari Marvela po ramenu. Na dodir Marvel zacvili od straha.

- Ja vas neću izdati - reče Marvel izmičući njegovim prstima. - Kako vam samo može pasti na pamet nešto takvo... Stvarno vam želim pomoći... Samo recite što trebam učiniti... Bože, što god poželite, ja ću to vrlo rado napraviti...

10. THOMAS MARVEL ODLAZI U IPING

Nakon što se prvi nalet burne panike stišao, stanovnici Ipinga okrenuli su se raspravljanju o činjenicama nedavnih događaja. Osjećaj sumnje odjednom je podigao glavu – bio je to osjećaj pun nervoze koji se jedva držao na klimavim nogama – no, ipak, sumnja je postojala. Bilo je daleko lakše ne vjerovati u Nevidljivog čovjeka, a one koji su ga doista vidjeli kad se rasplinuo u ništavilo zraka, ili koji su osjetili snagu njegove pesnice, moglo se nabrojiti na prste. Čak se ni na neke od tih svjedoka nije moglo računati – Sandy Wadgers trenutno „nije bio dostupan“ jer se oprezno skrivao iza šipkama i lokotima zabravljenih vrata svoje kuće, dok je Jaffers ležao u polusvijesti u salonu konačišta „Kočija i konji“. Velike i čudne ideje koje nisu dio običnog, svakodnevnog života često imaju kod ljudi slabiji učinak od manjih, ali opipljivih spoznaja koje je lakše dokučiti. Iping je bio veselo okićen, a svi stanovnici bili su svečano odjeveni. Za svečanost Duhovskog ponedjeljka pripremali su se duže od mjesec dana. Tog istog poslijepodneva čak su se i oni koji su povjerovali u Nevidljivog čovjeka nastavili zabavljati, vjerujući da je on već sigurno otišao, a za skeptike je sve to ionako bila obična izmišljotina. No, svi ljudi, i oni koji su sumnjali kao i oni koji su vjerovali, tog su dana bili silno druželjubivi.

Na Haysmanovoj livadi održavalo se veselje pod šatorom, gdje su gospođa Bunting i ostale dame pripremale užinu, dok su se vani djeca, koja su taj dan bila pošteđena vjeronauka, igrala lovice i ostalih igara pod bučnim vodstvom kapelana i gospođâ Cuss i Sackbut. U zraku je nedvojbeno lebdio blagi nemir, ali je većina ljudi već po nekakvom unutarnjem osjećaju imala potrebu prikriti da su iskusili bilo kakve misteriozne i natprirodne muke. Na mjesnom travnjaku bilo je ukoso napeto uže s čijeg su se višeg kraja pojedinci, viseći na koloturnicima, munjevito spuštali do drugog kraja gdje se nalazila napunjena vreća koja ih je štitila od ozljeda. Ova je igra bila vrlo omiljena među mladima, kao i ljuljanje na ljuljačkama i natjecanje u rušenju kokosovih oraha. Mnogi su šetali, a parne orgulje koje su bile postavljene na malenom vrtuljku ispunile su zrak ostrim mirisom ulja i jednako ostrim žestinom glazbe. Članovi udruženja za organizaciju koji su ujutro bili na misi kočoperili su se svojim ružičastim i zelenim amblemima, a najveseliji među njima ukrasili su svoje pustene šešire šarenim vrpcama. Starog Fletchera (čije je poimanje svetkovanja bilo sasvim drukčije) moglo se vidjeti kroz grm jasmína koji mu se nalazio ispred prozora, ili kroz otvorena vrata (kako vam je već draže zaviriti!) gdje oprezno balansira na dasci položenoj na dva stolca dok malja vapno po stropu sobe.

Oko četiri sata, stranac je ušao u mjesto iz smjera bregova i pašnjaka. Bio je to nizak, zdepast čovjek sa šeširom koji se već gotovo raspadao. Izgledao je jako zadihan. Obrazi su mu na nekim mjestima bili mlitavi, a drugdje jedro podbuhli. Lice mu je bilo prošarano mrljama od zajaupčenosti i zabrinuto. Kretnje su mu odavale neku prisilnu živahnost. Skrenuo je iza ugla crkve i uputio se prema „Kočiji i konjima“. Čak se, između ostalih, i stari Fletcher sjeća da ga je vidio, jer ga je toliko iznenadila njegova nesvakidašnja pojava da je, dok ga je gledao, zbog nepažnje dopustio da mu vapno s četke iscuri u rukav kaputa. Taj je stranac, prema zapažanju vlasnika štanda s igrom „sruši kokos“, izgledao kao da razgovara sam sa sobom, a to je zamijetio i gospodin Huxter. Zaustavio se pred stepenicama ulaza u konačište i, prema Huxterovu tumačenju, činilo se kao da se u njemu odigrala neka strašna unutarnja borba, prije nego li se uspio prisiliti da uđe unutra. Naposljetku se odlučno popeo po stubama i Huxter ga je vidio kako se okrenuo nalijevo i otvorio vrata lokala. Huxter je kroz otvorena ulazna vrata iz prostorije i sa šanka čuo glasove koji su čovjeku objašnjavali da je pogriješio. „Ovo je privatni stan!“, tvrdio je Hall, a stranac je nespretno zatvorio vrata i krenuo prema šanku.

Za par minuta ponovno se pojavio, brišući dlanom usta s izrazom blagog zadovoljstva koje se Huxteru učinilo nekako izvještačenim. Stajao je tu nekoliko trenutaka, pažljivo gledajući oko sebe, a onda ga je Huxter vidio kako se sumnjivo šulja oko vrata koja vode na dvorište u kojem se nalazio prozor gostinjske sobe. Nakon kraćeg oklijevanja, stranac se naslonio na dovrtak dvorišnih vrata. Izvadio je kratku glinenu lulu i počeo je puniti. Dok je to radio prsti su mu drhtali. Nespretno ju je zapalio te je, prekriživši ruke, počeo nehajno pušiti. Zapravo, bilo je očito da samo glumi da je opušten dok je pogledom brzo prelazio po dvorištu.

Huxter je sve to vidio vireći iznad limenki u izlogu svoje trgovine duhanom, a čovjekovo čudno ponašanje ponukalo ga je da nastavi promatrati.

Stranac se odjednom uspravi i strpa lulu u džep. Zatim uđe u dvorište i brzo se nekud izgubi. Huxter, vjerujući da svjedoči sitnoj krađi, brzo obiđe pult te istrči na ulicu kako bi presreo lopova. Dok je još trčao, ponovno se pojavio Marvel s nakrivljenim šeširom, velikim svežnjem u plavom stolnjaku u jednoj ruci i s tri goleme međusobno povezane bilježnice (kasnije se pokazalo da su bile povezane župnikovim naramenicama!) u drugoj. Čim je opazio Huxtera naglo je uzdahnuo, brzo skrenuo ulijevo i počeo bježati.

- Drž'te lopova! - vikao je Huxter, trčeći za njim. Huxterovo uzbuđenje bilo je golemo, ali kratka vijeka. Vidio je lopova ravno ispred sebe kako u brzini zaokreće iza ugla crkve i bježi

cestom koja je vodila preko brežuljaka. Gledao ga je kako trči ispod mjesnih zastava i prazničnih ukrasa, a tek se par ljudi okrenulo za njim. Ponovno je zaurao „Stani!“. Huxter nije prešao ni deset koraka kad mu se pred nogom ispriječila neka tajanstvena sila, pa više nije trčao, već je suludom brzinom letio kroz zrak. Vidio je kako mu se tlo iznenada približilo licu. Činilo se kao da se svijet rasprsnuo u milijune titravih točkica svjetla i više nije mario za ono što se zbilo nakon toga.

11. U KONAČIŠTU

Kako bi se u potpunosti moglo shvatiti ono što se prije toga dogodilo u konačištu, nužno je vratiti se unatrag do trenutka kad je skitnica Marvel kroz prozor izloga dućana zapeo za oko trgovca Huxtera. Baš su se tada u konačištu zatekli liječnik Cuss i vikar Bunting. Oni su pomno i ozbiljno istraživali neobične događaje od jutra te su, s Hallovim dopuštenjem, temeljito ispitivali stvari koje su pripadale Nevidljivom čovjeku. Pozornik Jaffers donekle se oporavio od pada, pa je otišao kući uz pomoć prijatelja punih suosjećanja za njegove muke. Gospođa Hall pokupila je strančevu razbacanu odjeću i pospremila sobu. Na stolu pod prozorom za kojim je stranac obično radio, Cuss je u tren oka uspio pronaći tri velike, rukom ispisane bilježnice naslovljene „Dnevnik“.

- Dnevnik! - reče Cuss stavljajući sve tri bilježnice na stol. - Evo, sada ćemo ipak nešto saznati.

Vikar je stajao oslanjajući se rukama o stol.

- Dnevnik - ponovi Cuss dok je sjedao na stolicu. Dvije bilježnice postavio je tako da su podupirale treću koju je otvorio. - Nema imena na prvoj stranici. Prokletstvo! Samo neke šifre i brojke.

Vikar obide stol i pogleda preko njegova ramena. Cuss je okretao stranice dok mu je lice popimalo izraz naglog razočaranja. - Ja sam... oh, Bože moj, ovo su sve same šifre, Bunting.

- Zar nema nikakvih skica? - upita vikar - nikakvih crteža koji bi unijeli svjetlo...

- Evo, pogledajte sami - reče Cuss. - Tek neki matematički znaci, nešto na ruskom ili nekom drugom sličnom jeziku, sudeći po pismu, a nešto je i na grčkom. No, što se tiče grčkog, mislim da biste vi...

- Svakako - potvrdi vikar dok je skidao i brisao naočale, odjednom obuzet osjećajem velike neugode, jer sav grčki koji mu je ostao u sjećanju nije vrijedio spomena. - Da, grčki bi svakako mogao biti ključ svega.

- Naći ću vam neko zgodno mjesto...

- Radije bih prvo pogledao bilježnice - reče vikar još uvijek čisteći naočale. - Najprije

moramo steći opći dojam, a onda ćemo... znate... krenuti u potragu za ključem.

Nakašlje se, stavi naočale, pomno ih namjesti, opet kašljucne i poželi da se dogodi nešto što bi ga spasilo ovog neizbježnog raskrinkavanja. Nehajno dohvati bilježnicu koju mu je pružio Cuss. A onda se stvarno nešto dogodi.

Vrata se naglo otvore.

Obojica se trgnu, pogledaju oko sebe i odahnu vidjevši purpurne obraze i lice ispod starog krznenog šešira.

- Gostionica? - upita pojava buljeći u njih.

- Ne - jednoglasno odgovoriše obojica.

- S druge strane ulaza, čovječe - reče vikar Bunting.

- I molim vas, zatvorite vrata, srdito se nadoveže liječnik Cuss.

- Dobro - odvrati nezvani gost naizgled tihim glasom, čiji je ton sad bio čudno drukčiji od prijašnje grube promuklosti. - U pravu ste... - nastavi gost svojim prijašnjim glasom. - Ni koraka dalje!

On izađe i zatvori vrata.

- Neki mornar, po mom sudu - reče Bunting. - Zanimljivi su to momci. „Ni koraka dalje!“ - jasno. Bit će da je to neki mornarski izraz kojim nam je htio reći da će sad „otploviti“ iz sobe.

- Svakako, to je bar jasno - potvrdi liječnik. - Danas su mi živci vrlo napeti. Poskočio sam od straha kad je onako naglo otvorio vrata.

Vikar Bunting nasmiješio se kao da se on nije trgnuo.

- A sada - reče s uzdahom - moramo se posvetiti bilježnicama.

Dok je to govorio, netko šmrcne.

- Jedno je neprijeporno - reče Bunting primičući svoj stolac do Cussa. - U Ipingu su se tijekom posljednjih nekoliko dana dogodile vrlo neobične stvari. Zaista - vrlo neobične! Ja, naravno, ne mogu povjerovati u tu besmislenu priču o nevidljivosti...

- To zvuči nevjerojatno – složi se Cuss. – Doista nevjerojatno, ali ostaje činjenica da sam vidio... Stvarno sam vidio do dna njegova rukava!

- Jeste li... Jeste li baš sigurni? Pretpostavimo, na primjer, zrcalo. Njime se lako stvaraju optičke iluzije. Ne znam jeste li ikad gledali nekog stvarno dobrog opsjenara...

- Ne želim vas ponovno uvjeravati, Bunting! – odgovori Cuss. – To smo pitanje već pretresli. Radije se sada prihvatimo tih bilježnica. Aha, evo, ovdje je nešto što mislim da je na grčkom! Slova su svakako grčka.

Prstom je pokazao na sredinu stranice. Vikar blago pocrveni i primakne lice kao da baš ne vidi najbolje kroz naočale. Odjednom postane svjestan čudnog osjećaja na zatiljku. Pokuša podići glavu, ali osjeti otpor koji nije popuštao. Osjećaj je bio poput čudnog pritiska, nešto poput stiska teške, snažne šake koja mu je nezaustavljivom žestinom nabila bradu o stol.

- Ne miči se, jadniče – šaptao je neki Glas – ili ću vam obojici prosuti mozak!

Bunting pogleda u Cussovo lice koje mu je, također pritisnuto o stol, bilo vrlo blizu. Svatko od njih dvojice ugleda prestravljeni odblesak vlastite bolesne zapanjenosti.

- Baš mi je žao što se ponašam ovako grubo – reče Glas – ali to je neizbježno. Ma gdje ste to naučili zavirivati u osobne zabilješke jednog istraživača? – nastavljao je Glas dok su liječnikova i vikarova brada istodobno tako udarile o stol da su im zubi škljocnuli. – I tko vas je naučio upadati u privatni stan ljudi u nevolji?

Udarac glavom o stol ponovi se. – A gdje li su samo stavili moju odjeću? Poslušajte me – govorio je Glas. – Prozori su zatvoreni, vrata zaključana, a ključ sam izvukao iz brave. Vrlo sam jak čovjek, a osim što sam nevidljiv, i žarač mi je pri ruci. Kad bih poželio, nedvojbeno bih vas obojicu mogao ubiti i otići potpuno neopažen, shvaćate li to? Izvrsno. Pustim li vas da odete, obećavate li da nećete pokušati izvesti nekakvu glupost i da ćete učiniti točno ono za što ću vas zadužiti?

Vikar i liječnik međusobno izmijene poglede, a liječnikovo lice poprimi izraz razočaranja. „Da“, reče Bunting, a Cuss ponovi to isto. Tada pritisak na vratu kod obojice popusti. Bunting i Cuss sjednu zajapurena lica, oprezno istežući vratne mišiće.

- Molim vas, ostanite sjediti tu gdje ste – reče Glas. – Kao što vidite, žarač je ovdje. Kad sam ušao u ovu sobu – nastavi on gurnuvši žarač obojici pod nos – nisam očekivao da ću u njoj ikoga zateći, već sam očekivao da ću osim svojih bilježnica ovdje naći i svoju odjeću. A gdje

li je ona sada? Ne, ne ustajte, vidim i sam da je nestala. Iako su sada dani prilično ugodni pa bi netko tko je nevidljiv mogao lutati i bez odjeće, noći su već pro hladne. Potrebna mi je odjeća i ostale potrepštine, a svakako su mi potrebne i te tri bilježnice.

12. NEVIDLJIVI ČOVJEK GUBI STRPLJENJE

Nema nam druge nego da na ovom mjestu zastanemo i opet prekinemo tijek priče. To je nužno iz jednog nemilog razloga koji ćemo ubrzo objasniti. Dok se u gostinjskoj sobi odigravao susret Buntinga i Cussa s Nevidljivim čovjekom i dok je trgovac Huxter vrebao skitnicu Marvela koji je pušio lulu kraj dvorišne ograde, udaljen od njih tek nekih desetak metara, zbunjeni Hall i Teddy Henfrey za su šankom raspravljali o događajima u Ipingu.

Odjednom do njih dopru žestoki udarac o vrata gostinske sobe i oštar krik, a onda tišina.

- Hej! Hej! - vikne Teddy Henfrey.

- Hej! Hej! - dobaci iza šanka Hall do čije je pameti sve dolazilo polako, ali sigurno. - Nešto nije u redu - reče, pa obiđe šank i krene prema vratima gostinjske sobe.

Hall i Teddy zajedno se približe vratima napetih lica. Iz očiju im je izbijao oprez.

- Nešto nije u redu - ponovi Hall, a Henfrey potvrdno kimne glavom. Osjete neugodan zadah kemikalija i začuju tihi zvuk brzog i prigušenog razgovora.

- Jeste li dobro vi tamo? - upita Hall kucajući na vrata.

Tihi žamor razgovora naglo utihne, na trenutak zavlada tišina, a zatim se prigušeni dijalog opet nastavi tonom siktavog šapta, uslijedi oštar krik i riječi „ Ne, ne nemojte!“. Tada se začuje neki pokret, prevrtanje stolca, a zatim kratka borba. Ponovno nastupi tišina.

- Što se, dovraga, zbiva? - prosikće Henfrey ispod glasa.

- Vi tamo, obojica - jeste li dobro? - još jednom oštro upita Hall.

Začuje se vikarov glas koji odgovori tonom nekog čudnog grča. - Sve je u redu... Molim vas, nemojte nas ometati...

- Čudno! - reče Henfrey.

- Čudno! - složi se Hall.

- Kaže: ne ometajte nas - nastavi Henfrey.

- Nisam baš dobo čuo - odvrati Hall.

- I kihnuo je - reče Henfrey.

Nastavili su osluškivati. Razgovor je bio brz i prigušen.

- *Ja to ne mogu... ja...* - govorio je vikar povišenim tonom - *kažem vam, gospodine, ja to neću...*

- Što je rekao? - upita Henfrey.

- Rekao je da neće - odgovori Hall. - Ne govori to valjda nama, ha?

- *Sramota!...* - reče vikar u susjednoj sobi.

- Rekao je „sramota“ - odvrati Henfrey. - Čuo sam razgovjetno. A tko to sada govori?

- Gospodin Cuss, pretpostavljam - reče Hall. - No, čuješ li sad nešto?

Tišina, pa nerazumljivi i čudni pokreti po prostoriji.

- Zvuči kao da netko povlači stolnjak - reče Hall.

Gospođa Hall pojavi se iza šanka. Hall joj da znak da šuti i priđe bliže vratima. To kod nje potakne supružnički inat.

- Što to tamo prisluškuješ, Hall? - upita. - Zar nemaš što pametnije raditi na ovakav dan pun posla?

Hall joj pokuša sve objasniti grimasama i mimikom, no gospođa Hall bila je uporna. Podigla je glas, pa su se Hall i Henfrey prilično pokunjeni na prstima vratili do šanka, pokušavajući joj gestama objasniti situaciju.

U početku ona uopće nije obraćala pažnju na ono što su čuli, no onda zapovijedi Hallu da šuti, dok joj je Henfrey prepričavao svoju stranu priče o prisluškivanju. Smatrala je da su sve to gluposti - možda su oni unutra samo premještali namještaj.

- Čuo sam da je rekao „sramota“, baš sam to čuo - reče Hall.

- I ja sam to čuo, gospođo Hall - potvrdi Henfrey.

- Pa što onda... - započe gospođa Hall.

- Psst! - reče Teddy Henfrey. - Nisam li to čuo prozor?

- Koji prozor? - upita gospođa Hall.

- Prozor u gostinjskoj sobi - odvrati Henfrey.

Svi zastanu, pažljivo osluškujući i ne zamjećujući osvijetljeni pravokutnik ulaznih vrata. Gospođa Hall uperila je pogled ravno pred sebe te je, ne obrativši pozornost na sve što joj je ulazilo u vidno polje, sad svrnula pogled direktno na suncem obasjani pravokutnik ulaznih vrata, u bijelu cestu punu ljudi i na trgovinu gospodina Huxtera obasjanu lipanjskim suncem. Iznenada se vrata trgovine otvore i na njima se pojavi Huxter. Oči su mu bile izbuljene od uzbuđenja, a rukama je nešto pokazivao.

- Hej! Drž'te lopova! - poviče Huxter pa pojuri i dijagonalno protrči kroz pravokutnik dvorišnih vrata te se nekud izgubi. Istodobno iz gostinjske sobe odjekne tresak i zvuk zatvaranja prozora. Hall, Henfrey i ostali okupljeni oko šanka odjednom u neredu pojure na ulicu. Vidjeli su neku pojavu kako skreće iza ugla i trči u smjeru ceste koja je vodila prema brežuljcima, a vidjeli su i kako je gospodin Huxter na vrlo složen način poletio u zrak, što je završilo padom na lice i rame. Tamo dolje na ulici ljudi su stajali čudeći se, a neki su potrčali prema njima.

Huxter je bio bez svijesti. Henfrey je to shvatio kad je zastao da provjeri kako mu je, ali Hall i dvojica radnika sa šanka odmah su pojurili prema crkvi, galameći nešto nepovezano. Vidjeli su Marvela kad je zamaknuo za ugao crkve te im se izgubio iz vida. Izgleda da su došli do potpuno suludog zaključka da je Marvel ustvari Nevidljivi čovjek koji je odjednom postao vidljiv, pa su odmah svi zdušno krenuli u potjeru. No Hall nije pretrčao ni deset metara kad iznenađeno krikne i poleti u stranu, pa kako se u padu uhvatio za jednog od radnika, i njega sruši na zemlju. Netko ga je oborio baš kao u nogometu. Drugi radnik zaobišao ih je u krugu. Dobacivši im pogled, uvjeren da se Hall sam spotakao, okrene se kako bi nastavio potjeru, no i on se, baš poput Huxtera, stopalom spotakne o nevidljivu prepreku. A zatim, dok se prvi radnik mučio da stane na noge, netko mu sa strane zada takav udarac da bi i vola oborio.

Kad je pao, iza ugla, iz smjera mjesne livade, dotrči razularena gomila. Prvi se pojavio vlasnik štanda s kokosima, grdosija u plavom dresu. Čudio se gledajući kako se na tlu prazne ulice koprca troje ljudi. No, tad mu se nešto dogodi s nogom, pa tresne naglavačke i otkotrlja se u stranu, baš u pravom trenutku da okrzne noge svog brata i ortaka, koji isto tako poleti glavom prema tlu i skljoka se u prašinu. Na obojicu tad naleti razularena gomila i

tuđa ih stopala stanu šutirati, gnječiti, a ljudi spoticati se i padati uz obilje psovki.

Kad su Hall, Henfrey i radnici istrčali iz kuće, poučena dugogodišnjim iskustvom, gospođa Hall ostala je iza šanka držeći na oku svoju kasu. Odjednom se vrata gostinjske sobe otvore, pojavi se liječnik Cuss i ne osvrnuvši se na nju požuri niz vanjske stuba i potrči prema uglu ulice.

- Drž'te ga! - poviče. - Ne dopustite mu da baci taj svežanj!

Cuss nije imao nikakva pojma ni o skitnici Marvelu ni o tome da mu je Nevidljivi čovjek u dvorištu dobio knjige i zavežljaj. Na Cussovom se licu vidjela srdžba i odlučnost, no odjeća mu je bila itekako manjkava - neka vrste mekane bijele kratke suknje koja bi mogla proći pod odjećom jedino u Grčkoj.

- Drž'te ga - vikao je. - Ukrao mi je hlače i svu vikarovu odjeću! Požurite odmah za njim - zapovjedio je Henfreyju, prolazeći pokraj Huxtera koji je ispružen ležao na zemlji. No kako je skrenuo iza ugla sa željom da se pridruži progoniteljima, tako je odmah zadobio žestok udarac, pa se opružio koliko je dug i širok. Netko mu je u punom trku stao na prst. Jaukne, pokušavajući stati na noge, no nešto ga opet tresne i on se stropošta na sve četiri. Tad shvati da on nije progonitelj, već žrtva. Sad su svi trčali natrag prema naselju. Cuss ponovno ustane, ali ga netko snažno udari po glavi. Posrćući, požurio je natrag prema konačisti i putem je u skoku zaobišao napuštenog Huxtera, koji je sada sjedio.

Kad se popeo do pola ulaznih stuba, iza sebe začuje iznenadni, bijesni krik koji se oštro izdvojio iz zbrke glasnih povika, kao i zvučnu pljusku po nečijem licu. Prepoznao je glas Nevidljivog čovjeka čiji je krik nalikovao poviku nekoga iznenada pobjesnjelog od bolna udarca.

Trenutak kasnije Cuss je ušao u gostinjsku sobu.

- On se vraća, Bunting! - rekao je utrčavši. - Spašavajte se! Poludio je!

Vikar je stajao pokraj prozora, nastojeći nekako prikriti golotinju otiračem i stranicama novina *West Surrey Gazette*.

- Tko se to vraća? - upita i tako zadržavši da mu se ovako skrpljena odjeća gotovo raspala.

- Nevidljivi čovjek! - odgovori Cuss i žurno priđe prozoru. - Bolje bi bilo da nestanemo odavde. Mlati oko sebe kao lud! Kao lud!

Sljedećeg trena Cuss skoči kroz prozor u dvorište.

- Zaboga!... - odvratila vikar Bunting, dvoumeći se između dvije strašne mogućnosti. Tad začuje groznu tučnjavu u hodniku konačišta i trenutno donese odluku – skoči kroz prozor, brzo dotjera svoje ruho i pojuri kroz mjesto brzinom koju su mu dopuštale njegove debele i kratke noge.

Od trenutka kad je Nevidljivi čovjek bijesno kriknuo, a vikar izveo svoj nezaboravni bijeg u mjesto, postalo je nemoguće prepričati događaje koji su se zbili u Ipingu u samo jednoj i jedinstvenoj verziji priče. Možda je namjera Nevidljivog čovjeka isprva bila da jednostavno prikrije Marvelovo povlačenje s ukradenom odjećom i knjigama, ali njegova ćud (nikad baš blaga) kao da je od nekog slučajnog udarca sasvim poludjela i on smjesta počne udarati i rušiti iz pukog zadovoljstva što može nekoga ozlijediti.

Morate si predočiti ulicu punu ljudi koji trče, vrata koja se treskom zatvaraju i borbe za kakav-takav zaklon. Morate si predočiti katastrofalne posljedice kojima se iznenadna zemljotresna zbrka odrazila na nestabilnu ravnotežu dasaka i dvaju stolaca starog Fletchera. Predočite si prestrašeni par zlosretno zatečen na ljučjači. A onda u trenu cijeli taj bučni metež zamre i glavna ulica u Ipingu sa svim blještavim ukrasima i zastavama opusti, jer je nevidljiva sila još uvijek bijesno harala. Ostao je nered rasutih kokosovih oraha, prevrnutih platnenih zaslona i razbacanih slatkiša sa štanda sa slasticama. Odasvud je dopirala treska zatvaranja kapaka na prozorima i škripa teških zasuna. Kao jedina potvrda prisutnosti ljudi mogao se zamijetiti tek poneki par očiju ispod zabrinuto podignutih obrva u kutu prozorskog okvira.

Nevidljivi čovjek malo se zabavljao razbijajući sve prozore na „Kočiji i konjima“, a onda je ugruao jednu uličnu svjetiljku kroz prozor gospođe Gribble. Vjerojatno je on bio taj koji je presjekao telegrafske žice prema Adderdeanu, tamo negdje u blizini Higginsove kolibe na Adderdeanskoj cesti. Poslije toga je, zahvaljujući svojoj neobičnoj sposobnosti, sasvim nestao i nitko u Ipingu nije ga više vidio, čuo niti osjetio. Nestao je kao da je u zemlju propao.

Ipak su prošla dobra dva sata prije nego li se ijedno ljudsko biće usudilo ponovno izaći u pustoš ipinške ulice.

13. THOMAS MARVEL POKUŠAVA SE IZVUĆI

Kad se suton krenuo spuštati i kad su stanovnici Ipinga tek počeli opet bojažljivo provirivati, suočeni s uništenim ostacima svetkovanja, oniski, zdepasti čovjek s pohabanim krznem šeširom s mukom je, ali odlučno koračao kroz sumrak pokraj bukovih stabala na putu za Bramblehurst. Nosio je tri bilježnice međusobno povezane nekom vrstom elastičnog, lijepo ukrašenog poveza i zavežljaj umotan u plavi stolnjak. Njegovo je rumeno lice bilo vidljivo umorno i potišteno. Izgledao je kao da mu se strašno žuri dok je sav bio u nekom stanju grča. Pratio ga je Glas koji nije bio njegov, a tu i tamo trgnuo bi se od dodira nevidljivih ruku.

- Pokušao si li još jednom umaknuti - govorio je Glas - pokušao si li još samo jednom...

- Gospode! - odvratio Marvel. - Ramena su mi već sva u masnicama.

- ... dajem ti riječ - nastavio je Glas - da ću te ubiti.

- Ali ja nisam niti pokušao umaći - reče Marvel glasom koji je bio na rubu suza. - Kunem se da nisam. Jednostavno nisam znao gdje je to proketo skretanje, i to je sve! A kako da i znam? Ionako su me pošteno izudarali...

- Bit ćeš ti izudaran još i mnogo gore ne opametiš li se - začuje se Glas, pa Marvel odmah ušuti. Nadme obraze, a u očima mu se vidio očaj.

- Već je dovoljno loše što su te seljačine uspjele otkriti moju malu tajnu, a još bi i ti htio pobjeći s mojim bilješkama. Sreća za neke od njih da su na vrijeme pobjegli. Ovdje sam... Nitko nije znao da sam nevidljiv, a što ću sada?

- A što ću tek ja? - upita Marvel ispod glasa.

- Sve je propalo. Sve će izaći u novinama! Svi će me tražiti i stalno vrebati... - glas završi sočnom psovkom i zašuti.

Očaj na Marvelovu licu produbi se, a njegov korak uspori.

- Požuri! - reče mu Glas.

Marvelovo lice poprimi sivkastu boju između dijelova lica koji su bili purpurni.

- Ne ispuštaj te bilježnice, glupane – oštro reče Glas sustižući ga. – Istina je – nastavi Glas – da ću te morati iskoristiti. Ti si siroti glupan, ali nemam izbora.
 - Ja sam bijedan stvor – odvrati Marvel.
 - Pa i jesi – reče Glas.
 - Ja sam najgori mogući stvor kojega ste mogli pronaći – nastavi Marvel. – A nisam ni snažan – odvrati nakon obeshrabrujuće šutnje. – Nisam nimalo snažan – ponovi.
 - Nisi?
 - A i srce mi je slabo. Ovaj mali poslić... uspio sam nekako, ali blagoslovljen bio... mogao sam i klonuti.
 - Što time želiš reći?
 - Da nemam ni živaca ni snage za ono što vi očekujete.
 - Ja ću te potaknuti!
 - Volio bih kad ne biste. Znaite, ne bih htio poremetiti vaše planove. A mogao bih, od pukog straha i jada.
 - Bolje nemoj – reče Glas, blago naglašavajući svaku riječ.
 - Htio bih da sam mrtav – odvrati Marvel. – Nije pravedno – nastavi. – Morate to priznati. Čini mi se da imam pravo.
 - Požuri – vikne Glas.
- Marvel ubrza korak i neko su vrijeme opet hodali u tišini.
- Sve je ovo vraški teško... – požali se Marvel.
- Njegove su riječi ostale bez odjeka. Pokuša promijeniti taktiku.
- A što bih ja radio za vas? – započne ponovno tonom čovjeka koji trpi nepodnošljivu nepravdu.
 - Zaveži! – prasne Glas nekom iznenadnom i neobičnom snagom. – Brinut ću se da ti bude dobro. Samo radi ono što ti kažem. A to ćeš itekako dobro uraditi. Ti jesi budala i tome

slično, no ti ćeš...

- Ali, kažem vam, gospodine, nisam ja čovjek za to. Uza sve poštovanje, ali to je tako...

- Ne umukneš li smjesta, zavrnut ću ti ponovno zglobov ruke - reče Nevidljivi čovjek. - Htio bih malo razmišljati.

Uskoro kroz drveće opaze dva pravokutnika žutog svjetla. U sumraku se ocrtavao pravokutni zvonik neke crkve.

- Dok prolazimo kroz mjesto - reče Glas - držat ću ti ruku na ramenu. Idi ravno naprijed i ne pokušavaj nikakve ludosti, jer pokušas li, loše ćeš proći.

- Znam - uzdahne Marvel. - Sve to već znam.

I tako je pojava žalosna izgleda s istrošenim šeširom prošla sa svojom prtljagom ulicom malenog mjesta i nestala u sve većem mraku iza zadnjih osvijetljenih prozora.

14. U PORT STOWEU

Drugog jutra u deset sati skitnica Marvel zatekao se neobrijan, prljav i prašnjav od puta i sjedeći s bilježnicama pokraj sebe, držeći šake duboko u džepovima, na klupi ispred malog konačišta u predgrađu Port Stowea. Djelovao je obuzet neugodom, vrlo iscrpljen i nervozan te bi tu i tamo napuhao obraze. Bilježnice koje su bile pokraj njega sada su bile povezane vrpcom. Zavežljaj je bio odbacio u borovoj šumi izvan Bramblehursta, u skladu s promjenom planova Nevidljivog čovjeka. Iako mu nitko nije pridavao baš nikakvu pozornost, dok je sjedio na klupi Marvel je bio u stanju stalne, grozničave uznemirenosti. Rukama je stalno nešto nervozno tražio po svim džepovima na odjeći.

Nakon što je tako prosjedio gotovo čitav sat, iz gostionice konačišta izađe neki postariji mornar s novinama u ruci i sjedne pokraj njega.

- Ugodan dan - reče mornar.

Marvel se osvrne oko sebe, kao da ga muči nekakav strah.

- Vrlo ugodan - odvrati Marvel.

- Baš kao što i treba biti u ovo doba godine - reče mornar tonom koji nije dopuštao protivljenje.

- Točno - složi se skitnica.

Mornar je izvadio čačalicu kojom je, pristojno zaklonivši usta, bio zaokupljen idućih nekoliko minuta. U međuvremenu je oči zaposlio ispitivanjem prašnjave pojave skitnice Marvela i bilježnica kraj kojih je sjedio. Kad se maloprije približio Marvelu začuo je zvuk poput spuštanja kovanica u džep, pa je bio iznenađen neskladom između Marvelove vanjštine i te naznake obilja. To mu vrati misli na predmet koji je najviše zagolicao njegovu maštu.

- To su knjige? - upita iznenada, bučno završavajući čačkanje zubi.

Marvel se uplašeno ukoči i pogleda ih.

- Oh, da - odgovori. - Da, to su knjige.

- U knjigama ima neobičnih stvari - reče mornar.
 - Vjerujem vam - odvrati Marvel.
 - A ima čudnih stvari i izvan knjiga - nastavi mornar.
 - I to je točno - reče Marvel. Promotrio je svoga sugovornika, a zatim je letimično prešao pogledom po prostoru oko njega.
 - Ima čudnih stvari i u novinama, na primjer... - započne mornar.
 - Ima.
 - U ovim novinama - nastavi mornar.
 - Ah! - začudi se Marvel.
 - Ove, na primjer, pišu - reče mornar netremice promatrajući Marvela onim okom koje nije gledalo ukrivo - o nekakvom Nevidljivom čovjeku.
- Marvel upitno otvori usta, počese se po obrazu i osjeti kako su mu se uši zažarile.
- Pa što o tome pišu? - upita mlitavo. - Gdje je? U Austriji ili u Americi?
 - Ni jedno, ni drugo - odvrati mornar. - Ovdje je.
 - Gospode! - vrisne Marvel poskočivši.
 - Kad kažem ovdje - nastavi mornar na Marvelovo veliko olakšanje - ne mislim, naravno, ovdje na ovom mjestu, nego negdje u blizini.
 - Nevidljivi čovjek - promrmlja Marvel. - Što je on učinio?
 - Svašta - odvrati mornar pomno motreći Marvela onim svojim okom, pa onda naglasi: - Svakakve proklete stvari!
 - Ja već četiri dana nisam vidio novine - reče Marvel.
 - Započeo je u Ipingu - nastavi mornar.
 - Ma stvarno? - čudio se Marvel.

- Tamo je započeo, a odakle je došao kao da nitko ne zna. Ovdje piše: „Neobičan događaj u Ipingu“, a u tim novinama nadalje tvrde da su dokazi neoborivi – ne-o-bo-ri-vi!

- Gospode! – promuca Marvel.

- Pa opet, to je izvanredna priča. Radi se o jednom vikaru i jednom liječniku kao svjedocima: sve su to dobro vidjeli vlastitim očima, ili bolje rečeno, nisu ga vidjeli. Piše da je bio odsjeo u „Kočiji i konjima“ i kao da nitko nije bio svjestan njegove nesreće, piše baš: „svjestan njegove nesreće“, sve dok mu se jednog dana tijekom neke prepirke u konačištu, baš tako piše, nisu odmotali zavoji na glavi. Tada se vidjelo da mu je glava nevidljiva. Odmah su ga pokušali uhvatiti, ali je on, kako kažu, odbacivši svoju odjeću uspio pobjeći, no prije toga u strašnoj je borbi nanio više ozbiljnih povreda našem vrijednom i sposobnom pozorniku, gospodinu J. A. Jaffersu. Vrlo zgodna priča, zar ne? Naveli su imena i sve ostalo.

- Gospode! – reče Marvel nervozno gledajući oko sebe, pokušavajući svojim umrtvljenim osjetom dodira prebrojiti novac po džepovima, dok mu je um bio ispunjen nekim čudnim, novih zamislima. – To zvuči vrlo zbunjujuće.

- Zar ne? Vrlo je to neobično, kažem vam. Nikad nisam čuo da se priča o Nevidljivom čovjeku, stvarno nisam, ali danas se priča o mnogim čudnim stvarima poput...

- To je sve što je učinio? – upita Marvel, nastojeći odglumiti da je savršeno miran.

- Pa i ovo je dovoljno, zar ne? – začudi se mornar.

- Nije li se možda vratio? – nastavi Marvel. – Samo je pobjegao i to je sve?

- To je sve – odgovori mornar. – Pa što? Zar vam to nije dovoljno?

- Naravno – reče Marvel.

- I meni se čini – odvrati mornar. – I previše.

- A je li imao neke pomagače? Pišu li novine što o tome? – upita Marvel zabrinuto.

- Zar vam samo jedan takav nije dovoljan? – začudi se mornar. – Ne, hvala Bogu, izgleda da nije.

Mornar polagano kimne glavom.

- Zapravo me uznemiri i sama pomisao da taj momak jurca ovim našim krajem. Trenutno je na slobodi, a po nekim vjerodostojnim svjedočenjima izgleda da je krenuo... to jest, kreće se - pretpostavljam da svjedoci o tome govore - cestom za Port Stowe. Eh, sad, vidite, mi se trenutno nalazimo baš u Port Stoweu! Ovaj put čudo je ovdje, a ne u toj vašoj Americi! A pomislite samo što bi sve mogao učiniti! Što bi ostalo od vas ako bi on gucnuo koju previše, pa bi vas žestoko napao iz čiste zabave? Pretpostavimo da poželi pljačkati - tko ga može spriječiti? Može neovlašteno ući kamo želi, može provaljivati, mogao bi prošetati kroz kordon policajaca jednako lako kao što bismo vi ili ja mogli šmugnuti pokraj slijepog čovjeka. Čak i lakše, jer čuo sam da ovi ovdašnji slijepci čuju izvanredno! A gdje god želi nešto popiti...

- On je svakako u velikoj prednosti - složi se Marvel. - U silnoj prednosti!

- Imate pravo - reče mornar. - On može sve.

Sve to vrijeme koje su proveli u razgovoru Marvel se pažljivo osvrtao oko sebe, osluškujući tihi odjek koraka dok je pokušavao otkriti pokrete koji se ionako nisu mogli zamijetiti. Izgledao je kao da je na pragu neke odluke koja bi mu mogla promijeniti život. Tad se nakašlje, rukom zaklanjajući usta.

Ponovno se osvrne oko sebe, osluhne, pa se nagne prema mornaru i potihom reče

- Vidite, ja sasvim slučajno znam neke stvari o tom Nevidljivom čovjeku... iz nekih svojih izvora...

- Oh! - reče mornar zainteresirano. - Vi?

- Da - potvrdi Marvel. - Ja.

- Zanimljivo - odvrati mornar. - A smijem li pitati...

- Ostat ćete bez riječi - promrmlja Marvel iza ruke na ustima. - To je nešto strašno...

- Stvarno? - čudio se mornar.

- Činjenica jest da... - žustro započne Marvel, govoreći potihom povjerljivim tonom. Odjednom mu se izraz lica, kao nekim čudom, potpuno promijeni. - Jao! - zacvili. Ukočeno se digne s klupe. Njegov je izraz lica rječito govorio o tome da trpi fizičku bol. - Ah, joj... - ponovi.

- Što vam je? - upita mornar zabrinuto.

- Zabolio me zub... - odvrati Marvel i dlanom dotakne uho. Dohvatio je svoj zavežljaj bilježnica. - Mislim da je vrijeme da krenem - reče i nekako čudno zaobiđe klupu podalje od svog sugovornika.

- Ali, baš ste mi htjeli ispričati nešto o tom Nevidljivom čovjeku... - pobuni se mornar.

Činilo se kao da si Marvel nešto mrmlija u bradu.

- Prijevara - došapne mu Glas.

- To je prijevara - ponovi Marvel.

- Ali, o tome piše u novinama! - reče mornar.

- Svejedno, to je prijevara - odvrati Marvel. - Poznajem mangupa koji je izmislio tu laž... Vjerujte mi, ne postoji nikakav Nevidljivi čovjek...

- Ali, zašto je onda to u novinama? Hoćete reći da...

- Dovraga i novine! - odlučno reče Marvel.

Mornar je samo buljio u novine koje je držao u ruci. Marvel mu se grčevito unese u lice.

- Ma, čekajte malo... - započne mornar ustajući i govoreći vrlo polako - vi tvrdite da...

- Da, baš to - potvrdi Marvel.

- Pa zašto ste me onda pustili da vam ispričam sve te gluposti? Mislili ste od mene napraviti budalu? Ha?

Marvel napuhne obraze. Mornar iznenada strahovito pocrveni i stegne šake.

- Već deset minuta ovdje meljem bez veze - dobaci - a vi, debela mala kanto s obrazima od kože stare čizme, niste pokazali ni osnovnu pristojnost...

- Nemojte se nabacivati uvredama na mene... - započne Marvel.

- „Nabacivati uvredama“! Ma baš sam vraški raspoložen...

- Krenimo - začu se Glas i netko tako naglo povuče Marvela da se on počne čudno i grčevito spoticati dok je odlučno vukao noge prema naprijed.

- I bolje ti je da nestaneš... - reče mornar.

- Tko je nestao? - upita Marvel dok se nekako ukoso udaljavao čudnim, žustrim koracima te bi se povremeno jako trznuo prema naprijed. Kad je malo odmaknuo, počeo si je prigušeno mrmljati u bradu prepirući se sam sa sobom i prosvjedujući.

- Vražji blesan - zaključio mornar prateći ga pogledom raširenih nogu, ruku podbočenih o kukove. - Pokazat ću ja tebi, ti blesavi glupane! Ti ćeš mene nasamariti! Sve je to ovdje, evo, lijepo piše u novinama...

Marvel uzmičući uzvрати nešto nepovezano i ubrzo nestane iza zavoja na cesti, no mornar, sav ponosan i gord, osta stajati nasred puta, sve dok ga približavanje mesarskih kola nije potjeralo. Tek se tad okrenuo prema središtu Port Stowea.

- Ima baš svakakvih budaletina - reče potihom sam sebi. - Samo da me malo ponizi... Bila je to njegova glupa igra... Pa, sve to lijepo, crno na bijelo, piše u novinama!

No, ubrzo će ovaj mornar doznati da se baš nedaleko od njega tada zbilo još jedno čudo - bio je to, ni više ni manje, prizor pregršti kovanica koja se bez vidljiva oslonca sama kretala pokraj zida na uglu Ulice Svetog Mihaela. Baš je tog jutra jedan njegov sudrug mornar vidio taj čudesan prizor. On je odmah ščepao novac, ali ga je nešto tako udarilo da se strmoglavio na zemlju. Kad se podigao na noge, lebdeći novac već je nestao. Onaj je naš mornar, po vlastitim riječima, bio u takvom raspoloženju da bi povjerovao u bilo što, ali ova mu je priča ipak bila „malo prenapuhana“. No, kasnije je počeo mijenjati mišljenje.

Priča o lebdećem novcu bila je istinita. Tog je dana posvuda po susjedstvu, od čuvene Londonske i Državne banke do blagajni u trgovinama i gostionicama (gdje su vrata za sunčana vremena širom otvorena!) novac potihom i spretno „putovao“, kao da je zagrabljen šakom ili posložen u svežanj, promičući uza zidove i sjenovita mjesta, brzo se sklanjajući od pogleda koji bi mu se približili. No iako to nitko nije mogao dokučiti, novac je svoj tajnoviti put uvijek okončao u džepu onog uzrujanog gospodina s pohabanim šeširom koji je sjedio ispred malenog konačišta u predgrađu Port Stowea.

Deset dana kasnije - tek tad kad je „slučaj Burdock“ bio već zastario - mornar je zbrojio sve ove činjenice i počeo je shvaćati koliko je bio blizu tog fascinantnog Nevidljivog čovjeka.

15. ČOVJEK KOJEM SE ŽURILO

U ranim večernjim satima doktor Kemp sjedio je u svojoj radnoj sobi u vidikovcu na brežuljku koji se nadvio nad Burdock. Bila je to ugodna, mala prostorija s tri prozora od kojih je jedan gledao na sjever, drugi na zapad i treći na jug, s policama punim knjiga i znanstvenih časopisa. Bio je tu i veliki pisaći stol, a ispod sjevernog prozora nalazio se mikroskop, staklene pločice, sitni pribor, nekoliko kultura mikroorganizama i raštrkane boce reagensa.

Kempova svjetiljka bila je upaljena, iako je nebo još bilo rasvijetljeno suncem na zalasku. Zavjese na vratima bile su podignute, jer nije bilo opasnosti da će netko izvana viriti u sobu. Doktor Kemp bio je visok i vitak mladić plave kose s gotovo bijelim brkovima, a nadao se da će mu istraživanje kojim se bavio (i koje je on sam silno cijenio) donijeti članstvo u Kraljevskom znanstvenom društvu.

Pogled mu je na trenutak odlutao s posla dok je promatrao plamenocrveni zalazak sunca iza susjednog brežuljka. Sjedio je tako možda nekoliko trenutaka, držeći pero u ustima, diveći se bogatoj zlatnoj boji iznad vrha brda, a onda mu pažnju privuče maleni obris muškarca, crn poput tinte, koji mu je preko obronka brda očito hitao u susret. Bio je to čovječuljak s visokim šeširom, a jurio je tako brzo da je teško mogao jasno vidjeti pomicanje njegovih nogu.

- Još jedan od onih blesana - reče sam sebi doktor Kemp. - Poput one budale koja je jutros naletjela na mene iza zavoja vičući: „Nevidljivi čovjek dolazi, gospodine!“ Ne mogu shvatiti što opsjeda te ljude. Kao da živimo u trinaestom stoljeću.

Ustao je i prišao prozoru promatrajući mračnu padinu brežuljka po kojoj se spuštala malena crna pojava.

- Izgleda da mu se strašno žuri - promrmlja doktor Kemp - ali baš ne napreduje. I da su mu džepovi puni olova ne bi se teže kretao. Baš ste uprli iz sve snage, gospodine - napomene doktor Kemp.

U idućem trenutku najviša kuća što se uzdizala na brdu iznad Burdocka zakloni pojavu koja je trčala. Doktor Kemp na trenutak ga opet ugleda, pa ga izgubi iz vida, zatim ga opet ugleda - tako triput između tri samostojeće kuće koje su stajale na putu jedna iza druge. Na

kraju ga posve zakloni terasasta padina.

- Budale! - reče doktor Kemp, okrene se na peti i vrati se natrag do svog pisaćeg stola.

No, oni koji su se tad zatekli na cesti i koji su čovjeka koji je trčao vidjeli izbliza, zapazili su kiseli, ojađeni strah na njegovu znojnom licu, pa nisu za njega osjećali prezir poput doktora Kempa. Muškarac je posrtao, a dok je trčao sav je zveckao poput dobro napunjene kese koja se bacaka tamo-amoo. Nije se osvrtao ni lijevo ni desno, već je izbuljenim očima zurio ravno niz padinu, tamo gdje su se palile prve svjetiljke, a na ulicama je vladala gužva. Usta su mu se otvorila u ružnoj grimasi, usne su mu bile prekrivene mjehurićima pjene, a dah je istiskivao u šumnim hroptajima. Svi ljudi kraj kojih je prošao odmah su zastali te su počeli zuriti uz i niz cestu, ispitujući s blagom nelagodom jedni druge znaju li razlog zašto tako žuri.

Baš tad, daleko na brežuljku, jedan pas koji se igrao na cesti zacvili, pa se zavuče ispod nekih vrata. I dok su se ljudi pitali „zašto onaj žuri“ kraj njih projuri nešto poput vjetra, nešto što je sličilo dahtanju - hu, hah, hu, hah.

Ljudi su vrištali, bježali s pločnika, urlali i instinktivno potrčali niz padinu obronka. Vikali su na ulici prije nego je Marvel stigao do pola puta. Ulijetali su u kuće s vijestima, lupajući iza sebe vratima i zavravljujući se zasunima. Marvel je to čuo i još jednom ulažući krajnji, očajnički napor odlučio povikati. Strah se uvukao u ljude, pretekao ga je i u trenutku je zavladao cijelim gradom.

- Dolazi Nevidljivi čovjek! Ne-vid-lji-vi čov-jek!

16. U GOSTIONICI „VESELI KRIKETAŠI“

Gostionica „Veseli kriketaši“ nalazila se u samom podnožju brda, tamo gdje je početak tramvajskih tračnica. Gostioničar je, oslanjajući debele, crvene ruke o blagajnu, vodio razgovor o konjima s nekim anemičnim kočijašem, dok je čovjek s crnom bradom odjeven u sivo odijelo grabio dvopek sa sirom, zalijevajući to pivom Burton. Govorio je s primjetnim američkim naglaskom, vodeći razgovor s jednim redarstvenikom koji tad nije bio u službi.

- Kakva je to galama? - upita blijedi kočijaš prekidajući temu razgovora, dok se trudio pogledati uvis prema brdu kroz prljave žute zavjese na niskom prozoru gostionice. Ondje je netko trčao kao sumanut.

- Možda je požar - reče gostioničar.

Teški udarci stopala u trku približe se, vrata se s treskom otvore i unutra uleti Marvel, sav uplakan, raščupan, bez šešira i poderana ovratnika. Grčevito se osvrne za sobom i pokuša zatvoriti vrata, ali zbog obješena zasuna ona ostanu poluotvorena.

- Dolazi! - poviče glasom cvileći od straha. - On dolazi! Nevidljivi čovjek! Iza mene je! Za ime Božje, upomoć! Upomoć! Upomoć!

- Zatvorite vrata - reče redarstvenik. - Tko to dolazi? O čemu se radi?

On ode do jednog krila ulaznih vrata, odmakne zasun i ono se treskom zalupi. Amerikanac zatvori drugo krilo.

- Pustite me u neku drugu prostoriju - zavapi Marvel spotičući se obliven suzama, ali čvrsto držeći bilježnice. - Pustite me u drugu prostoriju! Zaključajte me tu negdje unutra! Kažem vam, iza mene je! Jedva samo pobjegao! Rekao je da će me ubiti i ubit će me!

- Ovdje ste sigurni - reče čovjek s crnom bradom. - Vrata su zatvorena. O čemu se zapravo radi?

- Pustite me nekamo unutra - zacvili Marvel, pa glasno vrisne kad su se od iznenadnog udarca zatresla zabravljena vrata, nakon čega uslijedi užurbano kucanje i galama izvana.

- Hej! - poviče redarstvenik. - Tko je tamo?

Marvel se počne mahnito zalijetati u zidne obloge koje su sličile vratima.

- Ubit će me! Uzet će nož ili već nešto... Za ime Božje...

- Dođite s ove strane - pozove ga gostioničar. - Ovuda... - reče i podigne pregradu na šanku.

Marvel jurne iza šanka baš kad su se ponovili pozivi izvana.

- Ne otvarajte vrata - zaurla. - Molim vas, ne otvarajte vrata! Gdje ću se onda sakriti?

- Nevidljivi čovjek, zar ne? - upita čovjek s crnom bradom držeći jednu ruku iza leđa. -
Vrijeme je da ga i mi vidimo.

Odjednom se staklo na prozoru gostione smrska, a na ulici započne vriska i bježanje na sve strane. Redarstvenik stane na klupu, pogleda van nastojeći otkriti tko je to pred vratima, pa siđe podignutih obrva.

- Da, to je on - reče.

Gostioničar je stajao pred vratima ostave u koju je maloprije zaključao Marvela i buljio u razbijeni prozor. Zatim zaobiđe šank i priđe onoj dvojici muškaraca. Iznenada se sve smiri.

- Da mi je sada moj pendrek - požali se redarstvenik i neodlučno krene prema vratima. -
Otvorimo li vrata, on će ući. Ne možemo ga zaustaviti.

- Nemojte biti prebrzi s tim vratima - zabrinuto će blijedi kočijaš.

- Spustite zasun i otvorite - reče čovjek s crnom bradom. - A uđe li... - on pokaže revolver u svojoj ruci.

- To ipak ne dolazi u obzir - napomene redarstvenik. - To bi bilo ubojstvo.

- Poznat mi je stav vaše države o tome - odvrati muškarac s bradom. - Gađat ću mu noge.
Spustite zasun i otvorite.

- Nemojte hodati iza mene s tom stvari u ruci - odvrati mu gostioničar vireći iznad zavjese.

- U redu - zaključa muškarac s crnom bradom, pa se sagne s uperenim revolverom i sam spusti zasun.

Gostioničar, kočijaš i redarstvenik okrenu se u smjeru vrata.

- Uđite - reče potihlo čovjek s bradom, povlačeći se unatrag s pištoljem iza leđa, pogleda uprtog u razbravljena vrata. No, vrata su ostala zatvorena i nitko nije ušao. Pet minuta kasnije, kad je jedan drugi kočijaš oprezno zavirio glavom u prostoriju, oni su još uvijek čekali, a neko zabrinuto lice proviri iz ostave.

- Jesu li sva vrata na kući zaključana? - upita Marvel. - Obišao je... odšuljao se oko kuće. Lukav je ko sam vrag.

- Gospode bože! - reče kršni gostioničar. - Postoje i stražnja vrata! Pripazite i na njih! Ali...

On bespomoćno pogleda oko sebe. Vrata ostave zalupe se i začuje se okretanje ključa.

- ... ali, tamo su dvorišna vrata i vrata od kuće...

I on istrči iz gostionice.

Trenutak kasnije vrati se s kuhinjskim nožem u ruci.

- Dvorišna vrata bila su otvorena! - reče objesivši mesnatu donju usnicu.

- Možda je je sada već u kući - promrmlja prvi kočijaš.

- U kuhinji nije - odvrati gostioničar. - Tamo su dvije žene, a ja sam ovim nožem ispitao cijeli prostor. I one misle da nije ušao. Nisu primijetile...

- Jeste li zaključali? - upita prvi kočijaš.

- Pa nisam dijete - odvrati gostioničar.

Čovjek s bradom skloni revolver, ali baš tog trenutka pregrada se na šanku sruši, držač na zasunu klikne, mehanizam brave muklo odjekne pod strahovitim udarcem, a vrata ostave bučno se razvale. Začuse Marvela kako cvili poput uhvaćenog jarca i svi mu odmah, skačući preko šanka, priskoče u pomoć. Prasne revolver bradatog čovjeka i zrcalo iznad šanka pukne, smrskana se i uz zveket padne na pod.

Kad je gostioničar ušao u ostavu ugledao je Marvela kako se, neobično skvrčen, bori s nečim pokraj vrata koja vode u dvorište i kuhinju. Dok je gostioničar oklijevao ta se vrata širom otvore i Marvela nešto ugura u kuhinju. Začu se vrisak i zveket posuđa. Marvel se pognute glave uporno otimao, ali ga je nešto odvuklo podalje od kuhinjskih vrata s kojih su pali zasuni.

Redarstvenik, koji se pokušavao progurati kraj gostioničara, uleti zajedno s jednim od kočijaša i zgrabi zglobov nevidljive ruke koja je davila Marvela, ali zadobije takav udarac u lice da posrne unatrag. Vrata se otvore, a Marvel uloži svu snagu da se zadrži iza dovratka. Tad kočijaš nešto ščepa.

- Imam ga! - poviče.

I gostioničareve crvene ruke zgrabe nešto nevidljivo.

- Da, evo ga! - reče.

Oslobođeni Marvel naglo se sruši na pod i pokuša otpuzati između nogu ljudi koji su se borili. U tučnjavi se razleti sve što se nalazilo u blizini vrata, i tada po prvi put začuju glas Nevidljivog čovjeka koji se prolomi u strašnom jauku kad mu je redarstvenik nagazio nogu. Onda divlje zaurla i stane šakama poput mlatova udarati uokolo. Iznenada kočijaš krikne te se presavije od udarca u ošit. Kuhinjska vrata koja su vodila do šanka naglo se zalupe i tako onemoguće Marvelov uzmak, a ljudi u kuhinji shvate da grabe i tuku samo prazni zrak.

- Kamo je nestao? - poviče bradati čovjek. - Van?

- Ovim putem - reče redarstvenik, pa zakorači u dvorište i naglo zastane.

Komad cigle fijukne mu kraj glave i razbije se usred glinenih lonaca na stolu.

- Pokazat ću ja njemu! - poviče čovjek s crnom bradom.

Odjednom iznad redarstvenikova ramena sijevne čelična cijev revolvera. Usljedilo je pet metaka ispaljenih jedan za drugim u smjeru mraka iz kojeg je doletjela cigla. Dok je pucao, bradati je kružno pomicao ruku, pa su se meci zabijali u usko dvorište poput žbica s kotača. Usljedila je tišina.

- Pet naboja - reče čovjek s bradom. - Tako je uvijek najbolje. Četiri asa i džoker. Uzmite fenjer, pa krenimo potražiti mrtvo tijelo.

17. POSJETITELJ DOKTORA KEMPA

Doktor Kemp nastavio je pisati u svojoj radnoj sobi, ali ga uzbune pucnji iz oružja. Paf, paf, paf – odjeknuli su jedan za drugim.

- Hej! – iznenadi se doktor Kemp, opet zagriže zubima pero i počne osluškivati. – Tko li je to pucao iz revolvera u Burdocku? Što li sada rade ti glupani?

Pride prozoru koji je bio s južne strane, otvori ga i nagne se van promatrajući u nizini mrežu prozora, nizove plinskih svjetiljki i trgovina koje su presijecali tamni krovovi i dvorišta. Bila je to mreža u koju se pretvara grad noću.

- Izgleda da se dolje, u podnožju brežuljka, ispred „Kriketaša“ okupilo društvo – reče i nastavi promatrati. Tad mu pogled odluta preko grada i u daljinu, sve do svjetlucavih brodskih svjetala i do blago osvijetljenog lukobrana, pa i dalje do ukrašenog paviljona koji je blistao poput žutog dragulja. Mjesec u prvoj četvrti visio je iznad zapadnog brežuljka, a zvijezde su bile jasne i blistave gotovo kao u tropima.

Nakon pet minuta u kojima je njegov um odlutao u neka daleka razmišljanja o budućim društvenim prilikama te se pogubio po vremenskim prostranstvima, doktor Kemp trgne se s uzdahom. Opet zatvori prozor i vrati se do svog pisaćeg stola.

Vjerojatno je otada već prošlo sat vremena, kad zazvoni zvono na glavnom ulazu. Otkako je čuo onu pucnjavu pisao je bezvoljno s razdobljima rastresenosti. Sjedio je osluškujući. Čuo je kako sluškinja otvara vrata i očekivao je da će začuti bat njezinih koraka na stubištu, no ona se nije pojavila.

- Tko zna što je to bilo – promrmlja doktor Kemp.

Pokuša nastaviti s radom, ali nije išlo. Zato ustane i spusti se iz radne sobe do odmorišta na stubištu. Pozvoni zvoncem i preko stubišne ograde pozove sluškinju baš kad je naišla u predvorje.

- Je li to stiglo neko pismo? – upita doktor Kemp.

- Ne, gospodine. Netko je pozvonio i pobjegao – odgovori sluškinja.

- Večeras sam nešto uznemiren – reče doktor sam sebi.

Vratio se u radnu sobu i ovaj put odlučno se posvetio poslu. Ubrzo je opet bio potpuno zadubljen u rad, pa su jedini zvukovi u sobi bili otkucaji sata i tiho škripanje njegova pera koje se brzo pomicalo u samom središtu kruga od svjetla koji je stolna svjetiljka širila po stolu. Doktor Kemp te je večeri završio s radom tek oko dva sata poslije ponoći. Ustao je, zijevnuo te se spustio u prizemlje na počinak. Već je skinuo kaput i prsluk kad osjeti da je žedan. On dohvati svijeću i krene u blagovaonicu potražiti viski i sodu. Znanstveni je rad doktoru Kempu veoma izoštrio moć zapažanja, pa on odmah po ulasku u predsoblje opazi neku tamnu mrlju na linoleumu pokraj otirača u podnožju stuba. Već se počeo penjati stubama, kad se odjednom zapita od čega bi mogla biti ona mrlja na linoleumu. U njemu je očito proradio neki podsvjesni element. Nije to mogao zanemariti, pa se okrenuo i natovaren bocama sišao natrag u predvorje. Odložio je sodu i viski, sagnuo se i opipao mrlju. Utvrdio je, bez velikog iznenađenja, da je ljepljiva i boje osušene krvi. Ponovno je uzeo piće. Popeo se stubama gledajući svud oko sebe, razmišljajući kako se tu našla krvava mrlja. Na odmorištu stuba opazi nešto i zastane u čudu. Kvaka na vratima njegove sobe bila je umrljana krvlju.

On pogleda svoje šake. Bile su potpuno čiste. Tad se sjeti da su vrata njegove sobe bila otvorena kad je izašao iz radne sobe, tako da uopće nije dodirnuo kvaku. Uđe ravno u sobu sa smirenim izrazom lica, možda tek nešto odlučnije nego obično. Pogledom je upitno prelazio po sobi, a tad opazi krevet – na pokrivaču je bilo mnogo krvi, a plahte su bile poderane. Kad je maloprije ušao u sobu nije to primijetio jer je odmah krenuo prema toaletnom stoliću. Na drugoj strani kreveta posteljina je bila izgužvana i ulegnuta kao da je netko tamo nedavno sjedio.

Tad ga spopadne čudan dojam da je čuo kako neki glas tiho kaže: „Gospode Bože, Kemp“, ali doktor Kemp nije vjerovao u bestjelesne glasove.

Stajao je zureći u izgužvane plahte. Je li to doista bio glas? On pogleda još jednom, ali ne opazi ništa osim izgužvana i krvava kreveta. Zatim je jasno začuo kretanje po sobi u blizini umivaonika. Svi ljudi, čak i oni visokoobrazovani, zadrže neke sklonosti prema praznovjerju. Doktor Kemp osjeti kako mu jeza prolazi tijelom. Zatvori vrata sobe, uputi se do toaletnog stolića i odloži svoje boce. Odjednom se trgne, primijetivši da kružno namotani, krvavi zavoj od lanene plahte visi u zraku između njega i umivaonika. Zabezeknuto je buljio u tu „stvar“. Bio je to prazan duguljasti omot od zavoja, doduše, propisno namotan, ali potpuno prazan. Doktor Kemp možda bi i zakoračio prema naprijed s namjerom da ga dohvati, ali ga neki dodir zaustavi, a odmah pokraj njega progovori neki glas.

- Kemp! - reče Glas.

- Hej! - zausti Kemp otvorenih usta.

- Smirite se - nastavi Glas. - Ja sam Nevidljivi čovjek.

Kemp nije dugo odgovarao, samo je zurio u zavoj.

- Nevidljivi čovjek... - promrmlja.

- Ja sam Nevidljivi čovjek - ponovi Glas.

Priča kojoj se još jutros rugao proleti Kempu kroz misli. Činilo se kao da u tom trenutku nije bio ni osobito iznenađen, ni pretjerano uplašen. Spoznaja o tome što se događa došla je tek kasnije.

- Vjerovao sam da je sve to obična izmišljotina - reče.

U mislima je još uvijek ponavljao argumente za stav koji je o cijeloj stvari zauzeo tog jutra.

- Imate li to zavoj? - upita.

- Da - odgovori Nevidljivi čovjek.

- Oh! - uzdahne Kemp trgnuivši se. - Vidim... - nastavi. - Ali to je besmislica. To je neka opsjena...

Odjednom zakorači prema naprijed i rukom koju je ispružio prema zavojima dotakne nevidljive prste. Od tog dodira umukne i problijedi.

- Samo polako Kempe, za ime Božje! Očajnički mi treba pomoć! Stanite!

Šaka ga ščepa za ruku. Kemp se pokušava osloboditi.

- Kempe! - poviče Glas. - Kempe! Samo polako!

A ruka ga stegne još jače. Doktora obuze mahnita želja da se oslobodi. Dlan zamotane ruke stegne mu rame i on iznenada zatetura unatrag i leđima se strovali na krevet. Zinuo je pokušavajući povikati, ali mu se među zube nabije ugao plahte. Nevidljivi čovjek držao ga je čeličnim stiskom, no Kempu su ruke bile slobodne pa je napao Nevidljivog, pokušavajući mu zadati žestoki udarac.

- Prestanite biti nerazumni i poslušajte me, hoćete li? - reče Nevidljivi čovjek ne ispuštajući ga unatoč udarcima koje je zadobio po slabinama. - Bože! Ubrzo ćete me razbjesniti! Lezite mirno, vi nerazumni čovječe! - zadere se Nevidljivi čovjek Kempu na uho.

Kemp se borio još nekoliko trenutaka, a onda se umiri i nastavi ležati.

- Budete li vikali, smrskat ću vam glavu - zaprijeti Nevidljivi čovjek dok mu je vadio plahtu iz usta. - Ja sam Nevidljivi čovjek. To nije nikakva budalaština ni magija. Ja doista jesam čovjek koji je nevidljiv i trebam vašu pomoć. Ne želim vam učiniti nikakvo zlo, no budete li se ponašali poput kakve bijesne seljačine, morat ću. Zar me se ne sjećate, Kemp? Ja sam Griffin s University Collegea.

- Dopustite mi da se uspravim - zamoli Kemp. - Neću se ni pomaknuti oдавде. Dopustite mi da par trenutaka prosjedim u tišini.

Sjeo je prstima opipavajući vrat.

- Ja sam Griffin s University Collegea i samog sam sebe učinio nevidljivim. Ja sam zapravo običan čovjek, čovjek kojeg ste i vi poznavali. Samo sam postao nevidljiv.

- Griffin? - upita Kemp.

- Da, Griffin - odgovori Glas. - Mlađi student niže godine od vas, gotovo albino, visok više od metar osamdeset, širokih leđa, svijetle puti s rumenim obrazima i crvenkastim očima. Onaj koji je osvojio medalju za kemiju.

- Zbunjen sam... - reče Kemp. - U glavi mi je zbrka... A kakve sve to veze ima s Griffinom?

- Ja jesam Griffin.

Kemp se zamisli.

- To je strašno... - promrmlja. - Ali kakva se to vらžja stvar morala dogoditi da čovjeka učini nevidljivim?

- Nema tu nikakvih natprirodnih stvari. To je postupak. Razborit i sasvim dovoljno razumljiv.

- To je užasno! - reče Kemp. - Ali kako je to uopće...?

- Da, to je prilično užasno, no ja sam ranjen i boli me. Umoran sam... Dobri bože, Kemp, i vi

ste čovjek... Samo ostanite mirni... Dajte mi da nešto pojedem i popijem... i dajte mi da sjednem.

Kemp je zurio u zavoj dok se pomicao po sobi, a onda ugleda kako jedna velika stolica od pletenog šiblja klizi po podu i zaustavlja se blizu kreveta. Stolica zaškripi, a sjedalo se malo ulekne. On protrlja oči i ponovno opipa vrat.

- Ovo je gadnije od bilo kakvih duhova - reče i glupavo se zacereka.

- Ova mi se izjava već više sviđa. Hvala nebesima, postajete razumni.

- Ili sumanut - odvrati Kemp i ponovno protrlja oči.

- Dajte mi malo viskija, gotovo sam mrtav.

- Nisam baš stekao takav dojam. Ali gdje ste vi zapravo? Ako ustanem hoću li se sudariti s vama? Ovdje? U redu. Viski. Evo. Ali gdje da vam ga dam?

Stolica zaškripi i Kemp osjeti da mu netko povlači čašu iz ruke. Morao se prisiliti da je pusti, jer instinkt mu se pobunio. Čaša se odmakne i zaustavi u zraku pola metra iznad ruba sjedala stolice. Kemp je buljio u stolicu beskrajno zbunjen.

- To je... To mora biti hipnoza. Sigurno ste mi sugerirali da ste nevidljivi...

- Glupost - reče Glas.

- To je ludost.

- Poslušajte me...

- Jutros sam čvrsto dokazao - započe Kemp - da je nevidljivost...

- Pustite sad to što ste dokazali! Skapavam od gladi - odvrati Glas. - A i noć je pro hladna za neodjevena čovjeka.

- Želite li jesti? - upita Kemp.

Čaša se viskija ukosi.

- Da - odgovori Nevidljivi čovjek, spuštajući čašu na stol. - Imate li kućni ogrtač?

Kemp nešto tiho progundā. Ode do ormara i izvuče grimizni ogrtač.

- Je li ovo u redu? - upita.

Ogrtač mu se istrgne iz ruke. Na trenutak je mlitavo visio u zraku, pa čudno zaleprša, ispuni se, ukrasna dugmad sama se zakopča i ogrtač sjedne na stolicu.

- Dobro bi mi došlo donje rublje, čarape i papuče - kratko reče Nevidljivi čovjek. - I hrana.

- Što god poželite, ali ovo je nešto najluđe što sam ikad doživio!

Započne prevrtati po ladicama u potrazi za stvarima, a onda siđe u prizemlje prekopati ostavu. Vрати se s nekoliko hladnih kotleta i kruhom, privuče stolicu i postavi ga pred gosta.

- Ne treba mi nož - reče posjetitelj i kotlet se objesi u zraku, uza zvuk žvakanja.

- Nevidljiv! - izusti Kemp i sjedne na stolac.

- Uvijek se volim nečim ogrnuti prije jela - reče Nevidljivi čovjek, punih usta, pohlepno proždirući hranu. - Čudna sklonost!

- Pretpostavljam da vam je povrijeđeni zglobov u redu - odvrati Kemp.

- Ne brinite - reče Nevidljivi čovjek.

- Od sveg ovog neobičnog i začudnog...

- Točno. Baš je neobično da sam zalutao u vašu kuću tražeći zavoje. To je prvi put da mi se posrećilo! Ionako sam večeras mislio ovdje prespavati. Morate mi to dopustiti! Grozno mi je neugodno što sam vam zakrvario kuću. Prava lokva krvi. Postala je vidljiva jer se krv zgrušala. Uspio sam nevidljivošću djelovati samo na tkivo koje je živo. Nevidljivost će potrajati samo ukoliko sam živ... U vašoj sam kući već tri sata.

- Ali kako to postižete? - započne Kemp razdraženo. - Dovraga! Sve je to - od početka do kraja - nerazumno!

- Sve je sasvim razumno - reče Nevidljivi čovjek. - Savršeno razumno.

On ispruži ruku i dohvati bocu s viskijem. Kemp je zurio u kućni ogrtač koji se prežderavao. Svjetlost svijeeće prodre kroz poderotinu na desnom ramenu ogrtača i ocrta trokut svjetla ispod rebara na lijevoj strani tijela Nevidljiva čovjeka.

- Kakva je to bila pucnjava? - upita Kemp. - Kako je došlo do toga?

- Tamo je bio jedan budalaš. On je bio neka vrsta mog saveznika... Vrag neka ga odnese! Pokušao je ukrasti moj novac i uspio je.

- I on je nevidljiv?

- Nije.

- Dobro, i što je bilo dalje?

- Mogu li dobiti još nešto za jelo prije nego vam ispričam cijelu priču? Gladan sam i trpim bol, a vi očekujete priče.

Kemp ustane.

- A vi niste pucali? - upita.

- Ne, nisam ja - odgovori posjetitelj. - Neki luđak kojeg nisam nikad prije vidio pucao je nasumce. Mnogi su se preplašili. Svi me se boje, vrag ih odnio. Kempe, htio bih još nešto pojesti.

- Pogledat ću u prizemlju što još ima za jelo - reče Kemp. - Ali, bojim se da baš i nema mnogo hrane.

Nakon što je sve pojeo i dobro se najeo, Nevidljivi čovjek zatraži cigaru, kojoj grubo odgrize kapicu prije nego je Kemp uspio pronaći rezač, te opsuje kad se vanjski list olabavio. Bilo ga je čudno gledati kako puši - njegova usta, grlo, dušnik i nosnice postali su vidljivi poput nekog kalupa lica sačinjenog od vrtloga dima.

- Pušenje je doista blagoslov - reče snažno ispuhujući dim. - Sretan sam što sam naletio na vas, Kempe. Morate mi pomoći. Dobro je što sam vas baš sada sreo! U vražjoj sam nevolji i mislim da bih poludio... Što sam sve proživio! Ali sada ćemo nešto smisliti. Dopustite mi da kažem...

Sam se ponovno posluži viskijem i sodom. Kemp ustane, osvrne se uokolo, pa i sebi donese čašu iz sobička pokraj spavaće sobe.

- Možda mi to baš i nije pametno, ali valjda smijem i ja nešto popiti.

- Niste se baš mnogo promijenili, Kempe, tijekom svih ovih godina. Vi, ljudi čvrstih načela obično se ne mijenjate. Hladni ste i metodični - sve dok vas nešto ne uzdrma do srži. I

moram vam reći – nas dvojica radit ćemo zajedno!

- Ali kako je došlo do svega ovog? – upita Kemp. – I kako ste postali ovakvi?

- Za ime Božje, pustite me bar da u miru popušim, pa ću vam onda sve potanko ispričati.

No te mu noći nije ništa ispričao. Zglob na ruci Nevidljiva čovjeka postao je bolan, bio je potpuno iscrpljen i dobio je groznicu, a misli su mu se stalno vrtjele oko potjere niz brežuljak i tučnjave u gostionici. Nevezano bi ponekad spomenuo Marvela. Tada bi pušio brže i glas bi mu zadrhtao od srdžbe. Kemp je sve to pokušavao nekako povezati.

- Bojao me se, mogao sam vidjeti da me se boji – ponavljao je Nevidljivi čovjek. – Smišljao je kako da mi umakne. Stalno je tražio povoljnu priliku! Kakva sam samo budala bio! Hulja obična! Trebao sam ga ubiti!

- A otkud vam novac? – odjednom ga upita Kemp.

Nevidljivi čovjek zašuti na trenutak.

- To vam večeras ne mogu reći – odgovori.

Tada iznenada jaukne i nagne se prema naprijed, pridržavajući nevidljivim rukama nevidljivu glavu.

- Kempe – reče. – Nisam spavao gotovo čitava tri dana, osim možda sat, dva. Moram uskoro zaspati.

- Dobro, evo vam ova moja soba, spavajte ovdje.

- Ali kako mogu spavati? Zaspim li, on će mi pobjeći. Uh! Uostalom, pa što onda...

- Kakva vam je rana od metka? Je li sve u redu? – odjednom upita Kemp.

- Ma ništa, obična krvava ogrebotina. Oh, Bože! Samo želim zaspati!

- Pa zašto onda ne odete na počinak?

Kempu se učini da ga je Nevidljivi čovjek pogledao.

- Jer imam poprilično razloga da ne padnem u ruke svojih progonitelja – reče polagano.

Kemp se trgne.

- Baš sam blesav - reče Nevidljivi čovjek lupkajući po stolu. - Sâm sam vam utuvio tu zamisao u glavu.

18. NEVIDLJIVI ČOVJEK SPAVA

Nevidljivi je čovjek već doista bio polumrtav od umora i ranjen, ali nije nikako htio prihvatiti Kempovo obećanje da će imati poštovanja i da neće ugroziti njegovu slobodu. Provjerio je oba prozora na spavaćoj sobi. Podigao je zavjese i otvorio kapke kako bi se uvjerio u Kempovu tvrdnju da je tim putem moguće pobjeći. Vani je noć bila mirna i blaga, a mjesec u prvoj četvrti zalazio je za padinu brežuljka. Zatim je provjerio bravu na spavaćoj sobi i oboja vrata garderobe, uvjerivši se da bi se i tim putem mogao dokopati slobode. Naposljetku je rekao da je zadovoljan. Stajao je na prostirki ispred kamina i Kemp ga je čuo kako zijeva.

- Žao mi je - reče Nevidljivi čovjek - što vam cijelu svoju pripovijest ne mogu ispričati večeras, ali potpuno sam iscrpljen. Sve je to nedvojbeno prilično bizarno i jezivo. No, vjerujte mi, Kempe, unatoč svim vašim jutrošnjem znanstvenim dokazima, to je sasvim moguće. Ja sam to, eto, otkrio. Htio sam sve zadržati samo za sebe, ali ne mogu. Potreban mi je suradnik. A vi... Mogli bismo mnogo toga postići... Ali tek sutra. A sad, Kempe, osjećam da moram zaspati ili ću umrijeti.

Kemp je stajao nasred sobe zureći u odjeću bez glave.

- Mislim da vas trebam ostaviti - reče. - To je nevjerojatno! Događaji poput ovog današnjeg izluđuju me, jer izokreću sve moje spoznaje! Ali to je stvarnost! Mogu li još nešto učiniti za vas?

- Samo mi poželite laku noć - odvrati.

- Laku noć - reče Kemp i stisne nevidljivu šaku.

Hodao je prema vratima namjerno držeći tijelo ukoso. Odjednom pred njega brzo dokorača kućni ogrtač.

- Shvatite me - reče ogrtač. - Nemojte me niti pokušati omesti ili zarobiti! Ili...

Kempov izraz lica malo se promijenio.

- Mislim da sam vam dao riječ - odvrati.

Kemp tiho zatvori vrata i za sobom odmah začuje zvuk zaključavanja brave. Dok je tamo stajao s izrazom mirne začuđenosti koja mu se urezala na lice, brzi koraci stigoše do vrata

garderober i opet se začuje zvuk zaključavanja. Kemp se rukom lupne po čelu.

- Sanjam li ja to? Je li cijeli svijet poludio ili sam možda ja lud? - promrmlja, nasmiješi se i stavi ruku na kvaku zaključanih vrata. - Istjeran sam iz vlastite spavaće sobe zbog nečega što naočigled nema nikakva smisla... - reče.

On ode do vrha stubišta, okrene se i zabulji u zaključana vrata.

- Ali istina je... - reče i prstima dotakne vrat na kojem je bilo nekoliko masnica. - Sve je neosporna činjenica! Ipak...

Beznadno odmahne glavom, okrene se i siđe u prizemlje. U blagovaonici upali svjetiljku, izvuče cigaru i počne brzo koračati po sobi otpuhujući dim cigare. Povremeno je naglas polemizirao sam sa sobom.

- Nevidljiv! - reče. - Postoji li neka nevidljiva životinja? U moru, da. Tisuće, milijuni! Sve te ličinke, sićušni *nauplii* i *tornariae*, sve te stvarčice mikroskopske veličine, sve te meduze! U moru ima više nevidljivih stvorenja nego vidljivih! Nikad prije nisam o tome razmišljao. I u barama također! Svi ti sićušni stvorovi koji žive u barama, sve te mrljice bezbojne, prozirne želatine! Ali na zraku? Ne! To ne može biti... Ipak, naposljetku - zašto ne? Čak i da je čovjek stvoren od stakla, ipak bi bio vidljiv.

Njegova su razmišljanja postala duboko produhovljena. Prije nego je ponovno progovorio, tri velike cigare prešle su u nevidljivo ili raspršeno stanje u vidu bijelog pepela koji se rasipao po tepihu. Kako bi otvorio usta, tako bi najčešće ispustio uzvik.

Kemp se okrene, izađe iz blagovaonice, ode u svoju malu ordinaciju i upali plin. Ordinacija je bila tek sobičak, jer Kemp nije živio od liječničke prakse, no ondje su bile dnevne novine. Novine od tog jutra ležale su nemarno otvorene i odbačene. On ih dohvati, prelista i pročita članak: „Čudan događaj u Ipingu“. Bio je to onaj isti članak kojim je mornar u Port Stoweu onako zagnjavio skitnicu Marvela. Kemp ga na brzinu pročita.

- Omotan! - reče Kemp. - Prerušen! Skrivao je svoje stanje! „Čini se da nitko nije bio svjestan njegove nesreće“. Dovraga, kakvu to igru pokušava igrati?

Odbaci novine i pogledom pretraži naslove drugih izdanja.

- Ah! - izusti i dohvati *St. James' Gazette*, koje su ležale preklopljene još otkad su dostavljene. - Sad ćemo doći do istine - reče.

Kemp raširi novine. Pogled mu privuče članak od nekoliko stupaca pod naslovom „Poludjelo cijelo mjesto u Sussexu“

- Dobri bože - reče Kemp žudno čitajući nevjerojatan izvještaj o događajima koji su se zbili prethodnog poslijepodneva u Ipingu, a koji su već bili potanko opisani. Na naslovnici jutarnjeg izdanja sve je to još jednom ponovljeno.

Kemp opet sve pročita. „Trčao je ulicama udarajući lijevo i desno. Jaffers - u nesvijesti. Gospodin Huxter - zbog jakih bolova još nesposoban dati iskaz o tome što je vidio. Vikar - bolno ponižen. Žena - bolesna od užasa. Razlupani prozori. Ova iznimna priča vjerojatno je novinarska izmišljotina. Ipak, predobro za prešućivanje - *cum grano*“.

Spusti novine i zagleda se pred sebe praznim pogledom. „Vjerojatno izmišljotina!“ Ponovno dohvati novine i još jedanput pročita sve članke.

- Ali kad se u cijeloj igri pojavljuje skitnica? I zašto ga je, do vraga, pokušavao uhvatiti?

Odjednom sjedne na kiruršku klupicu.

- On nije samo nevidljiv - reče - nego je i lud! Spreman je ubiti!

Kad je svanula zora, miješajući svoje bljedilo sa svjetlom svjetiljki i dimom cigara u blagovaonici, Kemp je još uvijek koraćao gore-dolje, pokušavajući nekako shvatiti neshvatljivo.

Sve u svemu, bio je previše uzbuđen da bi zaspao. Njegove sluge, koje su pospano silazile stubama, zatekle su ga u prizemlju i smatrale su da mu je previše proučavanja izazvalo to stanje izbezumljenosti. Dao im je čudne, ali potpuno jasne upute da postave doručak za dvije osobe u radnoj sobi u vidikovcu i da se, nakon toga, svi povuku u prizemlje i podrum.

Zatim je nastavio koraćati po blagovaonici sve dok nisu stigle jutarnje novine. U njima je mnogo toga pisalo, ali je malo rečeno, osim što su potvrđeni događaji od prethodne večeri, a bio je tu i jedan vrlo loše napisan članak o nekom drugom nesvakidašnjem događaju u Port Burdocku.

Po onome što je pročitao u novinama Kemp je uspio shvatiti bit događaja u gostionici „Veseli kriketaši“ i saznao je da se skitnica zove Marvel. „Prisilio me da s njim budem dvadeset i četiri sata“, posvjedočio je Marvel. Događaji u Ipingu nadopunjeni su nekim manje važnim pojedinostima, osobito onim o rezanju lokalnih telegrafskih žica. Ipak, nije bilo ničeg što bi

moglo baciti svjetlo na vezu između Nevidljivog čovjeka i skitnice, jer Marvel nije rekao ništa o one tri bilježnice, ni o novcu kojim su mu bili pretrpani džepovi. Skepticizam je dosad već bio nestao, pa je gomila izvijestitelja i novinara koji su postavljali „bitna pitanja“ već krenula u potragu za novim pojedinostima.

Kemp je pročitao svaki redak izvještaja koji su se odnosili na Nevidljivog čovjeka i poslao je sluškinju da kupi sve jutarnje novine koje uspije naći. Njih je, također, požudno pročitao.

– Nevidljiv je – reče. – A čini se da se njegov gnjev pretvara u bjesomučno ludilo! Što bi sve mogao učiniti! Ah, što bi sve mogao! A sada je gore slobodan poput zraka. Što bih ja sad, tako mi mudrosti cijeloga svijeta, trebao učiniti? Recimo, bih li prekršio zadanu riječ ako bih... Ne.

On ode do malog, neurednog stola u kutu gdje započne pisati poruku. Podere je kad je već bila ispisana do polovice i napiše drugu. Ponovno je pročitao i razmisli o njoj. Zatim uzme kuvertu i naslovi je na „Pukovnik Adye, Port Burdock“.

Dok je Kemp pisao poruku, Nevidljivi se čovjek probudio. Probudio se loše volje, a Kemp je, osluškujući i najmanji šum, začuo gore u spavaćoj sobi njegove teške korake koji su se iznenada ubrzali. Stolac se prevrnuo, a čaša na stalku umivaonika rasprsnula se. Kemp potrči gore i nervozno pokuca na vrata.

19. NEKA TEMELJNA NAČELA

- Što se dogodilo? – upita Kemp kad ga je Nevidljivi čovjek pustio u sobu.
- Ništa – glasio je odgovor.
- Kako ništa, dovraga! A ta buka?
- Izraz lošeg raspoloženja – reče Nevidljivi čovjek. – Zaboravio sam na ruku, a sada je počela boljeti.
- Prilično ste skloni takvim ispadima.
- Jesam.

Kemp ode do drugog kraja sobe i pokupi komadiće razbijena stakla.

- Objavljene su sve činjenice o vama – reče Kemp dok je stajao držeći u ruci razbijeno staklo.
- Sve što se dogodilo u Ipingu i na padinama brežuljka. Svijet je postao svjestan svog nevidljivog stanovnika. Ali nitko ne zna da ste ovdje.

Nevidljivi čovjek opsuje.

- Tajna je otkrivena. Zaključujem da je to bila tajna. Ne znam kakvi su vaši planovi, ali ja sam vam, naravno, spreman pomoći.

Nevidljivi čovjek sjeo je na krevet.

- Doručak nam je poslužen gore – reče Kemp što je mirnije mogao i obraduje se što je njegov čudni gost rado pristao poći. Kemp krene prvi, pokazujući put uskim stubama do vidikovca.
- Prije nego li uopće budemo u mogućnosti nešto poduzeti – započne Kemp – moram doznati nešto više o toj vašoj nevidljivosti.

Nakon što je brzo i nervozno pogledao kroz prozor Kemp sjedne s izrazom čovjeka koji se želi posvetiti razgovoru. Opet naglo iskrsnu njegove dvojbe o zdravoj pameti i realnosti cijele situacije, ali naglo i nestanu kad je pogledao ravno pred sebe u mjesto gdje je Griffin sjedio za stolom na kojem je bio poslužen doručak – kućni ogrtač bez glave i ruku brisao je nevidljive usne ubrusom koji se čudom održavao u zraku.

- Sve je to donekle jednostavno i lako shvatljivo... - reče Griffin dok je odlagao ubrus sa strane, naslanjajući nevidljivu glavu na nevidljivu ruku.
- Za vas nedvojbeno jest, ali... - nasmije se Kemp.
- Da. Naravno da se i meni sve to u početku činilo čudesnim. Ali sada... Gospode Bože! Nas dvojica u budućnosti ćemo učiniti velike stvari! Zamisao o nevidljivosti prvi mi je put sinula u Chesilstoweu.
- Chesilstoweu?
- Onamo sam otišao kad sam napustio London. Znate li da sam napustio medicinu i okrenuo se fizici? Ne? Da, učinio sam to. Bio sam opčinjen svim aspektima *svjetlosti*.
- Oh!
- Riječ je o optičkoj gustoći! Sve u vezi s tim splet je zagonetki - splet čija rješenja tinjaju još neuhvaćena. A kako su mi bile tek dvadeset dvije godine i bio sam pun poleta, zarekao sam se da ću ovom području posvetiti svoj život, jer, na kraju krajeva, to područje znanosti toga je vrijedno. Sjećate li se kako smo bili luckasti s dvadeset dvije?
- Luckasti tada, a možda i sada - odvratila Kemp.
- Kao da spoznaja može pružiti čovjeku bilo kakvu utjehu! No, bacio sam se na posao. Mučio sam se poput roba. Tako sam šest mjeseci naporno radio i mozgao prije negoli se svjetlost ukazala, probivši se odjednom kroz niz zagonetki - dogodilo se to posve slučajno! Otkrio sam opće načelo boja i loma svjetlosti - formulu, geometrijski izraz koji je u sebi sadržavao četiri dimenzije!
- Neznalice, obični ljudi, čak ni „obični“ matematičari ne znaju ništa o tome što otkriće nekog općeg principa, matematičke formule, može značiti studentu molekularne fizike. U bilježnicama - onim bilježnicama koje je sakrio onaj odrpanac - nalaze se prava čuda! No, u njima još nije definirana univerzalna metoda, već zamisao koja je mogla dovesti do postupka koji bi omogućio bez promjene bilo kojeg drugog svojstva materije - osim, u nekim slučajevima, boje - smanjenje indeksa loma svjetlosti određene tvari, bez obzira je li ta tvar u krutom ili tekućem stanju, na vrijednost indeksa loma svjetlosti koji ima zrak. Postupak bi bio prilagođen praktičnoj primjeni.
- Uh... - reče Kemp - to je prilično čudno. Ali, ja tu zapravo ne vidim... Mogu shvatiti da

biste mogli ukrasti kakav vrijedan dragi kamen ako ga učinite nevidljivim, ali učiniti nevidljivim ljudsko tijelo neizrecivo je teže.

- Točno - odvрати Griffin. - No uzmite u obzir da vidljivost ovisi o djelovanju svjetlosti na tvar, pa tako i na ljudsko tijelo. Svaka tvar ili upija svjetlost, ili je odražava, ili je prelama, ili čini sve troje. Ako je ne upija, odražava ili prelama, tada tvar sama po sebi ne može biti vidljiva.

Vi, na primjer, vidite neprozirnu crvenu kutiju jer boja upija određenu količinu svjetlosti, a ostatak svjetlosti odražava na valnoj dužini crvene boje, prema vašim očima. Kad boja uopće ne bi upijala svjetlost, već bi je u cijelosti samo odražavala, vaše bi oči vidjele sjajnu bjelkastu kutiju. Srebrnkastu! Kutija sačinjena od dijamanta ne bi ni upijala, ni odražavala mnogo svjetlosti sa svoje sveukupne površine, već samo tu i tamo s onih mjesta na površini koja su pogodna da svjetlost prelome i odraze, tako da biste kutiju vidjeli kao proziran kostur od svjetla s bljeskovima koji bi se odbijali. Kutija načinjena od stakla ne bi bila tako jasno vidljiva niti toliko blještava poput one od dijamanta, jer bi još slabije prelamala i odražavala svjetlost. Shvaćate li to? Kad biste gledali iz točno određenog položaja jasno biste vidjeli kroz kutiju. Neka stakla mogu biti vidljivija od drugih - kristalna kutija bila bi svjetlija od kutije od običnog prozorskog stakla. Kutiju od iznimno tankog običnog stakla bilo bi vrlo teško vidjeti pri slabom osvjetljenju jer jedva da bi uopće upijala nešto svjetlosti, a isto bi tako malo prelamala i odražavala. A uronite li ploču običnog stakla u vodu, ili još bolje, uronite li je u tekućinu koja ima veću gustoću od vode postat će gotovo nevidljiva, jer svjetlost koja prvo prolazi kroz gustoću vode, pa tek onda stiže do staklene ploče gotovo uopće neće moći biti prelomljena ni odražena, to jest, gotovo da uopće neće imati utjecaja na staklenu ploču. Bit će jednako tako nevidljiva kao što su nevidljivi mlazovi ugljičnog dioksida ili vodika u zraku. A razlog je potpuno isti.

- Da - reče Kemp. - To je prilično jasno.

- A tu je i druga činjenica za koju znate da je istinita. Ako razbijete staklenu ploču, Kempe, i ako je sameljete u prah, stakleni prah na zraku će biti mnogo vidljiviji od same staklene ploče - na kraju će izgledati kao neprozirni bijeli prah. To je zato što se drobljenjem povećava broj staklenih površina na kojima dolazi do loma i odražavanja svjetlosti. Na staklenoj ploči postoje samo dvije površine, a na staklenoj prašini svjetlost se lomi ili odbija od svake čestice kroz koju prolazi, pa vrlo malo svjetlosti prolazi izravno kroz prah. No, potopimo li stakleni prah u vodu on će odmah „nestati“. To je zato što voda i stakleni prah imaju gotovo jednaki indeks loma pa dolazi samo do neznatnog loma ili odražavanja pri

prijelazu svjetlosti kroz vodu do staklenog praha.

Staklo se može učiniti nevidljivim umetanjem u tekućinu približno jednakog indeksa loma – znači da prozirna tvar postaje nevidljivom stavi li se u sredstvo gotovo jednakog indeksa loma. A razmislite li malo, uvidjet ćete da će staklena prašina u zraku „nestati“ ako se njen indeks loma može izjednačiti s indeksom loma zraka, jer tada neće dolaziti ni do loma ni do odražavanja dok svjetlost prelazi sa stakla u zrak.

- Da, da – reče Kemp. – Ali čovjek nije staklena prašina!

- Ne, nije – odvrati Griffin. – Čovjek je *znatno prozirniji*!

- Besmislica!

- I to kaže jedan liječnik! Kako svi zaboravljaju. Zar ste u tih deset godina već zaboravili što ste učili na satovima fizike? Sjetite se samo onih stvari koje su prozirne, a čini nam se da nisu. Na primjer, papir se sastoji od prozirnih niti, ali ga vidimo kao bijel i neproziran iz istog razloga iz kojeg i stakleni prah vidimo kao bijel i neproziran. Nauljite bijeli papir, ispunite međuprostor između njegovih čestica uljem, tako da više nema odbijanja ili prelamanje svjetlosti osim na površini i postat će prozirnim poput stakla. I ne samo papir, već i pamučno, laneno i vunenu tkanje, ali i *kost*, *Kempe*, *meso*, *kosa*, *nokti* i *živci*. Zapravo je sve što sačinjava ljudsko tijelo, s izuzetkom krvnog crvenila i crnog pigmenta kose, izgrađeno od prozirnog, bezbojnog tkiva. Stoga je vrlo malo potrebno da bismo jedni druge vidjeli, ali i *ne vidjeli*! Većina tkiva živućih stvorova nije neprozirna od vode.

- Gospode bože! – vikne Kemp. – Pa naravno! I ja sam sinoć razmišljao o morskim ličinkama i meduzama!

- Sada me shvaćate! I sve ono što sam znao i nosio u umu još godinu dana nakon što sam, prije šest godina napustio London. Ali sve sam to čuvao u sebi. Svoja istraživanja morao sam provoditi u strahovito teškim uvjetima. Oliver, moj profesor, bio je jedan od onih ograničenih znanstvenika, novinar po instinktu i kradljivac ideja – uvijek je vrebao da ukrade tuđu zamisao. A vama je poznat lupeški sustav znanstvenog svijeta. Ja jednostavno nisam htio javno obznaniti rezultate svojih istraživanja i s njim dijeliti stečeni ugled.

Nastavio sam raditi i bio sam sve bliži i bliži danu kad ću moći svoju formulu pretočiti u pokus, to jest, u stvarnost. Nisam to spomenuo nikom živom jer sam svoj rad htio ostatku svijeta objelodaniti kao šok – i u tren oka postati slavan. Kako bih popunio neke praznine u

svojoj teoriji ponovno sam se prihvatio pitanja pigmenata. I onda iznenada, više slučajno nego svjesno, otkrio sam jedan fiziološki zakon.

- Da?

- Vama je poznata priroda crvenila krvi, ona se može promijeniti u bijelu – to jest, bezbojnu – a da zadrži sve funkcije koje ima i sada dok je crvena.

Kemp ispusti krik nevjerojatnog čuđenja.

Nevidljivi čovjek ustane i počne koračati po maloj radnoj sobi.

- Imate se i čemu čuditi. Dobro se sjećam te noći. Zbilo se to prilično kasno – preko dana morao sam se mučiti s lijenim i glupim studentima – pa sam zato ponekad radio sve do svanuća. Iznenada mi je sinula ideja, jasna i potpuna. Bio sam sâm, laboratorij je bio tih i nijemo osvijetljen visokim, blistavim svjetilkama. U svim doista velikim trenucima bio sam sam. Tkivo životinje moglo bi se učiniti prozirnim! Moglo bi se učiniti nevidljivim! I osim tamo gdje je pigment – ja bih mogao biti nevidljiv! Čim sam to izrekao, odjednom sam postao svjestan što znači biti albino koji posjeduje spoznaje koje sam ja posjedovao. Osjećaj je bio neodoljiv. Ostavio sam proces filtriranja na kojem sam upravo radio, otišao sam do velikog prozora i zabuljio se u zvijezde. „Mogao bih biti nevidljiv – ponavljao sam“.

Učiniti nešto takvo značilo bi zakoračiti u čaroliju. I ugledao sam, bez sjena sumnje, sjajnu viziju svega što bi nevidljivost mogla pružiti čovjeku – tajanstvenost, moć, slobodu. Nisam vidio nikakvih nedostataka. Samo zamislite! Ja, jadan i siromašan demonstrator koji podučava glupane na provincijskom koledžu, odjednom bih mogao postati – ovo što sam sada. Pitam, vas Kempe, biste li se vi... zapravo, tvrdim vam, da bi se bilo tko vrlo rado upustio u takvo istraživanje. Radio sam tri godine, svladavajući brda teškoća. Trudio sam se sve to sakriti od ostalih. Beskrajne sitnice! I ogorčenje! Moj profesor, provincijski profesor uvijek je zabadao nos. „Kad ćete objaviti svoj rad?“ – bilo je svakodnevno pitanje. A tek studenti i njihova štreberska razmišljanja! Tri godine i već mi je bilo svega dosta...

I nakon tri godine skrivanja i ogorčenosti shvatio sam da je istraživanje nemoguće završiti – jednostavno nemoguće.

- A zašto? – upita Kemp.

- Novac – reče Nevidljivi čovjek i opet ode zuriti kroz prozor.

Iznenada se okrene.

- Opljačkao sam staroga... opljačkao sam svog oca. Ali novac nije bio njegov, pa se ustrijelio.

20. U KUĆI U GREAT PORTLAND STREETU

Kemp je trenutak prosjedio u tišini, zureći u leđa bezglavog lika ispred prozora. Onda se trgne naglo obuzet mišlju, ustane, uhvati Nevidljivog čovjeka za ruku i odvede ga od prozora.

- Umorni ste - reče. - I dok ja sjedim, vi stalno hodate. Sjednite na moj stolac.

Kemp se smjesti između Griffina i najbližeg prozora. Griffin je neko vrijeme šutio, a zatim odjednom nastavi svoju pripovijest.

- Kad se to dogodilo, već sam bio napustio kućicu u Chesilstoweu - reče. - Bilo je to proteklog prosinca. Iznajmio sam prostranu, nenamještenu sobu u Londonu, u jednom velikom, loše vođenom pansionu u sirotinjskom dijelu grada, pokraj Great Portland Streeta. Soba je ubrzo bila puna potrepština koje sam kupio njegovim novcem. Moje je istraživanje stalno i uspješno napredovalo, približavajući se kraju.

Osjećao sam se poput čovjeka koji se pojavio niotkuda, da bi iznenada upao u neku besmisleni tragediju. Otišao sam pokopati oca. Sve su moje misli još uvijek bile okrenute istraživanju i nisam ni prstom maknuo da spasim očevu čast. Sjećam se sprovoda, jeftinih mrtvačkih kola, škrtog obreda i ledenog vjetrova s brežuljka, njegova starog prijatelja s koledža koji je govorio nad grobom, tog otrcanog, mračnog, povijenog starca koji je šmrcao zbog prehlade. Sjećam se povratka u prazan dom kroz mjesto koje je nekoć bilo selo, a sada je skrpano i skalupljeno nakaradnom gradnjom nalikovalo rugobi od grada. Sve ulice koje su započinjale kao gradske, na kraju bi završile u oskrnutim poljima, u gomilama kamenja i vlažnim mjestima zaraslim u korov. Sjećam se sebe kao mršave, mračne pojave koja hoda skliskim, sjajnim pločnikom i čudnog osjećaja odvojenosti od te sirotinjske uglađenosti i koristoljubive poslovnosti kojom je mjesto odisalo.

Nisam osjećao nimalo sažaljenja prema svom ocu. Činio mi se žrtvom svoje vlastite glupe sentimentalnosti. Uobičajeno licemjerje zahtijevalo je od mene da mu se pojavim na sprovodu, ali cijela stvar doista me se nije ticala.

Dok sam hodao glavnom ulicom, na trenutak mi se vratio osjećaj mog starog života, jer susreo sam djevojku koju sam poznao prije deset godina. Pogledi su nam se sreli. Nešto me navelo da se okrenem i porazgovaram s njom. Bila je u svakom pogledu sasvim obična.

Taj posjet starom kraju bio je poput sna. Tada se nisam osjećao usamljenim, nisam osjećao da sam došao iz svijeta na neko tužno mjesto. Primijetio sam da sam izgubio osjećaj sućuti, ali to sam pripisao općoj ispraznosti svega čime sam bio okružen.

Povratak u moju sobu u Londonu izgledao mi je poput povratka u stvarnost. Tu su bile stvari koje sam poznao i volio. Tu je bila aparatura i započeti pokusi koji su čekali da ih dovršim. Sad više nije bilo nikakvih mučnih teškoća, preostalo mi je samo riješiti neke detalje.

Kempe, već ću vam jednom ispričati o svim tim zamršanim postupcima. Zasad ne moramo u to ulaziti. Najvećim dijelom, osim nekih stvari koje sam odlučio zadržati u pamćenju, sve je to u šiframa zapisano u onim bilježnicama koje je sakrio onaj odrpanac. Moramo ga pronaći. Moramo opet doći do tih bilježnica. Ključna faza eksperimenta bila je u tome da je trebalo postaviti prozirno tijelo čiji je indeks loma svjetlosti trebalo smanjiti između dva izvora koja bi odašiljala neku vrstu eteričnih vibracija o kojima ću vam opširnije govoriti kasnije. Ne, ne radi se o onim Roentgenovim zrakama – ne znam jesu li te moje zrake ikad bile opisane, iako su sasvim dovoljno očigledne. Poslužio sam se s dva mala dinama koje sam pokretao jeftinim plinskim agregatom. Prvi eksperiment izveo sam s komadićem bijele vunene tkanine. Bilo je nevjerojatno i čudesno promatrati kako se u početku izlaganja zrakama svjetlosti tkanina vidi poput nečeg što je meko i bijelo, a zatim blijedi poput dima i na kraju potpuno nestaje. Gotovo nisam mogao vjerovati da sam uspio. Gurnuo sam prste u prazninu gdje je prije bila tkanina i tamo sam napipao krpicu, jednako stvarnu kao i prije pokusa. Nespretno sam je uhvatio, pa je pala na pod. Imao sam nešto muka dok je nisam uspio ponovno pronaći.

A tad je došao na red jedan neobičan doživljaj. Iza sebe začuo sam mijaukanje i, okrenuvši se, na žlijebu izvan prozora ugledao sam mršavu, prilično prljavu bijelu mačku. U glavi mi je odmah sinula zamisao. – Sve je spremno za tebe – rekao sam, prišao prozoru, otvorio ga i tiho zazvao mačku. Ušla je predući – sirota životinjica umirala je od gladi. Dao sam joj malo mlijeka. Sva moja hrana nalazila se u ormariću u kutu sobe. Nakon jela krenula je po sobi njušeći – očito se tu namjeravala nastaniti. Nevidljiva krpa malo ju je preplašila; trebali ste vidjeti kako je samo frknula na nju! Ali udobno sam je smjestio na jastuk svog kreveta na izvlačenje. Dao sam joj poslasticu kako bi mi dopustila da je očistim od prljavštine.

– I obavili ste pokus s njom?

– Da, obavio sam pokus. No, dati mački narkotik nije šala, Kempe! I pokus je propao.

– Propao?

- Zbog dva detalja. Zbog pandža i zbog one pigmentne tvari – kako se ono zove? – ona tvar sa stražnje strane mačjeg oka. Zna li?

- *Tapetum*.

- Da, *tapetum*. Pigment nije nestao. Nakon što sam joj dao tvar za izbjeljivanje krvi i učinio joj još neke druge stvari, ubrizgao sam joj opijum te sam je položio zajedno s jastukom na kojem je spavala pod aparaturu. Nakon što joj je ostatak tijela izbljedio i nestao, ipak su ostala vidljiva dva malena „duha“ njezinih očiju.

- Čudno.

- Ne mogu to objasniti. Mačka je, naravno bila zavezana i imobilizirana, pa nije mogla pobjeći. No probudila se dok je još bila ošamućena, stravično je mijauknula i netko mi je pokucao na vrata. Bila je to starica koja je stanovala kat niže i koja je sumnjala da obavljam vivisekcije – stara kreature natopljena pićem, koja je na cijelom svijetu imala samo bijelu mačku za koju se brinula. Izlio sam kloroform, uspavao mačku i otvorio vrata.

- Jesam li to čula mačku? – upitala je. – Moju mačku?

- Ovdje ne – odgovorio sam vrlo pristojno.

Bila je malo sumnjičava i pokušavala je zaviriti iza mene u sobu. Izgled sobe bio joj je dovoljno neobičan da je razuvjeri – goli zidovi, prozori bez zavjesa, krevet na izvlačenje, plinski agregat koji je podrhtavao, vrenje u točkama aparature iz kojih je isijavalo zračenje i onaj slabi, odvratni, opori zadržak kloroforma u zraku. Naposljetku se uvjerila, pa je otišla.

- Koliko je dugo potrajao postupak? – upita Kemp.

- Postupak s mačkom: tri ili četiri sata. Kost, tetive i masno tkivo nestali su zadnji, kao i vrhovi onih dlaka koje su bile šarene. No, kao što sam rekao, pigment sa stražnje strane oka, ta žilava tvar nikako nije htjela nestati.

Vani je već davno pao mrak prije nego li je postupak bio gotov. Od mačke se više nije moglo vidjeti ništa osim magličastih očiju i pandži. Ugasio sam plinski agregat. Napipao sam i pogladio životinju koja je još uvijek bila u nesvijesti, a onda sam je, mrtav umoran, ostavio da spava na nevidljivom jastuku te sam otišao u krevet.

Ipak, nisam mogao čvrsto zaspati. Ležao sam budan i razmišljao o nekim besciljnim,

nepovezanim stvarima, neprekidno se vraćajući na pokus ili bih upao u grozničav polusan u kojem su stvari oko mene postajale maglovite te bi nestajale dok sve, uključujući i tlo na kojem sam stajao nije nestalo i tad su me potpuno svladale mučne noćne more u kakve ponekad upadnemo.

Oko dva sata negdje u sobi počela je mijaukati mačka. Pokušao sam je utišati tihim govorom, a zatim sam je odlučio izbaciti iz sobe. Sjećam se onog strašnog šoka koji sam doživio kad sam upalio svjetlo – pojavila su se tek dva okrugla oka koja su blistala zelenim sjajem – a oko njih nije bilo ničeg. Bio bih joj dao mlijeka, ali ga nisam imao. Nije se htjela umiriti, već je samo sjedila i mijaukala pokraj vrata. Pokušao sam je dohvatiti, namjeravajući je opet spustiti na žlijeb izvan prozora, no stalno mi je bježala i nestajala. Počela je zavijati sad na jednom, sad na drugom kraju sobe. Naposljetku sam otvorio prozor pokušavajući je nekako najuriti iz sobe. Pretpostavljam da je na kraju izašla. Nikad je više nisam vidio.

Tada sam – Bog zna zašto – ponovno počeo razmišljati o pogrebu svog oca i onom golom, vjetrovitom brežuljku gdje mu je grob, i razmišljao sam o tome do svitanja. Shvatio sam da nema smisla pokušavati zaspati pa sam, zaključavši vrata za sobom, krenuo lutati ulicama nad kojima se budilo jutro.

- Želite li reći da negdje na slobodi postoji i nevidljiva mačka! – zausti Kemp.

- Ako je nisu ubili – reče Nevidljivi čovjek. – Zašto ne?

- Zašto ne? – odvrati Kemp. – Dobro, nisam vas mislio prekinuti.

- Najvjerojatnije je negdje stradala – nastavi Nevidljivi čovjek. – Znam da je još bila živa četiri dana kasnije, jer sam tad vidio ljude okupljene oko neke metalne ograde u Great Titchfield Streetu, koji su pokušavali otkriti odakle dolazi mijaukanje.

Zašutio je ostavši tako gotovo minutu. Zatim odjednom nastavi: – Vrlo jasno pamtim ono jutro prije moje promjene. Mora da sam se uspinjao Great Portland Streetom. Sjećam se vojarni u Albany Streetu iz kojih su izlazili vojnici na konjima, a naposljetku sam se zatekao na vrhu Primrose Hilla. Bio je sunčan siječanski dan, jedan od onih vedrih, ledenih dana koji su prethodili ovogodišnjem snijegu. Moj je umorni mozak pokušavao dokučiti na čemu sam i oblikovati planove za budućnost.

Iznenadio sam se kad sam otkrio da sad, kad mi je nagrada bila nadohvat ruke, cijelo to dostignuće izgleda nekako neuvjerljivo i neodređeno. Činjenica je da sam bio potpuno

iscrpljen; intenzivni stres koji je potrajao gotovo četiri godine i neprestani rad učinili su me nesposobnim za bilo kakve dublje osjećaje. Bio sam bezvoljan i uzalud sam pokušavao obnoviti oduševljenje koje sam osjećao u početku istraživanja, onu strast za otkrivanjem koja mi je omogućila da zanemarim čak i potpunu propast i smrt svog starog, sjedokosog oca. Kao da sad više ništa nije imalo smisla. Bilo mi je jasno da je to tek prolazno stanje uzrokovano prekomjernim radom i nedostatkom sna. Znao sam da ću svoju snagu moći obnoviti ili pomoću lijekova ili odmorom.

Jedino sam mogao jasno razmišljati o tome da cijelu stvar moram privesti kraju – još sam uvijek bio potpuno obuzet tom čvrstom idejom. Trebalo je završiti što prije, jer sav novac već sam gotovo potrošio. Osvrnuo sam se oko sebe po brežuljku na kojem su se igrala djeca pod budnim okom mladih dadilja i pokušao sam zamisliti sve one divne prednosti koje bi u ovakvom svijetu imao čovjek koji bi bio nevidljiv. Nakon nekog vremena polako sam se dovukao do kuće, malo prezalogajio, uzeo jaku dozu strihnina i još u odjeći otišao na počinak u nepospremljeni krevet. Strihnin je sjajan tonik, Kempe, koji iz čovjeka istjera slabost.

- Ali to je vražja stvar – reče Kemp. – Vrlo primitivan lijek.

- Probudio sam se okrijepljen i prilično razdražljiv. Zna li da strihnin tako djeluje?

- Da, poznato mi je to.

- A tada mi je netko pokucao na vrata. Bio je to kućevlasnik koji je odmah počeo prijetiti i ispitivati, neki stari poljski Židov u dugačkom sivom kaputu i prljavim papučama. Bio je siguran da sam tijekom noći mučio mačku – starica mu je izgleda svašta napričala. Želio je znati sve o tome. Zakoni ove države vrlo strogo zabranjuju vivisekciju – a on bi mogao odgovarati. Zanimkao sam bilo kakvu vezu s mačkom. Tada on spomene da se po cijeloj kući moglo osjetiti podrhtavanje malog, plinskog agregata. To je stvarno bila istina.

Obišao me i ušao u sobu te je sve pomno promotrio kroz svoje srebrne njemačke naočale, a mene je odjednom uhvatila jeza da bi iz sobe nekako mogao odnijeti i dio moje tajne.

Pokušao sam se postaviti između njega i aparature koju sam namjestio, ali je to u njemu samo pobudilo još veću znatiželju. Što ja to radim? Zašto sam uvijek sam i tajanstven? Je li sve to zakonito? Je li opasno? A ne plaćam ništa više od običnog najma. Ovo je oduvijek bila najuglednija kuća bez obzira što je susjedstvo na zlu glasu. Odjednom me napustilo strpljenje. Rekao sam mu neka se gubi. On se počeo buniti, blebetati o svom zakonskom pravu da uđe. U trenu sam ga zgrabio za ovratnik, nešto se rasparalo, a on se teturavo

zavrtio poletjevši u hodnik. Zalupio sam vratima, zaključao ih i sjeo sav drhteći.

On mi je izvana nastavio prijetiti, ali ja na to nisam obraćao pažnju, pa je nakon nekog vremena otišao.

No, to je bio presudni trenutak. Nisam znao što će učiniti niti što je uopće mogao i smio poduzeti. Preseljenje u neki drugi stan značilo bi odlaganje završetka mog rada. Sve u svemu, od cjelokupne sume novca preostalo mi je jedva dvadesetak funti, a većina iznosa ionako je bila pohranjena u banci, pa si nisam mogao priuštiti preseljenje. Nestati! Pomisao je bila neodoljiva. Ali tada bi došlo do istrage i pustošenja moje sobe...

Zbog same pomisli na mogućnost da bi moj rad mogao biti razotkriven i prekinut pred samim završetkom, strahovito sam se razbjesnio i krenuo nešto poduzeti. Izjurio sam iz kuće s tri bilježnice zabilješki i čekovnom knjižicom – sad ih ima onaj odrpanac – te sam ih iz najbliže pošte poslao u sandučić poštanskog ureda u Great Portland Streetu. Dok sam izlazio iz kuće trudio sam se biti što tiši. Kad sam po povratku ušao, zatekao sam kućevlasnika kako se tiho penje stubama; pretpostavljam da je čuo zatvaranje vrata. Nasmijali biste se da ste ga vidjeli kako je odskočio na odmorištu kad sam se proderao za njim. Buljio je u mene dok sam prolazio pokraj njega, a kad sam zalupio vratima cijela se kuća zatresla. Čuo sam ga kako se teturavim korakom penje do mog kata, pa oklijeva, a zatim ponovno silazi. Odmah sam se bacio na pripreme za postupak postizanja nevidljivosti.

Sve je bilo gotovo tijekom te večeri i noći. Dok sam još uvijek sjedio pod mučnim, omamljujućim utjecajem sredstva za izbjeljivanje krvi, na vratima se začulo uporno kucanje. Odjednom je prestalo, koraci su se udaljili, pa vratili i kucanje se nastavilo. Netko mi je pokušavao nešto gurnuti ispod vrata, nekakav plavi papir. Tad sam u nastupu bijesa skočio, došao do vrata i širom ih otvorio. – Što hoćete? – upitao sam.

Bio je to kućevlasnik s dokumentom o iseljenju ili nečim sličnim. Pružio mi ga je i pretpostavljam da je ugledao nešto čudno na mojim rukama, pa se, podigavši pogled, zagledao u moje lice.

Na trenutak je zinuo od čuda. Onda je neartikulirano vrisnuo, ispustio iz ruke svijeću i papir te je posrćući odjurio mračnim hodnikom prema stubama. Zatvorio sam vrata, zaključao bravu i otišao do zrcala. Tada sam shvatio otkud njegov strah. Lice mi je bilo bijelo – bijelo poput krede.

Sve u svemu, postupak je bio stravičan. Nisam očekivao patnje. Bila je to noć ispunjena

stravičnim bolovima, mučninom i malaksalošću. Zubi su mi cvokotali iako mi je cijela koža gorjela, cijelo mi je tijelo bilo poput vatre, ali ležao sam pod aparatima poput ukočenog mrtvaca. Sada sam shvatio zašto je mačka mijaukala sve dok je nisam omamio kloroformom. Bila je sreća da sam u svojoj sobi živio sam i neometan. Bilo je trenutaka kad sam jecao, stenjao i buncao. Ali izdržao sam. Postao sam neosjetljiv, a probudio sam se potpuno malaksao u tami.

Bolovi su prošli. Mislio sam da će me sve to ubiti, ali bilo mi je svejedno. Nikad neću zaboraviti to svitanje zore i strašni užas kad sam ugledao da su mi ruke postale poput mutnog stakla, a zatim sam ih s dolaskom dana promatrao kako su postajale sve prozirnije i tanje, dok nisam naposljetku ravno kroz njih mogao vidjeti strašan nered u kojem je bila soba, iako sam sklopio svoje prozirne očne kapke. Udovi su mi postali staklasti, kosti i arterije izbljedjeli su, nestali, a na kraju su nestali i maleni, bijeli živci. Stisnuo sam zube i hrabro izdržao postupak do kraja. Konačno su ostali vidljivi samo bjelkasti odumrli vrhovi noktiju i smeđe mrlje od nekakve kiseline koje su mi bile zaostale na prstima.

S naporom sam ustao. U početku sam bio nesposoban poput novorođenčeta u povojima – lamatao sam udovima koje nisam mogao vidjeti. Bio sam slab i jako gladan. Došao sam do zrcala za brijanje i zurio u ništavilo, u potpuno ništavilo, osim u nekoliko slabašnih pigmenata koji su preostali iza mrežnice očiju, bljedi od izmaglice. Morao sam se pridržavati za stol i prisloniti čelo na staklo ogledala.

Tek sam se krajnjim naporom volje dovukao natrag do aparature i dovršio postupak.

Prespavao sam cijelo to prijedno, navukavši plahtu preko očiju da me svjetlost ne bi ometala, ali oko podneva opet me probudilo kucanje na vratima. Snaga mi se vratila. Sjeo sam, osluhnuo i začuo došaptavanje. Skočio sam na noge. Počeo sam, što sam tiše mogao, rastavljati spojeve na svojoj aparaturi i razmještati dijelove po cijeloj sobi kako bih uništio bilo kakvu sumnju da su ovi razdvojeni predmeti ikad bili spojeni. Ubrzo se kucanje ponovilo i glasovi su me dozivali, prvo kućevlasnik, a zatim neka druga dva glasa. Javio sam im se kako bih dobio na vremenu. Pod ruku su mi došli nevidljiva krpa i nevidljivi jastuk na kojem je bila ležala mačka, pa sam otvorio prozor i ubacio ih u žlijeb. Kako sam otvorio prozor, na vratima se začuo težak tresak. Netko je navaljivao na vrata, namjeravajući razvaliti bravu, no zaustavili su ih čvrsti zasuni koje sam nekoliko dana ranije dobro pritegnuo. To me zaprepastilo i razbjesnilo. Počeo sam se tresti i žurno sam dovršavao prikrivanje.

Nabacao sam na sredinu sobe hrpu listova papira, slamu, karton za pakiranje i slično, pa

sam odvrnuo ventil i pustio plin. Po vratima su zapljuštali teški udarci. Nisam mogao pronaći šibice. Bijesno sam lupio šakama o zid. Opet sam zatvorio plinski ventil. Iskoračio sam kroz prozor na žlijeb, tiho spustio prozorske kapke, sjeo sam, siguran i nevidljiv, ali ipak drhteći od bijesa, kako bih promatrao što će se zbiti u sobi. Vidio sam da su razbili drvenu plohu vrata, a u sljedećem su trenutku izbili šarke zasuna. Stajali su ispred vratnica otvorenih vrata. Bili su to kućevlasnik i njegova dva posinka, dva krupna mladića od dvadeset tri ili dvadeset četiri godine. Iza njih nazirala se ona stara vještica s donjeg kata.

Možete zamisliti njihovo zaprepaštenje kad su vidjeli da je soba prazna. Mlađi posinak odmah požuri do prozora, otvori ga i zablene se u vanjski svijet. Njegove izbuljene oči i debele usnice na bradom obraslu licu postavile su se tek tridesetak centimetara od mog lica. Uhvatio me silan poriv da ga mlatnem po toj smiješnoj grimasi na licu, ali obuzdao sam stisnute šake. Zagledao se ravno kroz mene, kao i ostala dvojica kad su mu se pridružili na prozoru. Starac se vratio unutra i pogledao ispod kreveta, a onda su svi pojurili do ormara. Počeli su naširoko raspravljati na jidišu i kokniju. Zaključili su da im ono nisam odgovorio ja, već da je to bio tek proizvod njihove mašte.

Moj se bijes pretvorio u silan ponos dok sam sjedio s vanjske strane prozora i promatrao ta četiri stvorenja – u međuvremenu je u sobu ušla i starica koja je, poput mačke, sumnjičavo promatrala oko sebe, pokušavajući shvatiti moje čudno ponašanje.

Starac se, koliko sam mogao razumjeti njegovo narječje, složio sa staricom da sam sigurno obavljao vivisekcije. Sinovi su to pobijali na iskvarenom engleskom, tvrdeći da sam električar, pokazujući dinamo i strojeve za zračenje. Svi su se bojali mog povratka, pa su, to sam tek kasnije otkrio, dobro zaštitili zasunom ulazna vrata kuće. Starica je još jednom zavirila u ormar i ispod kreveta, a jedan od mladića izvukao je regulator protoka dima i pogledao u dimnjak. Na odmorištu se pojavio i jedan od mojih susjeda, trgovac povrćem na ručnim kolicima koji je dijelio sobu preko puta moje s nekim mesarom, pa su i njega pozvali govoreći mu nesuvisle stvari.

Sjetio sam se da bi uređaji za zračenje, padnu li u ruke nekog oštroumnog, dobro obrazovanog čovjeka, mogli odati previše toga o mojim namjerama, pa sam, ugledavši priliku, ušao u sobu, uzeo jedan od dinama s njegova postolja i razbio obje aparature. Dok su oni pokušavali otkriti kakvi su to zvukovi razbijanja, iskrao sam se iz sobe i oprezno sišao stubama.

Ušao sam u jednu od dnevnih soba i pričekao dok su svi sišli u prizemlje, još uvijek

nagađajući i dokazujući, no svi su bili pomalo razočarani što nisu pronašli nikakve strahote, a malo ih je zbunjivalo i pitanje što kaže zakon o njihovom ponašanju prema meni. Tada sam se ponovno odšuljao na kat s kutijom šibica. Zapalio sam onu hrpu papira i smeća, bacio na sve to stolce i posteljinu te sam pomoću cjevčice od kaučuka doveo do te lomače plin. Odmahnuo sam sobi na zbogom i izašao iz nje posljednji put.

- Zapalili ste kuću! - uzvikne Kemp.

- Zapalio sam kuću. Jedino sam tako mogao sakriti svoj trag, a kuća je ionako nedvojbeno bila osigurana. Tiho sam otkvačio zasun s ulaznih vrata i izašao na ulicu. Bio sam nevidljiv i tek sam počinjao shvaćati kakvu mi neslućenu prednost pruža moje stanje. U mislima su mi se već rađali planovi o svim divnim i pustolovnim stvarima koje sad mogu učiniti i ostati nekažnjen.

21. U OXFORD STREETU

Kad sam kao nevidljiv prvi put silazio stubama otkrio sam neočekivanu poteškoću – nisam mogao vidjeti svoja stopala pa sam se dvaput spotaknuo, a i zasun sam zgrabio nekako neuobičajeno nespretno. Ipak, kad nisam gledao u tlo uspijevao sam po ravnom terenu hodati sasvim dobro.

Moje se raspoloženje, kao što sam rekao, pretvorilo u oduševljenje. Osjećao sam se onako kako bi se u gradu čiji su stanovnici slijepi osjećao čovjek s normalnim vidom koji je odjeven u bešumnu odjeću i obuću. Uhvatio me strašan poriv da se rugam, da strašim ljude, da ih udaram po leđima, da im zbacujem šešire s glava – da u svakom pogledu iskazujem svoju silnu nadmoć.

No, tek što sam izašao na Great Portland Street (moj je stan bio u blizini tamošnje velike trgovine tekstilom) začuo sam kako metalne plohe udaraju jedna o drugu i odjednom sam odostraga osjetio žestok udarac. Okrenuvši se, ugledao sam čovjeka koji je nosio košaru sa sifonima za soda-vodu i koji je sav u čudu gledao u teret koji je nosio. Iako me udarac stvarno zabolio, u njegovoj je zbunjenosti bilo nečeg tako neodoljivog da sam se glasno nasmijao. – Sam je vrag u toj košari – rekao sam, naglo je istrгнуvši iz njegove ruke. On ju je nesvjesno ispustio, a ja sam je sa svim onim teškim teretom zavilao u zrak.

Samo, neki glupi kočijaš koji je stajao ispred krčme iznenada poleti za košarom, a njegovi ispruženi prsti bolno mi se zabiju ispod uha. Bacio sam košaru na njega, no odmah sam se našao uvučen u viku i topot koraka oko sebe, jer ljudi su istrčali iz trgovina, a promet je stao. Tada sam shvatio što sam si učinio, pa sam prokleo sam svoju glupost i leđima se priljubio uz izlog dućana, vrebajući zgodu za bijeg iz te zbrke. Svakog trenutka mogli su me uvući u gomilu i neminovno razotkriti. Odgurnuo sam od sebe nekog mesarskog pomoćnika koji se srećom nije osvrnuo da vidi kakvo ga je to „ništavilo“ odgurnulo u stranu, pa sam se sklonio iza fijakera na četiri kotača. Ne znam kako je sve to završilo. Požurio sam i prešao ulicu, koja je srećom bila prazna. Jedva sam obraćao pažnju kamo idem, jer me zbog nedavnog događaja obuzeo strah da ne budem otkriven... I tako sam uronio u poslijepodnevnu gužvu Oxford Streeta.

Pokušao sam se uvući u bujicu ljudi, ali je gužva bila prevelika, pa su mi već trenutak kasnije nagazili na pete. Odlučio sam hodati duž udubine uličnog žlijeba čije su mi neravnine bolno

ranjavale stopala i odmah me snažno zahvatilo rudo nekih dvokolica i tresnulo me u leđa ispod lopatice, podsjetivši me da sam već ionako jako nagnječen. Maknuo sam se u stranu, instinktivnim pokretom izbjegao sam neka ručna kolica i našao se iza fijakera. Spasila me sretna zamisao da iskoristim to što je fijaker išao ulicom polako, pa sam hodao odmah iza kupea, drhteći zapanjen naglim obratom u mojoj avanturi. I nisam samo drhtio, već sam se ozbiljno tresao. Bio je vedar siječanski dan, ja sam bio potpuno gol, a muljevito blato koje je prekrivalo cestu počelo se smrzavati. Danas mi izgleda glupo što nisam računao s tim da ću, nevidljiv ili ne, ipak biti podložan vremenskim prilikama i svim njihovim posljedicama.

Odjednom mi je sinula sjajna zamisao. Optrčao sam kupe i uskočio u fijaker. Eto, drhteći uplašen, šmrcajući s prvim naznakama prehlade i s masnicama po leđima koje su me sve više upozoravale da su itekako bolne, provezao sam se polako Oxford Streetom i duž Tottenham Court Rooda. Raspoloženje mi se već silno poboljšalo u odnosu na muku koju sam osjećao prije deset minuta kad sam izjurio iz kuće. Ah, ta sjajna nevidljivost! Jedina misao koja me tada opsjedala bila je kako se izvući iz škripca u kojem sam se našao.

Prošli smo polako pokraj ustanove Mudie's i tamo je neka visoka žena koja je nosila pet ili šest žuto ukoričenih knjiga zaustavila moj fijaker. Iskočio sam iz kupea točno u trenutku da je joj se sklonim s ulaza i usput sam u skoku zbog blizine blago okrznuo tramvaj. Uputio sam se ulicom prema Bloomsbury Squareu, namjeravajući stići sjeverno od Muzeja i tako se dokopati jedne mirne četvrti. Bio sam grozno promrznut, a neobičnost mog položaja toliko me izivcirala da sam trčeći zajecao. Na sjevernom uglu trga istrčao je mali bijeli pas iz ureda Farmaceutskog društva i odmah se, spuštene njuške, zaputio mojim tragom.

Nikad mi to prije nije palo na um, ali nos i njuh za su psa isto što i oči i osjet vida za čovjeka. Psi zapažaju prolaznike po mirisu, baš kao što ih ljudi zapažaju jer ih mogu vidjeti. To nervozno pseto počelo je lajući skakutati i činilo mi se da time jasno pokazuje da je svjestan moje prisutnosti. Dok sam prelazio na drugu stranu Great Russell Streeta stalno sam se osvrtao preko ramena i tek kad sam već dobrano zagazio u Montague Street postalo mi je jasno kamo sam tako jurio.

Odjednom sam postao svjestan limene glazbe. Pogledao sam niz ulicu i opazio kako se iz smjera Russell Squarea približava skupina ljudi u crvenim odorama sa zastavom Vojske spasa na čelu. Vladala je silna gužva, jedni su idući cestom pjevali, drugi su im se s pločnika podsmjehivali. Nisam mogao ni pomisliti na to da se ubacim među njih, a bilo me strah vratiti se smjerom iz kojeg sam došao i tako se ponovno udaljiti od svog bivšeg stana, pa sam u trenutku odlučio potrčati po bijelom stubištu kuće koja se nalazila točno nasuprot metalne

ograde Muzeja i ostati tamo sve dok mnoštvo ne prođe. Na moju sreću i psa je zaustavila buka glazbe. Malo je oklijevao, pa je, podivši rep, otrčao natrag do Bloomsbury Squarea.

Onda je stigla procesija, pjevajući s nesvjesnom ironijom nešto poput hvalospjeva „Kad ćemo ugledati Njegovo lice?“. Činilo mi se kao da je prošla čitava vječnost prije nego što se plima gungule napokon povukla s dijela ceste iznad kojeg sam stajao. *Bum! bum! bum!*, odjekivao je bubanj, ostavljajući iza sebe valove vibracija, pa u trenutku nisam primijetio dva balavca koji su zastali uz ogradu do mene. – Gle ovo – reče jedan. – A što? – upita drugi. – Zašto su tu... ovi otisci bosih nogu? Onakvi kakve ti ostavljaš u blatu?

Pogledao sam dolje i opazio balavce kako su zastali zureći otvorenih usta u blatnjave tragove koje sam ostavio na tek oribanim bijelim stubama. Prolaznici su ih odgurivali laktovima i nalijetali na njih, no probuđena znatiželja im nije dala mira. *Bum! bum! bum!*, kad ćemo, *bum!*, ugledati *bum!* Njegovo lice, *bum! bum!* – Il' se ovim stepenicama popeo neki bosonogi čovo il' ja ne znam ništa – reče jedan dječak. – I taj više nije sišo. A noge su mu krvarile.

Najveća gužva procesije već je prošla. – Pogledaj ovamo, Ted – pozvao je onaj mlađi detektiv glasom ostrim od čuđenja, upirući prstom točno u moja stopala. Svrnuo sam pogled i odmah sam ugledao maglovite naznake obrisa stopala ocrtane u mrljama blata. Na trenutak sam se ukočio.

– Stvarno, to je čudno – reče stariji. – Skroz ludo. To je baš ono – ko neki duh od stopala, jel' tako? Oklijevao je, no onda je počeo primicati ispruženu ruku. Neki prolaznik zastane da vidi što to dječak hvata, a zastane i jedna djevojka. Još trenutak i bio bi me dotaknuo. Tad se dosjetih što učiniti. Odmaknem se korak. Dječak se s uzvikom trgne unatrag, a ja se brzim skokom prebacih na trijem susjedne kuće. Ipak, onaj mlađi dječak bio je dovoljno oštroidan da slijedi pokret i kad se oporavio od trenutnog šoka, a ja još nisam uspio sići stubama i zakoračiti na pločnik, počeo je vikati da su stopala preskočila zid.

Ostali su žurno obišli trijem susjedne kuće. Ugledali su svježe tragove mojih stopala kako se pojavljuju, prvo na najnižoj stubi, a zatim na pločniku. – Što se događa? – upitao je netko. – Otisci stopala! Gledajte, otisci stopala trče!

Osim one trojice mojih progonitelja, svi koji su bili na ulici kretali su se u smjeru Vojske spasa, ali ta gužva nije zadržala samo mene, već i njih. Neki su se u gunguli čudili, a neki su nešto zapitkivali. Uspio sam se probiti kroz masu samo zato što sam srušio jednog mladića i već trenutak kasnije jurio sam poput muhe bez glave oko kružnog toka Russell Squarea, a

šest ili sedam zaprepaštenih ljudi slijedilo je tragove mojih stopala. Nije bilo vremena za objašnjenja, jer bi inače cjelokupno mnoštvo nagnulo za mnom.

Dvaput sam optrčao oko raskrižja, triput prešao preko ulice i vratio se po starim tragovima, i tada, kako su mi noge postajale toplije i suše, vlažni otisci stopala počeli su blijedjeti. Napokon sam mogao malo predahnuti, pa sam dlanovima protrljao i obrisao stopala, čime sam okončao cijelu stvar sa otiscima. Zadnje što sam vidio od te potjere bila je grupica od nekih desetak ljudi koji su beskrajno zbunjeni proučavali otisak stopala koji se polako sušio, a koji je nastao zbog lokvice na Tavistock Squareu, otisak koji je „istraživačima“ bio toliko jedinstven i neshvatljiv kao što su otkrića na pustom otoku bila neshvatljiva Robinsonu Crusoeu.

To me trčanje donekle ugrijalo, pa sam nastavio hodati s više hrabrosti kroz labirint mirnijih ulica koje su se protezale po kvartu. Leđa su mi sad već postala jako ukočena i bolna, predio oko grkljana bolio me od prstiju onog kočijaša, a koža vrata bila mi je izgrebena njegovim noktima. Stopala su me sve jače boljela, a na jednu nogu teže sam se oslanjao zbog male posjekotine na stopalu. Na vrijeme sam opazio jednog slijepca koji mi se približavao, pa sam pobjegao hramajući, jer sam se bojavao njegovih izoštrjenih osjetila i intuicije. Nekoliko sam se puta slučajno sudario s nekim ljudima. Odmaknuo sam se ostavljajući ih zapanjene i zbunjene neobjašnjivim psovkaama koje su im odzvanjale u ušima.

Tada mi se na lice spustilo nešto tiho i meko, a trg je prekrila tanka koprena snježnih pahulja koje su polako padale na tlo. Već sam bio prehladen i koliko god se trudio nisam mogao izbjeći da tu i tamo ne kihnem. Svaki pas koji bi mi se pojavio u vidokrugu sa svojim radoznalim njuškanjem i s nosom kojim je upirao ravno u mene izazvao bi u meni užas.

Tad su ulicom počeli trčati prvo muškarci, pa dječaci. Vikali su da je izbio požar. Trčali su u smjeru mog bivšeg stana i kad sam opet pogledao niz ulicu ugledao sam gust oblak teškog, crnog dima koji se izdizao iznad krovova i telefonskih žica. Gorio je moj stan, moja odjeća, aparatura, zapravo, sve što sam imao osim čekovne knjižice i tri sveska ispisana bilješkama koje su bile pohranjene u pošti u Great Portland Streetu. – Gori!...

Doista sam „spalio iza sebe sve brodove i mostove“ – ako ta uzrečica uopće ima uporište u nekom stvarnom događaju. Kuća je bila poput buktinje.

Nevidljivi čovjek zastao je i zamislio se. Kemp je nervozno pogledao kroz prozor.

– I što se dalje dogodilo? – upitao je. – Nastavite...

22. U TRGOVAČKOM CENTRU

- I tako, prošlog siječnja, dok se u zraku oko mene nazirao početak snježne mećave - a snijeg bi me razotkrio, jer bi padajući po meni moj oblik postao vidljiv - zatekao sam se posve iscrpljen, promrzao, u bolovima, satrt neopisivim beznađem i još uvijek tek napola uvjeren u svoju nevidljivost te sam u takvom stanju započeo ovaj novi život na koji sam osuđen.

Bio sam bez skrovišta, bez sredstava, bez ijednog ljudskog bića na kugli zemaljskoj kojem bi se mogao povjeriti. Reći nekome svoju tajnu značilo bi odati se - time bih postao nakaza, karnevalska zabava za ljude. Unatoč tome, bio sam donekle u iskušenju da oslovim prvog prolaznika i prepustim se njegovu milosrđu. Ipak, predobro sam znao kakav bi užas i bezobzirnu okrutnost izazvao moj pokušaj približavanja.

Na ulici nisam uspijevaio smisliti nikakav plan. Jedini mi je cilj bio pronaći sklonište od snijega, odjenuti se, ugrijati, a tek ću onda moći razmišljati o planovima za budućnost. Samo, čak su i preda mnom, Nevidljivim čovjekom, nizovi londonskih kuća stajali dobro zatvoreni, zaključani i neosvojivo završeni. Jedino što sam još mogao jasno vidjeti pred sobom bili su hladnoća i jad snježne mećave i noći.

No tad mi je pala na pamet sjajna zamisao. Krenuo sam niz jednu od ulica koje vode od Gower Streeta do Tottenham Court Roada i zatekao sam se ispred „Omniuma“, onog velikog trgovačkog centra gdje možete kupiti sve od igle do lokomotive - znate to mjesto gdje prodaju meso, mješovitu robu, posteljinu, namještaj, odjeću, čak i uljane slike - to je golemi labirint raznovrsnih trgovina objedinjenih na istom mjestu. Mislio sam da ću zateći otvorena vrata kojima su se koristili dobavljači robe, no bila su zatvorena. Dok sam stajao na prostranom ulazu, pred zgradom su se zaustavila jedna kola i neki čovjek u službenoj odori - znate onaj tip osoblja koje na kapi ima znak „Omniuma“ - brzo otvorila vrata. Uspio sam ući, i hodajući po trgovini - bio je to odjel na kojem se prodaju vrpce, rukavice, svilene ženske čarape i slične stvari - stigao sam do prostranijeg odjela namijenjenog prodaji izletničkih košara i namještaja od ratana.

Ipak, tu se nisam osjećao sigurnim. Ljudi su po prostorima hodali amo-tamo, pa sam nemirno lutao uokolo dok na gornjem katu nisam naišao na prilično velik odjel na kojem se nalazila gomila krevetnih okvira. Popeo sam se na jednu hrpu i tako konačno pronašao

mjesto za počinak na ogromnoj hrpi poslaganih vunениh madraca.

Unutrašnjost trgovine već je bila osvijetljena i ugodno topla, pa sam odlučio ostati tu gdje sam se zatekao te budnim okom pratiti dvije-tri grupice prodavača i mušterija koji su neumorno koračali po prostorijama sve do zatvaranja. Mislio sam da ću tada moći ukrasti hranu i odjeću te da ću zakrabuljen obići i ispitati sve odjele redom, a možda i prespavati na jednom od onih kreveta. Taj mi se plan činio izvedivim.

Zamisao mi je bila nabaviti odjeću kako bih od sebe učinio pojavu koja je sva umotana, ali prihvatljiva izgleda, zatim pribaviti novac i potom podići svoj paket s bilježnicama tamo gdje je bio pohranjen, unajmiti negdje stan te detaljno razraditi plan kako u potpunosti iskoristiti sve prednosti koje mi je (tad sam još u to vjerovao) u odnosu na druge ljude pružala moja nevidljivost.

Vrijeme zatvaranja došlo je nekako brzo. Nije moglo proći više od sat vremena otkako sam zauzeo svoje mjesto među madracima kad sam primijetio da trgovci navlače metalne rešetke na izloge, a kupci brzo kreću prema izlazu.

Zatim je grupica okretnih mladića počela nevjerojatno brzo sklanjati i slagati robu koja je ostala razbacana uokolo. Čim se gužva razišla napustio sam svoje skrovište i oprezno se odšuljao do manje napučenih dijelova dućana. Doista sam se iznenadio dok sam promatrao s kakvom su brzinom mladići i djevojke skupljali predmete koji su tijekom dana bili izloženi za prodaju. Sve kutije koje su bile prepune stvari, tkanine koje su bile ovješene, ukrasi od čipke, kutije sa slatkišima na odjelu s namirnicama, svi izložbeni primjerci najraznovrsnije robe marljivo su skinuti, skupljeni, posloženi, vraćeni u svoje uredne spremnike. Sve što se nije moglo skinuti i pospremiti prekriveno je vrećama od nekog grubog platna. Na kraju su preokrenuli sve stolice, koje su tako izvrnute postavili na pultove, ostavljajući pod slobodnim. Čim bi netko od tih mladih ljudi završio svoj posao požurio bi prema izlazu s takvim izrazom zadovoljstva na licu kakvo sam dotad rijetko zapažao kod pomoćnog osoblja u prodavaonicama.

Nakon njih stigla je skupina mladih ljudi koji su nosili vjedra i metle, a po podu su rasipali piljevinu. Morao sam se skloniti u stranu da im se maknem s puta, a čak su mi se i tad u zglob stopala zaboli oštri iverci piljevine. Lutajući između pokrivenih i zamračenih odjela neko sam vrijeme mogao čuti šumove metli. I konačno, sat vremena, a možda čak i duže nakon što je trgovački centar već bio zatvoren, začuo se zvuk zaključavanja vrata.

Na cijeli se prostor spustila tišina, pa sam potpuno sam počeo lutati golemim i zamršenim spletovima trgovina, galerija i izložbenih salona. Bilo je vrlo tiho; sjećam se da sam prolazio blizu jednog od ulaza od strane Tottenham Court Roada i slušao tapkanje peta čizama prolaznika.

Prvo sam posjetio onaj odjel na kojem sam vidio da se prodaju čarape i rukavice. Bilo je mračno i vraški sam se namučio tražeći šibice, koje sam naposljetku pronašao u ladici neke male blagajne. Zatim sam pronašao i svijeću. Morao sam potrgati omote i pretražiti brojne kutije i ladice, ali na kraju sam uspio izvući ono što sam tražio – natpis na kutiji označavao je da su u njoj gaće i potkošulja od janjeće vune. Našao sam čarape i debeo šal, a zatim sam otišao na odjel gdje se prodaju odijela. Ondje sam uzeo hlače, sako, ogrtač i mekani šešir čiji je obod bio spušten na uši. Ponovno sam se počeo osjećati poput ljudskog bića, pa mi je sljedeća pomisao bila hrana.

Na gornjem katu nalazio se odjel s hranom za užinu i tamo sam našao hladnih narezaka. U loncu za napitke još je bilo kave, pa sam upalio plin i podgrijao je. Sve u svemu, sreća me poslužila. Nakon jela dao sam se u potragu za pokrivačima – na kraju sam se morao zadovoljiti hrpom vunениh deka. Došao sam do odjela mješovite robe, gdje sam pojeo čokolade i zašećerenog voća u mnogo većoj količini nego što je to bilo dobro za mene, a uz to sam se napio bijelog burgundca.

Ondje u blizini nalazio se i odjel dječjih igračaka. Sinula mi je sjajna zamisao. Pronašao sam nekoliko umjetnih nosova – znate one šaljive nosove – i sjetio sam se tamnih naočala. Samo, u „Omniumu“ nije bilo optičarskog odjela. Umjetni nos zadavao mi je dosta muka – dosjetio sam ga se obojiti. Otkriće ovakvih „pomagala“ ponukalo me da potražim perike, maske i slične stvari. Na kraju sam otišao na počinak omotan gomilom prekrivača, vrlo toplih i udobnih.

Te posljednje misli prije nego što sam zaspao bile su najugodnije misli od trenutka moje promjene. Bio sam u stanju fizičkog spokoja, pa se to odrazilo i na moj um. Vjerovao sam da ću se ujutro moći izvući neopažen, odjeven u odjeću, prekrivajući lice bijelim šalom koji sam uzeo, a novcem koji sam ukrao moći ću kupiti naočale i još neke stvari te ću time okončati svoje prerusavanje.

Upao sam u bunovne snove o svim onim nevjerojatnim stvarima koje su se dogodile tijekom posljednjih dana. Vidio sam ružnog, malog kućevlasnika Židova kako urla u sobama svoje kuće, vidio sam kako se njegova dva sina čude, vidio sam izbrazdano kvrgavo lice starice

dok se raspitivala za svoju mačku... Ponovno sam osjetio onaj čudan osjećaj koji me obuzeo dok sam promatrao nestajanje tkanine i još sam se jednom našao na vjetrovitoj padini brežuljka i ugledao sam šmrcavog, starog svećenika kako mrmlja „od zemlje zemlji, od pepela pepelu, od praha prahu“ nad otvorenim grobom moga oca. – To vrijedi i za tebe – prozbori neki glas i odjednom me nešto počelo gurati prema grobu. Otimao sam se, vikao, molio za pomoć ljude koji su žalovali na pogrebu, no oni su, ne obraćajući nikakvu pažnju, nastavljali s obredom, čak ni stari svećenik nije prekidao jednolično mumljanje i šmrcanje dok je vodio obred. Shvatio sam da sam nevidljiv i nečujan te da neke više sile imaju potpunu vlast nada mnom. Uzalud sam se borio. Odvučen sam i bačen preko ruba. Lijes je tupo odjeknuo kad sam se strovalio u grob i udario o drvenu plohu, a za mnom su dolijetale grude zemlje bačene lopatama. Nitko nije na mene obratio pažnju, nitko me nije ni primijetio. U snu sam se nekoliko puta strahovito trznuo i probudio.

Stigla je blijeda londonska zora, a prostor je ispunilo hladno, sivo svjetlo koje se probijalo oko rubova prozorskih kapaka. Sjeo sam i nekoliko trenutaka nisam se mogao sjetiti gdje bi se mogao nalaziti taj golemi stan, sa svom gomilom pultova, balama tkanine, hrpama pokrivača, jastucima i onim metalnim stupovima. Kad sam se svega prisjetio, začuo sam zvukove razgovora.

Daleko niz hodnik velike hale u kojoj sam se skrivao ugledao sam, u jasnom svjetlu nekog odjela u kojem su već podigli prozorske kapke, dvojicu muškaraca koji su mi se približavali. Skočio sam na noge, pogledom tražeći oko sebe neki put kojim bih mogao pobjeći, no zvuk mojih pokreta upozorio ih je na moju prisutnost. Pretpostavljam da su vidjeli tek naznaku neke pojave koja se brzo i tiho udaljava. – Tko je to? – viknuo je jedan od njih. – Stani – zaurao je drugi. Naglo sam skrenuo iza ugla i naletio sučelice – podsjećam vas da mi tad lice nije bilo pokriveno, pa time ni vidljivo – na nekog petnaestogodišnjeg dječaka. On je vrisnuo, a ja sam ga srušio na tlo, preskočio ga i skrenuo iza sljedećeg ugla, gdje sam se, nadahnut dobrom idejom, bacio ispod jednog pulta. Sljedećeg trenutka pokraj mene su protrčale noge i začuo sam glasove kako se raspituju što se događa, viču „Zatvorite izlaze!“ te jedni drugima dijele savjete kako će me uhvatiti.

Dok sam ležao na tlu bio sam izbezumljen od straha, no koliko god se možda činilo čudnim, u tom trenutku nije mi palo na pamet skinuti odjeću, iako sam baš to trebao učiniti. Vjerojatno sam si utuvio u glavu da ću odatle izaći odjeven i ta me ideja potpuno obuzela. A onda jedan pogled ispod pulta završi krikom „Evo ga ovdje!“

Skočio sam na noge, dograbio stolac koji je naopačke bio položen na plohu pulta te ga

zavitlao prema luđaku koji je vikao. Kad sam se okrenuo, iza ugla je dotrčao još jedan kojeg sam odgurnuo tako da je zateturao, pa sam pojurio uza stube. Ovaj drugi zadržao se na nogama, nešto je viknuo i pojurio po stubištu za mnom. Na samom vrhu stubišta bilo je poredano mnoštvo onih žarko obojenih lončića – kako se ono zovu?

– Umjetnička grnčarija? – pomogne mu Kemp.

– Da, tako je! Umjetnička grnčarija. Dakle, na posljednjoj sam se stubi okrenuo, uzeo zamah, iščupao iz hrpe jedan lonac i razbio mu ga o blesavu glavu kad je posegnuo prema meni. Tad se strmoglavila čitava hrpa tih lonaca, pa sam začuo viku i korake koji su bježali pred krhotinama. Brzo sam potrčao prema zalagajnici, no tamo je već bio neki čovjek odjeven u bijelo, vjerojatno kuhar koji se odmah pridružio potjeri. Posljednji put očajnički sam zaokrenuo iza jednog ugla i našao sam se okružen svjetilkama i željezarijom. Sakrio sam se na ovom odjelu iza pulta, očekujući svog kuhara, pa kad mi se, na čelu potjere, približio, tresnuo sam ga svjetiljkom. Srušio se na pod, a ja sam, čučnuvši ispod pulta, počeo raskopčavati odjeću što sam brže mogao. Ogrtač, sako, hlače, cipele – sve je to nekako išlo, ali mi se ona potkošulja od janjeće vune priljubila uz tijelo poput kože. Čuo sam da pristiže još ljudi. Moj je kuhar mirno ležao s druge strane pulta, omamljen ili nijem od straha, a ja sam morao još jednom brzo pobjeći kako bih se spasio, poput zeca koji je istjieran iz svoje jazbine. – Ovamo, policajče! – začuo sam da netko viče. Opet sam se zatekao u onom mom skladištu krevetnih okvira i već sam bio pri kraju s paklenim skidanjem. Žurio sam preskakujući odbačenu odjeću, brzo sam potrčao i nakon beskonačnog vrpoljenja riješio sam se potkošulje. Zastao sam jer sam opet bio slobodan, zadihan i uplašen dok su policajac i trojica prodavača dolazili iza ugla. Žurno su dohvatili potkošulju, hlače i tregere. – Rješava se ukradene robe – reče jedan od mladića. – Mora biti tu negdje.

No, ipak me nisu otkrili.

Neko vrijeme stajao sam promatrajući kako me pokušavaju uloviti, istovremeno proklinjući svoju zlu sreću što sam opet ostao bez odjeće. Zatim sam otišao do pulta s užinom i pićem, popio sam malo mlijeka koje sam ondje pronašao te sam sjeo pokraj vatre kako bih sagledao svoj trenutni položaj.

Ubrzo su došla i dvojica trgovačkih pomoćnika. Počeli su uzbuđeno diskutirati o ovom događaju poput pravih budala. Čuo sam preuveličanu priču o mojem pljačkanju i još neka nagađanja poput onog o tome gdje se nalazim. Tad sam opet počeo razmišljati. Bilo je nemoguće bilo što iznijeti odande, osobito sad, kad su svi bili vrlo oprezni. Spustio sam se

dolje i ušao u skladište kako bih pogledao postoji li ikakva mogućnost da spakiram jedan paket i adresiram ga na sebe, ali nikako nisam uspijevao shvatiti sustav slanja paketa. Oko jedanaest sati snijeg koji je padao pomalo se pretvorio u kišu. Dan se nešto proljepšao i bio je malo topliji od jučerašnjeg. Odlučio sam da u trgovačkom centru ionako nemam više što tražiti, pa sam opet izašao van na cestu, očajan u želji da uspijem srediti svoj život, a planovi kako to postići bili su u mom umu tek nejasne ideje.

23. U DRURY LANEU

- Eto, sad već počinjete shvaćati – reče Nevidljivi čovjek – sve nedostatke mog stanja. Bio sam bez krova nad glavom i bez odjeće – a nabaviti odjeću značilo bi odreći se svih prednosti i preobraziti se u čudnu, jezivu kreaturu. Namjerno sam gladovao, jer ispuniti tijelo hranom koja nije podvrgnuta procesu postizanja nevidljivosti značilo bi ponovno postati groteskno vidljivim.

- O tome uopće nisam razmišljao – odvrati Kemp.

- Nisam ni ja. A snijeg me upozorio i na druge opasnosti. Po snijegu se nisam smio kretati na otvorenom – pahulje bi se nakupile po meni i tako me razotkrile. Kapi kiše po tijelu bi mi ocrtale vodenaste obrise poput sjajne ljuske tijela – mjehur u obliku čovjeka. Pa magla... U magli bih izgledao kao blijeda naznaka mjehura, mutno svjetlucanje poledine ljudske pojave. Nadalje, kad bih izašao van, na londonskom zraku prašina bi mi se uhvatila oko gležnjeva, a po koži bi mi se pojavile „lebdeće“ mrlje čađe i prašine. Nisam znao koliko bi vremena bilo potrebno da od toga ponovno postanem vidljiv, no bilo mi je jasno da na to ne bi trebalo baš dugo čekati.

Zbog toga sam morao pobjeći iz Londona pod svaku cijenu.

Hodao sam kroz sirotinjsku četvrt prema Great Portland Streetu i zatekao sam se na kraju ulice u kojoj sam nekad stanovao. Nisam prešao na tu stranu zbog gomile ljudi koji su stajali nasuprot ostataka kuće iz koje se još dimilo, a koju sam ja zapalio. Moj najhitniji problem bio je nabaviti odjeću. Zbunjivalo me što učiniti s licem. Tada sam u jednoj od onih malih trgovinica raznovrsnom robom – drže novine, slatkiše, igračke, potrepštine za pisanje, pribor za božićni maskenbal i još neke stvari – ugledao mnoštvo maski i lažnih nosova. Shvatio sam da je moj problem s licem riješen.

U trenu sam se dosjetio što učiniti. Okrenuo sam se s jasnim ciljem na umu te sam, oprezno izbjegavajući prometne ulice, krenuo prema sporednim uličicama sjeverno od Stranda. Sjetio sam se da negdje u tom dijelu, iako nisam znao baš točnu adresu, neki kazališni krojači imaju svoje prodavaonice.

Dan je bio prohladan, sa studenim vjetrom koji se raspuhao ulicama okrenutim na sjever. Koraćao sam brzo, izbjegavajući da mi se netko ispriječi na putu. Svaki prelazak ulice

predstavljao je opasnost, a svakog se prolaznika trebalo oprezno čuvati. Neki se čovjek, baš kad sam ga htio obići na vrhu Bedford Streeta, naglo okrenuo zakoračivši ravno u mene, tako da sam morao odskočiti na cestu gdje sam skoro završio pod kotačima fijakera u prolazu. Po kočijaševu mišljenju, čovjek je doživio nekakvu vrstu moždanog udara. Taj me susret toliko izivcirao da sam otišao na tržnicu Covent Garden gdje sam, drhteći i jedva dišući, prosjedio neko vrijeme u mirnom kutu pokraj štanda s ljubicama. Shvatio sam da sam se opet prehladio i s vremenom sam se morao okrenuti i poći jer sam kihanjem mogao privući pažnju.

Naposljetku sam stigao na mjesto za kojim sam tragao – do male, prljave, muhama umrljane trgovine u blizini zgrade Drury Lane, čiji je izlog bio natrpan brokatnim haljama, lažnim draguljima, perikama, papučama, krinkama za lice i kazališnim fotografijama. Trgovina je izgledala zastarjelo, bila je niska i mračna, a nad njom se uzdizala četverokatnica, tamna i ogoljela. Pogledao sam kroz izlog, pa sam, ne vidjevši nikog unutra, ušao. Otvaranje vrata povuklo je zvonce koje je zazvonilo zveckavim tonom. Vrata sam ostavio otvorena i otišao sam iza otrcanog stalka za kostime u kut iza visokog zrcala. Nekoliko trenutaka nitko nije došao. Tad sam začuo teške korake koji su se vukli po sobi i u dnu se trgovine pojavio neki čovjek.

Moji planovi su sada bili posve jasni. Trebao sam se uvući u kuću, sakriti se negdje na katu, pričekati priliku i kad se sve stiša, pronaći periku, krinku, naočale i odjeću pa izaći u svijet, možda kao groteskna, ali ipak stvarna pojava. I naravno, usput bih mogao ukrasti iz kuće sav novac kojeg se uspijem domoći.

Čovjek koji je upravo ušao u dućan bio je nizak, blago pogrbljen, muškarac gustih obrva, dugačkih ruku i vrlo kratkih, krivih nogu. Očito sam ga prekinuo u jelu. Zurio je uokolo po trgovini s izrazom očekivanja. Očekivanje se pretvorilo u čuđenje, pa u bijes kad je vidio da je trgovina prazna. – Prokleti mulci! – rekao je. Izašao je iz dućana kako bi zurio gore-dolje po ulici. Za nekoliko trenutaka vratio se, nogom je srdito zalupio vrata dućana te se mrmļajući opet zaputio prema kućnim vratima.

Zakoračio sam slijedeći ga, no on naglo zastane zbog šuma mojih pokreta. I ja sam zastao, iznenađen oštrinom njegova sluha. Nato mi je pred licem zalupio vrata koja su vodila u unutrašnjost kuće.

Stajao sam, oklijevajući. Odjednom sam začuo njegove brze korake koji su se vraćali i vrata se ponovno otvore. Čovjek je stajao gledajući uokolo po trgovini poput nekog tko još uvijek

nije zadovoljan. Zatim je, mrmljajući sebi u bradu, pogledao iza pulta i zavirio iza nekih dijelova pokućstva. Tad je neodlučno zastao. Iza sebe je ostavio otvorena kućna vrata, pa sam šmugnuo u stražnju sobu.

Bio je to čudan sobičak, sirotinjski namješten, s brojnim golemim maskama u jednom kutu. Na stolu se nalazio odstajali doručak i, oh, Kempe, bio sam u stanju strašnog iskušenja dok sam morao udisati miris kave i tako stajati promatrajući ga kad je ušao i nastavio s jelom. Osim toga, njegovo ponašanje za stolom bilo je prilično razdražujuće. U tom su se sobičku nalazila tri vrata. Osim onih koja su vodila u dućan, jedna su vodila na kat, druga u podrumsku kuhinju, no sva su bila zatvorena. Dokle god je on bio u prostoriji, ja nisam mogao izaći. Jedva bih se mogao pomaknuti zbog njegova izoštenog sluha, a po leđima me raspuhivao propuh. Dvaput sam se jedva suzdržao da ne kihnem.

Moje nevidljivo stanje donijelo mi je i neku posve novu, zanimljivu i nevjerojatnu istančanost osjeta, samo, bez obzira na sve to, već sam bio strašno umoran i ljut, a vrijeme se beskonačno razvuklo prije nego je čovjek završio s jelom. Kad je napokon bio gotov, stavio je svoje bijedno, glineno posuđe na crni kositreteni pladanj na kojem se već nalazio čajnik, a kad je skupio sve rasute mrvice u svoju senfom umrljanu krpu pošao je sve to odnijeti. Teret koji je nosio na rukama spriječio ga je da za sobom zatvori vrata (a što bi sigurno učinio, nikad nisam vidio nekoga tko je tako revno zatvarao vrata) pa sam krenuo za njim u prilično prljavu podrumsku kuhinju i praonicu posuđa. Imao sam „zadovoljstvo“ promatrati ga kako počinje s pranjem posuđa, pa kako nisam vidio od zadržavanja ondje, a i cigleni mi je pod hladio noge, uspeo sam se stubama, vrativši se u sobičak, gdje sam sjeo u njegov stolac pokraj vatre. Vatra je jedva tinjala pa sam, ne razmišljajući, bacio na žar malo ugljena. Zbog ove buke odmah je došao gore te je zastao buljeći. Pregledao je sobu i pritom me gotovo dodirnuo. Čak se i nakon tog pretraživanja činio tek donekle umirenim. Zastao je na vratima te je posljednji put sve obuhvatio pogledom prije nego što se vratio dolje.

Čekao sam u sobičku cijelu vječnost. Naposljetku je došao gore i otvorio vrata iza kojih je stubište vodilo na kat. Jedva sam ga uspio mimoići.

Na stubištu je tako naglo zastao da sam se gotovo zabio u njega. Stajao je gledajući unatrag, ravno u moje lice. Osluškiavao je. – Mogao bih se zakleti... – rekao je. Dugom, dlakavom rukom čupkao je donju usnu. Pogledom je prelazio gore-dolje po stubištu. Onda je nešto promrmljao i nastavio se penjati.

Već je stavio ruku na kvaku vrata, a onda je ponovno zastao s onim istim izrazom

zbunjenosti i bijesa na licu. Postao je svjestan tihih šumova mojih pokreta iza njega. Mora da je taj čovjek imao vraški oštar sluh. Iznenada je opet pobjesnio. – Ako je netko u ovoj kući...! – zagalamio je psujući. Nije dovršio prijetnju. Gurnuo je ruku u džep, nije pronašao ono što je tražio pa je, projurivši pokraj mene, sišao niza stube, posrćući bučno i ratoborno. Nisam ga slijedio. Sjedio sam na vrhu stubišta dok se nije vratio.

Ubrzo se opet popeo na kat, još uvijek nešto mrmljajući. Otvorio je vrata sobe i prije nego što sam uspio ući treskom mi ih je zalupio točno pred nosom.

Odlučio sam pretražiti kuću što je moguće tiše i time si malo prikratiti vrijeme. Kuća je bila vrlo stara i trošna, prepuna štakora i tako vlažna da su se tapete u potkrovlju ljuštile sa zidova. Na pojedinim vratima kvake su bile krute i nepomične, pa sam ih se bojao snažnije okrenuti. Nekoliko soba koje sam pregledao bilo je nenamješteno, a druge su bile prepune drvene kazališne starudije, nabavljane u rabljenom stanju, sudeći po izgledu. U sobi do njegove spavaonice otkrio sam mnogo stare odjeće. Počeo sam je premetati pa sam u svojoj nestrpljivosti opet zaboravio na očitu oštrinu njegova sluha. Začuo sam šuljanje i podigao sam pogled točno na vrijeme da ga vidim kako promatra razbacanu hrpu odjeće držeći u ruci neki prastari revolver. Stajao sam potpuno mirno dok je on sumnjičavo zurio uokolo otvorenih usta.

– To je sigurno ona – rekao je polagano. – Prokleta bila.

Tiho je zatvorio vrata i odmah sam začuo kako se ključ okrenuo u bravi. Tada su se njegovi koraci udaljili. Odjednom sam shvatio da sam zaključan. Nekoliko trenutaka nisam znao što učiniti. Koraćao sam od vrata do prozora, pa natrag i tako nekoliko puta, zastajkujući zbunjen situacijom. Obuzeo me žestoki bijes. Ipak sam odlučio pregledati svu odjeću prije nego što poduzmem bilo kakav daljnji korak, no već sam u prvom pokušaju srušio hrpu garderobe s gornje police. Zbog tog se zvuka opet vratio u sobu. Raspoloženje mu je bilo strašnije nego ikad do tad. Ovaj put stvarno me i dodirnuo. Začudo je odskočio unatrag te je sav zbunjen zastao na sredini sobe.

Ubrzo se malo smirio. – Štakori – rekao je potihom s prstima na ustima. Očito je bio pomalo prestrašen. Ja sam se tiho pomicao uza zid kako bih izašao iz sobe, ali jedna je podna daska zaškripala. Nato je taj maleni đavolski nasilnik počeo obilaziti cijelu kuću s revolverom u ruci i zaključavati sva vrata redom. Ključeve je ugurao u džep. Kad sam shvatio što smjera uhvatio me napad bijesa – jedva sam se uspijevao dovoljno obuzdati da pričekam svoju priliku za bijeg. Do tada sam već znao da je sam u kući, nisam mnogo odugovlačio i tresnuo

sam ga po glavi.

- Tresnuli ste ga po glavi? - uzvikne Kemp.

- Da, onesvijestio sam ga u trenutku dok je silazio niza stube. Opalio sam ga odostraga nekim stolčićem koji je stajao na vrhu stubišta. Otkotrljao se do prizemlja poput vreće starih cipela.

- Ali... Moram to reći! Opća pravila čovječnosti...

- Jesu vrlo dobra za obične ljude. No, Kempe, smisao svega bio je u tome da sam morao izaći iz te kuće zakrabuljen, a da me on ne vidi. Nisam mogao smisliti ni jedan drugi način da to učinim. Zatim sam mu začepio usta prslukom kazališnog kostima te sam ga čvrsto umotao u plahtu.

- Umotali ste ga u plahtu!

- Upakirao sam ga kao vreću. Bilo je to zapravo dobro rješenje da se idiot uplaši i smiri, jer inače bih iz cijele te situacije vraški teško izvukao živu glavu. Dragi moj Kempe, nema nikakve koristi od toga što sjedite i buljite u mene kao da sam ubojica. To sam morao učiniti. Imao je revolver. Kad bi me jednom vidio, bio bi me u stanju otpisati...

- Ali ipak - reče Kemp - u današnjoj Engleskoj! A čovjek je ipak bio u svojoj kući, a vi ste... pa, pljačkali.

- Pljačkao? Dovraga! Još ćete me na kraju proglasiti lopovom! Sigurno, Kempe, niste toliko bedasti da biste se pridržavali tih prastarih pravila. Zar ne možete shvatiti moj položaj?

- Mogu i njegov - odgovori Kemp.

Nevidljivi čovjek naglo ustane.

- Što hoćete time reći, Kempe?

Kempovo se lice namrgodi. Htio je nešto reći, ali se suzdrži.

- Pretpostavljam da, na kraju krajeva... - zausti, naglo promijenivši ponašanje - nešto ste doista morali poduzeti. Bili ste u škripcu. Ipak...

- Jasno da sam bio u škripcu. I to u paklenom škripcu! A još me i strašno razbjjesnio - lovio

me po kući, mahao je onim svojim revolverom, zaključavao i otključavao vrata... Jednostavno me izludio. Ne krivite me, zar ne? Ne zamjerate mi?

- Ja nikad nikome ništa ne zamjeram - reče Kemp. - To su zastarjeli nazori. A što ste učinili nakon toga?

- Bio sam gladan. U prizemlju sam pronašao štrucu kruha i nešto užegla sira - više nego dovoljno da utažim glad. Popio sam i malo brendija s vodom pa sam se popeo stubama te sam, prošavši uz onaj svoj improvizirani zavežljaj - ležao je prilično nepokretno - otišao u sobu sa starom odjećom. Prozor sobe gledao je na ulicu. Dvije čipkaste i od prljavštine smeđe zavjese zaklanjale su staklo. Prišao sam prozoru i provirio kroz rupice na čipki. Vani je bio blistav dan čija je svjetlost bila u kontrastu s tamnosmeđim sjenama sumorne kuće u kojoj sam se zatekao. Zapanjujuće blistav! Promet je bio živ - dvokolice s voćem, fijaker, teretna kola s hrpom kutija, kolica trgovca ribom. Okrenuo sam se, dok su mi točkice boja još titrale pred očima, prema tmurnom namještaju iza sebe. Uzbuđenje je opet ustupilo mjesto zreloom razmišljanju o položaju u kojem sam se nalazio. Soba je bila ispunjena slabim mirisom benzinskih para, što je, pretpostavljam, bilo neko sredstvo koje se koristilo za čišćenje stare odjeće.

Počeo sam pomno pretraživati kuću. Mogao sam zaključiti da grbavac već neko vrijeme u kući živi sam. Bio je neobična osoba. U sobi s odjećom najprije sam pokupio sve što bi mi na bilo koji način moglo koristiti, pa sam tek onda počeo odabirati. Pronašao sam ručnu torbu koja mi se učinila prikladnom, nešto pudera, ruža i flastera.

Razmišljao sam o tome da se našminkam, napudram lice i ostale dijelove tijela izložene pogledu te se opet pretvorim u čovjeka koji je vidljiv; samo, to je bilo nepraktično zbog činjenice da bi mi za ponovno postizanje nevidljivosti trebao terpentini i ostali pribor za skidanje boje, a i poprilično vremena. Naposljetku sam izabrao donekle uvjerljivu krinku, pomalo grotesknu, ali ništa goru od izgleda drugih ljudi - tamne naočale, prosjede zaliske i periku. Nisam mogao pronaći nikakvo donje rublje, no to sam mogao i naknadno kupiti, pa sam privremeno odjenuo šareni domino-kostim i omotao se s nekoliko bijelih šalova od kašmira. Nisam mogao pronaći ni čarape, ali su mi grbavčeve čizme pristajale, pa je to bilo dovoljno. U blagajni trgovine našao sam tri funte i oko trideset šilinga u srebru, a u zaključanom ormaru u koji sam provalio u sobi bilo je još osam funti u zlatu. Tako opskrbljen mogao sam ponovno krenuti u svijet.

A tad sam počeo nekako čudno oklijevati. Je li moj izgled doista... uvjerljiv? Provjeravao sam

motreći se sa svih strana u malom zrcalu u spavaćoj sobi kako bih uočio bilo kakav propust, no činilo mi se da je sve u redu. Izgledao sam groteskno poput kakvog lika iz predstave, na primjer nekog škrcu – ali sigurno nisam izgledao poput fizičke nakaze. Skupljajući samopouzdanje odnio sam ono malo zrcalo dolje u trgovinu. Spustio sam zastore i pomno se pregledao sa svih strana pomoću velikog zrcala u kutu.

Nekoliko minuta skupljao sam hrabrost, a zatim sam otključao vrata trgovine i odlučno izašao na ulicu, ostavljajući čovječuljka da se ispetlja iz plahte kako god zna. Za pet sam minuta od krojačeva dućana prešao preko više od desetak raskrižja. Nije se činilo da itko na mene obraća osobitu pažnju. I posljednju sam teškoću naizgled prebrodio.

Ponovno je zastao.

- I više vas nije bilo briga što će biti s grbavcem? – upita Kemp.

- Ne – reče Nevidljivi čovjek. – Niti sam ikad čuo što se s njim zbilo. Vjerojatno se nekako odvezao i izvukao. Iako su čvorovi bili dobro stegnuti.

On opet zašuti, ode do prozora i ukočeno se zagleda u vanjski svijet.

- Što se dogodilo kad ste stigli na Strand?

- Ah. Opet nova razočaranja. Mislio sam da su svi moji problemi nestali. Zapravo, mislio sam da sad mogu bez ikakvih posljedica činiti što god poželim – sve osim odati svoju tajnu. Tako sam mislio. Što god učinio, kakve god to posljedice imalo, nitko mi nije mogao ništa. Trebao sam samo zbaciti odjeću i nestati. Nitko me ne bi mogao uhvatiti. Novac bih mogao uzeti gdje god da ga nađem. Odlučio sam da ću se počastiti raskošnom gozdom, zatim ću odsjesti u nekom dobrom hotelu i upotpuniti asortiman svojih potreština. Osjećao sam se iznenađujuće samouvjereno – sad mi baš i nije ugodno kad se sjetim kakva sam budala bio. Ušao sam tako u neki restoran i već sam počeo naručivati jelo, kad sam se sjetio da ne mogu jesti bez otkrivanja svog nevidljivog lica. Prekinuo sam s naručivanjem, rekao konobaru da ću se vratiti za desetak minuta i izašao iz restorana sav očajan. Ne znam jeste li vi ikad bili tako razočarani pri jelu.

- Ne baš tako strašno – reče Kemp. – Ali mogu to zamisliti.

- Došlo mi je da pobijem sve te vrazje budale. Naposljetku, već malaksao od želje za ukusnom hranom, ušao sam u drugi restoran i zatražio stol u odvojenoj prostoriji. – Lice mi je strašno unakaženo – rekao sam. Pogledali su me znatiželjno, ali kako su morali poštivati

zahtjev gosta – ipak sam na kraju dobio svoj ručak. Nije bio baš najbolje poslužen, no utažio mi je glad i kad sam se najeo, ostao sam sjediti pušeći cigaru. Trudio sam se isplanirati što i kako dalje dok je vani počinjala snježna mećava.

Što sam više razmišljao, Kempe, to sam sve više shvaćao kakav je beznadni apsurd biti nevidljiv u ovako hladnom i zagađenom podneblju napućenog, velikog, civiliziranog grada. Prije nego sam se podvrgnuo tom ludom pokusu maštao sam o tisućama prednosti. Tog poslijepodneva sve mi se činilo kao potpuni promašaj. Podsjećao sam se na one stvari koje čovjeku izgledaju poželjno. Nedvojbeno je da ih nevidljivost čini dostupnima, ali kad dođete do njih nevidljivost vam onemogućuje da u njima uživate. Ambicija – kakvog smisla ima ponos zbog postignutog cilja ako fizički ne možete uživati u plodovima svog truda? Kakvog smisla ima ljubav žene kad vas njene oči ne mogu vidjeti? Ne privlači me politika, sportska nadmetanja, podlost slave, niti imam želju pomagati drugim ljudima. Čime da se onda bavim? I zašto sam onda od sebe učinio ovo zavojima omotano čudo, zakrabuljenu karikaturu od čovjeka?

Zastao je, a po položaju tijela moglo se naslutiti da mu je pogled odlutao kroz prozorsko staklo.

– A kako ste stigli u Iping? – upita Kemp s nervoznom željom da svog gosta okupira i zadržava razgovorom.

– Otišao sam tamo raditi na jednoj stvari... Polagao sam nade u jednu donekle razrađenu zamisao! I još uvijek mislim da je ostvariva! Sada je to već posve definirana ideja. Kako obrnuti proces nevidljivosti. Obnoviti ono što sam poništio. Želim opet postati vidljiv kad se na to odlučim. To bih učinio nakon što obavim sve ono što sam naumio učiniti kao nevidljiv. Zapravo bih baš o tome želio sada porazgovarati s vama.

– I otišli ste ravno u Iping.

– Da. Jednostavno sam samo trebao podići svoje tri bilježnice, čekovnu knjižicu, svoju prtljagu i donje rublje, naručiti dosta kemikalija za provedbu svoje zamisli – pokazat ću vam proračune čim ponovno dođem do svojih bilježnica – i krenuo sam u Iping. O moj Bože! Još se i sada sjećam one snježne oluje u kojoj sam se prokleta namučio sačuvati svoj kartonski nos od vlažnih pahulja snijega.

– I na kraju – reče Kemp – prekjučer, kad su vas razotkrili, vi ste zapravo... sudeći po onome što piše u novinama...

- Jesam. Tako je. Jesam li ubio onog blesavog redarstvenika?
- Niste – odvrati Kemp. – Nadaju se njegovu oporavku.
- Onda stvarno ima sreće. Potpuno sam bio izgubio strpljenje, budale jedne! Zašto me nisu mogli ostaviti na miru? A onaj glupi trgovac?
- Ne očekuju da će itko umrijeti – odgovori Kemp.
- Ali ništa ne znam o onom svom skitnici – reče Nevidljivi čovjek i nasmije se neugodnim smijehom.
- Nebesa, Kempe, vi sigurno ne znate što je bijes. Mučno raditi godinama, kovati planove i spletkе, a onda vam se pojavi neki nepismeni odrpani idiot koji vam poremeti sve planove! Budale svih mogućih vrsta koje su ikad rođene došle su na ovaj svijet samo da mi stanu na put i poremete planove. Da ih se još našlo... poludio bih i počeo ih sve micati! A i ovako su mi učinile život tisuću puta težim.
- To je nedvojbeno iscrpljujuće – reče Kemp suho.

24. IZNEVJERENI PLAN

- A što bismo mi sada mogli učiniti? - upita Kemp, bacivši sa strane brz pogled kroz prozor.

Dok je to govorio primaknuo se bliže svome gostu, kao da tom gestom pokušava spriječiti mogućnost njegova iznenadnog, letimičnog pogleda na trojicu muškaraca koji su se penjali uz brežuljak, po Kempovu mišljenju - nepodnošljivo polako.

- Što ste namjeravali kad ste se uputili u Port Burdock? Jeste li imali nekakav plan?

- Planirao sam pobjeći iz zemlje. No, kad sam vas ugledao donekle sam promijenio svoj plan. Mislio sam da bi bilo mudro, sada kad je vrijeme toplo, pa mogu ostati nevidljiv, krenuti na jug. Osobito stoga što je moja tajna otkrivena i svatko bi sad vrebao na čovjeka zakrabiljenog odjećom i omotanog maramom. Iz luke polaze brojni parobrodi za Francusku. Namjeravao sam se ukrcati na jedan od njih i izdržati sve rizike putovanja. Dalje bih mogao vlakom do Španjolske, ili čak prijeći u Alžir. To ne bi smjelo biti teško. Tamo bih mogao stalno biti nevidljiv, a opet imati normalan život. I raditi sve i svašta. Mislio sam iskoristiti onog skitnicu kao nosača prtljage i osobu kod koje bih sakrio novac dok ne odlučim kako poslati svoje bilježnice i stvari da me dočekaju na odredištu.

- To shvaćam.

- I baš me tada taj odrpani siledžija morao opljačkati! Sakrio je moje bilježnice, Kempe! Sve su moje bilješke tamo! Kad bi mi samo dopao šaka...

- Bolje bi bilo da od njega najprije izvučete bilježnice.

- Ali gdje je? Zna li to?

- On je u postaji gradske policije, na vlastiti zahtjev zatvoren u najbolje čuvanoj prostoriji.

- Podlac! - reče Nevidljivi čovjek.

- A to pomalo otežava vaše planove.

- Moramo se domoći tih bilježnica, bilježnice su ključne.

- Naravno - reče Kemp pomalo nervozno, pitajući se je li Nevidljivi čovjek čuo korake

izvana. – Svakako moramo doći do tih bilježnica. Ali to neće biti teško ako odrpanac ne zna da su za vas.

– Ne – reče Nevidljivi čovjek i zamisli se.

Kemp je pokušavao smisliti neku temu kako bi ga navukao na nastavak razgovora, ali Nevidljivi čovjek nastavi sam od sebe.

– To što sam upao u vašu kuću mijenja sve moje planove, Kempe – reče. – Jer vi ste čovjek koji me može shvatiti. Unatoč svemu što se dogodilo, unatoč svim tim novinskim napisima, gubitku mojih bilježnica i svemu što sam pretrpio, ipak preostaju velike mogućnosti, goleme mogućnosti... Nikome niste rekli da sam ovdje? – odjednom upita.

Kemp je oklijevao. – To se podrazumijeva – reče.

– Nikome? – navaljivao je Griffin.

– Ni živoj duši.

– Ah, onda...

Nevidljivi se čovjek uspravi i prekrštenih ruku počne hodati po sobi.

– Pogriješio sam, Kempe, strašno sam pogriješio što sam se u sve ovo upustio sam. Potratio sam snagu, vrijeme, dobre prilike... Sam samcat – čudo je koliko malo čovjek može učiniti sam! Nešto sitno ukrasti, nekog udariti... I to je sve! Ono što ja želim, Kempe, jest čuvar, pomagač, skrovište... Poznato mjesto na kojem ću spavati, jesti, otpočiniti u miru, neosumnjichen. Moram imati saveznika. Sa saveznikom, s hranom i ostalim... mogućnosti su mnogobrojne. Dosad sam išao nejasnim stazama. Moramo razmisliti o svim prednostima i manama nevidljivosti. Nevidljivost daje malu prednost kod prisluškivanja i sličnih stvari, ali čovjek stvara šumove. Donekle ima prednosti, možda u... recimo, provalama u kuće i tome slično. Jednom kad me uhvate, lako bi me strpali u zatvor. No, s druge strane, teško me uhvatiti. Ustvari: nevidljivost je korisna samo u dva slučaja – pri bježanju i za neopaženo prikradanje. Stoga je osobito korisna za ubijanje. Bez obzira kakvo oružje netko imao, mogu mu se prikristi s različitih strana, odabrati najbolji položaj i napasti kad god poželim. Ako mi tako odgovara, mogu ga izbjeći ili pobjeći.

Kemp rukom zagladi brkove pitajući se kakvi su to šumovi pokreta u prizemlju.

- I zato moramo ubijati, Kempe.

- Moramo ubijati - ponovi Kemp. - Slušam vaš plan, Griffine, ali ne slažem se s vama. Zašto ubijati?

- Ne bi to bila neodgovorna ubojstva, nego razborita pogubljenja. Stvar je u tome da oni znaju da postoji Nevidljivi čovjek, baš kao što to znamo i vi i ja. A taj Nevidljivi čovjek, Kempe, mora sad zavesti strahovladu. To je nedvojbeno zastrašujuće, ali to i jest cilj. Vladavina terora. Nevidljivi čovjek morao bi zavladatai nekim gradom poput vašeg Burdocka, pa njime žariti i paliti. On bi samo morao izdavati zapovjedi. To bi mogao činiti na tisuću načina - komadići papira gurnuti ispod vrata bili bi dovoljni. A svakog tko bi se oglušio na njegove zapovijedi morao bi ubiti, kao što bi morao ubiti i svakog tko bi ga htio obraniti.

- Hm - izusti Kemp, ne slušajući više Griffina, već zvuk otvaranja i zatvaranja ulaznih vrata.
- Čini mi se, Griffine - reče prikrivajući da mu je pažnja usredotočena na nešto drugo - da bi vaš saveznik bio u teškom položaju.

- Ali nitko ne bi znao da je on moj saveznik - reče uzbuđeno Nevidljivi čovjek, a onda odjednom šapne: - Pssst! Što je to u prizemlju?

- Ništa - odgovori Kemp i odjednom počne govoriti glasno i brzo. - Ne pristajem na to Griffine - reče. - Shvatite me, ja se s tim ne slažem. Čemu smišljati kako se poigravati vlastitim narodom? Kako se možete uopće nadati da će vas to usrećiti? Ne budite vuk samotnjak. Objavite svoje otkriće. Predajte ga čovječanstvu ili ga barem povjerite svom narodu. Zamislite što biste mogli učiniti uz podršku milijuna...

Nevidljivi čovjek prekine Kempa ispruživši ruku.

- Čujem korake na stubištu - reče potihom.

- Glupost - odvrati Kemp.

- Dajte da pogledam - reče Nevidljivi čovjek i krene prema vratima ispruživši ruku.

A onda se sve zbilo u tren oka. Kemp je na trenutak oklijevao, ali onda iskorači kako bi mu prepriječio put. Nevidljivi se čovjek trgne, pa zastane.

- Izdajice! - zagrmi. Kućni ogrtač naglo se rastvori, a nevidljivo biće sjedne i počne se svlačiti. Kemp u tri brza koraka dođe do vrata. Nevidljivi čovjek (noge su mu već nestale) uz

povik mu se baci pred stopala. Kemp širom otvori vrata.

Čim su se vrata rastvorila, sa stubišta se začuo zvuk stopala koja su brzo koračala po prizemlju i glasovi ljudi.

Kemp je brzim pokretom odgurnuo Nevidljivog čovjeka, iskočio iz sobe, pa zalupio vrata. Ključ je već bio postavljen s vanjske strane vrata. U sljedećem trenutku Griffin bi ostao sam u radnoj sobi vidikovca. Postao bi zarobljenik da nije bilo jednog detalja. Tog jutra ključ je uguran u bravu u žurbi. Kako je Kemp zalupio vrata, ključ je ispao i zvučno tresnuo na tepih.

Kemp problijedi. Pokušao je uhvatiti kvaku s obje ruke. Na trenutak je uspio zadržati vrata zatvorenima. Tad su se s mukom otvorila za petnaestak centimetara, ali ih je Kemp opet uspio zatvoriti. Po drugi mu se put vrata otrgnu, ovaj put za tridesetak centimetara, a u otvor se uglavi kućni ogrtač. Kempa zgrabe za vrat nevidljivi prsti pa ispusti kvaku kako bi se obranio. Nevidljivi čovjek odgurne ga unatrag, Kemp se spotakne i snažno zabije u kut odmorišta. Zatim ga još prekrije prazan, odbačeni kućni ogrtač.

Načelnik policije u Burdocku, pukovnik Adye koji je primio Kempovo pismo, stigao je dotad do sredine stubišta. Bio je užasnut i zurio je kad se Kemp onako naglo pojavio, a sve je bilo popraćeno neobičnim prizorom odjeće koja se sama od sebe odbacila u zrak. Vidio je Kempa kako pada, pa teškom mukom opet ustaje. Vidio ga je kako se brzo uspravlja prema naprijed, pa opet pada poput izmlaćenog vola.

Tad odjednom i njega nešto žestoko tresne. Ali nije bilo nikoga! Nešto teško, kako mu se učinilo, zaskoči ga i naglavačke ga gurne niza stube, stežući mu vrat dok mu je u međunožje nabio koljeno. Nevidljiva noga stala mu je na leđa, a obris nekog priviđenja spusti se u prizemlje. Čuo je kako po predvorju urlajući jure dva policijska narednika i na kraju su se ulazna vrata zalupila uza snažan tresak.

Pukovnik Adye preokrene se, sjedne uspravno i zagleda se oko sebe. Ugledao je Kempa kako posrćući silazi stubama, prašan, raščupan, s raskrvarenom usnicom, jednom stranom lica posve bijelom od udarca. U rukama je držao ružičasti kućni ogrtač i nešto donjeg rublja.

- Bože! - poviče Kemp. - Gotovo je! On je pobjegao!

25. POTJERA ZA NEVIDLJIVIM ČOVJEKOM

Neko vrijeme Kemp je govorio previše nepovezano a da bi pukovnik Adye mogao shvatiti sva ta munjevita zbivanja koja su se upravo odigrala. Stajali su na odmoru, Kemp je govorio vrlo brzo, držeći još uvijek u rukama one groteskne Griffingove povojke. Ipak, pukovnik je sad počeo shvaćati pojedine dijelove cijele situacije.

- On je lud - reče Kemp. - Nečovječan. Sazdan je od čiste sebičnosti. Ne misli ni na što osim na svoj probitak i vlastitu sigurnost. Jutros sam se naslušao takvih priča o brutalnom, neljudskom probitku... Već je ozlijedio neke ljude. Ubit će ih ako ga u tome ne uspijemo spriječiti... Stvorit će stanje panike! Ništa ga ne može zaustaviti... A sad je na slobodi - lud od bijesa!

- Moramo ga uhvatiti - reče pukovnik Adye. - To je neminovno.

- Ali kako? - zavapi Kemp, no odjednom mu se um ispuni mnoštvom ideja. - Potjeru morate započeti odmah. U akciju morate pozvati sve dostupne ljude - morate ga spriječiti da napusti ovaj kraj. Ako uspije pobjeći, moći će se kretati po cijeloj zemlji kako ga volja, ubijajući i sakateći ljude. On sanja o uspostavi strahovlade! O uspostavi vladavine terora! Morate postaviti straže na vlakovima, cestama i brodovima. I vojska mora pomoći. Morate poslati telegram. Zatražiti pomoć. Jedina stvar koja bi ga mogla ovdje zadržati jest nada da će uspjeti opet doći do nekih svojih bilježnica koje je ispunio uputama, a koje smatra dragocjenima. Pričat ću vam o tome! Tamo u vašoj postaji ima neki čovjek - zove se Marvel.

- Znam - reče Adye. - Znam. Ah, te bilježnice, no da, ali... Ali skitnica tvrdi da te bilježnice...

- Tvrdi da bilježnice nisu kod njega. Ali Nevidljivi čovjek uvjeren je da su bilježnice kod skitnice. Nadalje, Nevidljivom čovjeku morate onemogućiti da se domogne hrane... I treba mu onemogućiti spavanje... Danju i noću cijela zemlja mora biti u potrazi za njim. Hrana mora biti zaključana i time na sigurnom... sva hrana, tako da bude li želio jesti, morat će provaljivati... Sve kuće moraju biti zabravljene kako ne bi mogao ući! Neka nam nebesa pošalju hladne noći i kišu! Cijela zemlja mora se dati u lov za njim i ne odustati od lova... Kažem vam, Adye, on predstavlja opasnost, nesreću. Dok god ne bude zatočen i okovan, užasno je i pomisliti na sve ono što bi se moglo dogoditi...

- Što bismo još mogli poduzeti? - upita se Adye. - Moram odmah otići dolje do postaje i

započeti s organiziranjem. A zašto ne biste i vi pošli? Da, dođite i vi! Da, dođite jer moramo održati neku vrstu savjetovanja, kao u slučaju rata – pozvati Hoppsa u pomoć, a i šefove željeznica... Dovraga, moramo požuriti! Krenimo, ispričat ćete mi sve usput. Što bismo još mogli... Dajte, bacite te krpetine.

Sljedećeg trenutka Adye je poveo Kempa niza stube u prizemlje. Tamo su zatekli otvorena ulazna vrata i policajce koji su stajali vani i buljili u zrak.

- Pobjegao je, gospodine – reče jedan policajac.

- Moramo smjesta otići u Središnju policijsku postaju – reče Adye. – Neka jedan od vas skoči dolje, uzme auto i krene nam ususret. Brzo! A sada, Kempe, što još?

- Psi – odvrati Kemp. – Dovedite pse. Oni ga ne vide, ali ga njuše. Dovedite pse.

- Dobro – reče Adye. – To mnogi ne znaju, ali službenici zatvora u Halsteadu poznaju čovjeka koji ima pse tragače. Psi. Još nešto?

- Imajte na umu da ga pojedena hrana odaje – reče Kemp. – Kad nešto pojede, hrana je u njemu vidljiva sve dok je ne probavi. Zato se mora nakon jela skrivati. Trebate pretražiti svaku guštaru, svaki zabačeni kutak. Svako oružje i sve što bi mu moglo poslužiti kao oružje, treba skloniti. On ga ne može dugo nositi sa sobom. Sve što bi mogao zgrabiti i iskoristiti za napad na ljude treba posakrivati.

- Dobro – složi se Adye. – Ubrzo ćemo ga uhvatiti.

- A po putevima... – započne Kemp oklijevajući.

- Da? – upita Adye.

- Sitno, razbijeno staklo – reče Kemp. – To je okrutno, znam. Ali pomislite na sve što bi on mogao učiniti!

Adye oštro uvuče zrak kroza zube.

- To baš nije sportski pošteno. Ne znam. Za svaki slučaj, dat ću pripremiti jako usitnjeno staklo. Ode li predaleko...

- Taj je čovjek postao bezdušan, kažem vam – reče Kemp. – Isto sam toliko siguran da će uspostaviti vladavinu terora čim malo dođe k sebi poslije ovog bijega koliko sam siguran u

činjenicu da u ovom trenutku razgovaram s vama. Uspjet ćemo jedino ako ga preduhitrimo. On se svojevoljno odijelio od svog, ljudskog roda. Njegova će krv pasti samo njemu na dušu.

26. UBOJSTVO GOSPODINA WICKSTEEDA

Izgleda da je Nevidljivi čovjek izletio iz Kempove kuće zaslijepljen bijesom. Nešto je zgrabilo neko malo dijete koje se igralo u blizini Kempova ulaza i odbacilo ga u stranu toliko silovito da mu je gležanj slomljen te je još nekoliko sati nakon bijega Nevidljivog čovjeka ostalo u nesvijesti. Nitko nije znao kuda je otišao ni što je učinio. Može ga se samo zamisliti kako je tog toplog lipanjskog poslijepodneva trčao uz brežuljak prema otvorenim prostranstvima iza Port Burdocka, proklinjući očajno i bijesno svoju nepodnošljivu sudbinu, dok naposljetku nije, pregrijan i umoran, pronašao skrovište usred guštara Hintondeana, gdje je naumio ponovno posložiti razbijene dijelove svojih planova protiv ljudskog roda. Guštara se čini kao mjesto na kojem je tad najvjerojatnije pronašao zaklon, jer je baš tamo, oko dva sata poslijepodne, ponovno dokazao svoje postojanje na okrutan i tragičan način.

Ostaje nejasno u kakvom je duševnom stanju bio tijekom tog vremena i kakve je sve planove skovao. Nedvojbeno je bio neizrecivo ogorčen Kempovom izdajom, pa iako možemo shvatiti pobude koje su dovele do Kempova čina, ipak bismo se mogli zamisliti, pa čak i pomalo suosjećati zbog bijesa koji je takva neočekivana izdaja potaknula kod Nevidljivog čovjeka. Možda su ga obuzela sjećanja na sve traumatične doživljaje koje je preživio u Oxford Streetu i vjerojatno je zbog toga posebno računao na Kempovu suradnju u svojoj užasnoj maštariji o teroriziranju svijeta. No, kako god bilo, on je oko podneva netragom nestao i nitko živ ne može posvjedočiti o tome što je radio do pola tri. Možda je njegov nestanak bio sreća za čovječanstvo, no za njega je to bio sudbonosni period u kojem je bio prisiljen mirovati.

Tijekom tog vremena, skupina ljudi kojoj se pridruživalo sve više i više članova raštrkala se po cijelom području i svi su marljivo pretraživali. Dok je još jutros Nevidljivi čovjek bio tek legenda, priča za zastrašivanje, u podne je, uglavnom zahvaljujući Kempovu suhoparnom svjedočanstvu, predstavljen kao neprijatelj koji je itekako opipljiv, kojeg je trebalo svladati, zarobiti, pa makar ga pritom ranili. Zbog toga su se ljudi iz okolice nevjerojatno brzo i složno organizirali. Da se ukrcao na vlak do dva sata poslijepodne, još bi imao šanse pobjeći iz tog područja, no poslije dva bijega je postao nemoguć. Na svakom putničkom vlaku koji je vozio na relacijama „velikog paralelograma“ između Southamptona, Manchestera, Brightona i Horshama vrata su bila zaključana, a promet vlakova koji su prevozili teret bio je gotovo potpuno obustavljen. U golemom krugu od dvadeset milja oko Port Burdocka odmah su krenule ophodnje od trojice-četvorice muškaraca sa psima, naoružane puškama i toljagama kako bi pretražile ceste i polja.

Policijci na konjima jahali su duž svih putova tog područja. Zaustavljali su se pred svakom kolibom i upozoravali ljude da dobro zaključaju vrata te da ostanu u kućama i ne izlaze ukoliko nisu naoružani. U svim osnovnim školama u tri sata prekinuta je nastava, pa su djeca, preplašena, u malim skupinama požurila kući. Kempov proglas – potpisao ga je Adye osobno – do četiri ili pet sati poslijepodne već je bio istaknut po gotovo cijelom okrugu. U njemu su kratko i jasno bile navedene upute kako se obraniti od Nevidljivog čovjeka, kako ga spriječiti da se domogne hrane i odmora, o potrebi stalnog opreza, o potrebi zapažanja bilo kakvih dokaza koji bi mogli ukazivati na njegovu prisutnost. Budući da je to bila brza i odlučna akcija vlasti, ubrzo se proširilo opće vjerovanje i spoznaja o postojanju tog čudnog bića, pa je još prije mraka cijelo područje od nekoliko stotina četvornih kilometara bilo pod najstrožim mjerama opsadnog stanja.

Još i prije nego se smračilo, stanovnike cijelog područja, koji su nervozno motrili situaciju, zahvatio je val užasa. Šapatom se od usta do usta, brzo i pouzdano, proširila uzduž i poprijeko toga kraja vijest o ubojstvu gospodina Wicksteeda.

Ako je točna naša pretpostavka da su sklonište Nevidljivog čovjeka bile guštare Hintondeana, onda moramo pretpostaviti da je u rano poslijepodne ponovno iz njih izašao potaknut nekom svojom zamisli koja je podrazumijevala uporabu oružja. Ne možemo znati o kakvoj se zamisli zapravo radilo, ali činjenica da je u ruci imao metalnu šipku prije nego što je susreo Wicksteeda za mene je presudna.

Razumljivo, ne možemo znati ništa o pojedinostima tog susreta, do kojeg je došlo na rubu onih šljunčanih graba udaljenih ni dvjesto metara od ulaza na imanje lorda Burdocka. Sve ukazuje na očajničku borbu – izgaženo tlo, mnogobrojne rane koje je zadobio gospodin Wicksteed, njegov slomljeni štap za šetnju – ali nemoguće je doznati zašto ga je napao, osim ako ga je obuzelo krvožedno ludilo. Doista je pretpostavka o ludilu gotovo neizbježna. Gospodin Wicksteed bio je star nekih četrdeset pet ili četrdeset šest godina, poslužitelj lorda Burdocka, nenametljiv izgledom i ponašanjem, zadnja osoba na svijetu koja bi potaknula takvo strahovito neprijateljstvo. Po svemu sudeći, Nevidljivi čovjek napao ga je metalnom šipkom istrgnutom iz oštećenog dijela ograde. Zaustavio je tog mirnog čovjeka koji je mirno išao kući na ručak, napao ga, nadvladao njegov slabašan pokušaj obrane, slomio mu ruku, oborio ga i šipkom mu smrskao lubanju do neprepoznatljivosti.

Šipku je sigurno istrgnuo iz ograde još prije nego što je susreo svoju žrtvu – vjerojatno ju je nosio u ruci, spreman za napad. Samo dvije pojedinosti, osim onih već poznatih, mogu nam pomoći u naslućivanju što se dogodilo. Prva je činjenica da šljunčana graba nije bila na

izravnom putu gospodina Wicksteeda prema kući, već naprotiv, gotovo nekoliko stotina metara izvan tog puta. Druga pojedinost koja podupire sumnju o Nevidljivom čovjeku jest tvrdnja neke djevojčice kako je na putu u školu tog poslijepodneva vidjela ubijenog čovjeka kako se, čudno izvijajući tijelo, kreće preko polja prema šljunčanoj grabi. Način na koji je odglumila izvijanje ukazivao je na kretanje čovjeka koji se posrćući vuče iza nečeg ispred sebe što ga je stalno lupalo svojim štapom. Ona je bila posljednja osoba koja ga je vidjela živog. Odlazeći u smrt izgubio joj se iz vida, jer joj je pogled na borbu zaklonilo tek nešto bukovog drveća koje je raslo jedno do drugog te plitka udolina u tlu.

No, sljedeća mogućnost, barem po mišljenju pisca koji ovo bilježi, izdiže to ubojstvo iz razine čistog divljaštva. Možemo pretpostaviti da je Griffin uzeo šipku kao oružje, ali bez ikakve namjere da njome nekoga ubije. Moguće je da je baš tad naišao Wicksteed i primijetio tu čeličnu šipku kako se neobjašnjivo pomiče kroz zrak. Ne sluteći ništa o Nevidljivom čovjeku – Port Burdock ipak je udaljen dvadeset kilometara – možda se uputio u smjeru kojim se šipka pomicala. Sasvim je vjerojatno da on uopće nije ni čuo za postojanje nekog Nevidljivog čovjeka. Dakle, možemo zamisliti kako se Nevidljivi čovjek kretao – potihlo, kako bi izbjegao da se u susjedstvu otkrije njegova prisutnost. No, baš se tad pojavio Wicksteed, koji je znatiželjan i uzbuđen počeo slijediti ovaj predmet koji se kretao iz neobjašnjivih razloga te ga je, konačno, pokušao nekako oboriti.

Nevidljivi čovjek nedvojbeno bi u običnim okolnostima lako mogao pobjeći sredovječnom progonitelju, ali mjesto gdje je nađeno Wicksteedovo truplo navodi na mogućnost da je Nevidljivog čovjeka loša sreća stjerala u borbi u kut šljunčare između žarećih kopriva i grabe prepune oštrog šljunka. Onima koji shvaćaju Griffinovu iznimnu naglost lako je zamisliti kako se dalje odvijao susret s Wicksteedom. Ali, sve je ovo ipak samo nagađanje.

Jedine nepobitne činjenice – jer dječje priče često nisu pouzdane – jesu otkriće batinama potpuno satrvenog Wicksteedova tijela i krvlju umrljane metalne šipke odbačene u koprive. To što je Griffin odbacio šipku ukazuje da je uslijed silnog uzbuđenja zbog onog što se dogodilo odustao od namjere radi koje je šipku i uzeo – ako je uopće imao nekakvu namjeru. On je svakako bio strašno sebičan, bezosjećajan čovjek, ali pogled na njegovu žrtvu, prvu koja je platila životom, krvavu i jadnu, koja mu je ležala do nogu, možda je ipak u njemu pobudio golemu količinu kajanja koje je tad zaustavilo sve smišljene spletke kojima se htio poslužiti.

Nakon ubojstva gospodina Wicksteeda izgleda da se uputio preko poljana prema brežuljcima. Po jednoj glasini, nekoliko ljudi u polju blizu Fern Bottoma oko zalaska sunca

čulo je neki glas. Glas je naizmjenice jadikovao, smijao se, jecao, stenjao, pa neprestano u razmacima vikao. Vjerojatno je to bilo vrlo čudno slušati. Glas se pronosio preko polja djeteline i sve se više gubio prema brežuljcima.

Nevidljivi je čovjek tog poslijepodneva svakako morao nešto naučiti o brzim mjerama predostrožnosti koje je Kemp dogovorio sa svojim saveznicima. Sigurno je da je tad već nailazio na zaključane i osigurane kuće, vjerojatno se vukao oko željezničkih postaja i šuljao oko gostionica, a nesumnjivo je pročitao i proglas, shvativši donekle kakva se hajka pvela protiv njega. Kako se spuštala večer, po poljima su se tu i tamo vidjele zbijene grupice od trojice ili četvorice muškaraca, a psi su lajali na sve strane. Ti su „lovci“ dobili izričite upute da u slučaju susreta s Nevidljivim čovjekom jedni drugima trebaju priskočiti u pomoć. No, Griffin ih je sve izbjegao. Možemo shvatiti dubinu njegova očaja, koji se još više produbio time što je svojim progoniteljima sam odao svoje slabosti, koje su tako okrutno iskorištene protiv njega. To je bio prvi dan da je potpuno izgubio hrabrost, jer je već gotovo dvadeset četiri sata, osim kad se okomio na Wicksteeda, bio čovjek kojeg su progonili. Tijekom noći vjerojatno je nešto pojeo i odspavao, jer je ujutro već bio onaj stari Nevidljivi čovjek, borben, snažan, bijesan i zlonamjeran, spreman za svoju posljednju veliku bitku protiv cijelog svijeta.

27. OPSADA KEMPOVE KUĆE

Kemp je pročitao čudnu poslanicu, ispisanu olovkom na masnom listu papira.

„Bili ste iznenađujuće odlučni i vješti,“ – stajalo je u pismu – „iako ne mogu zamisliti što ste time htjeli postići. Vi ste protiv mene. Cijelog ste me dana proganjali, pokušali ste me lišiti i noćnog odmora. Ali, unatoč tome došao sam do hrane i usprkos vama odspavao sam, a igra tek počinje. Moja igra tek počinje. Nema drugog načina, mora započeti Strahovlada. Ovime obznanjujem prvi dan moje Strahovlade. Port Burdock više ne potpada pod vlast Kraljice, recite to vašem policijskom pukovniku i ostalima – Port Burdock sad potpada pod mene, kralja Strahovlade! Ovo je prvi dan prve godine novog doba – Doba Nevidljivog čovjeka. Ja sam Nevidljivi čovjek Prvi. Za početak će pravilo ponašanja biti jednostavno. Prvog dana doći će do jednog smaknuća, koje će poslužiti kao primjer – smaknut će biti čovjek po imenu Kemp. Smrt će ga snaći danas. Može se zaključati, sakriti, okružiti se čuvarima ili, ako to želi, navući na sebe oklop, ali Smrt – nevidljiva Smrt – dolazi. Neka poduzme mjere opreza; to će se dojmiti mojih podanika. Smrt kreće iz poštanskog sandučića u podne. Pismo će upasti u sandučić kad prođe poštari i onda je gotovo! Igra započinje. Smrt kreće. Ne pomažite mu, podanici moji, da Smrt ne bi snašla i vas. Danas Kemp mora umrijeti.“

Kemp je dvaput pročitao pismo.

– Ovo nije šala – reče. – Ovo je njegov glas. I on to doista misli.

Kemp okrene presavijeni list papira i ugleda na strani na kojoj je bila adresa poštanski žig Hintondeana i običnu poštansku naznaku „Doplatite dva penija“.

Polako je ustao, ostavljajući svoj ručak nepojedenim – pismo je stiglo poštom u jedan sat – te je otišao u radnu sobu. Zvonceom je pozvao svoju kućedomaćicu. Naredio joj je da odmah obiđe cijelu kuću, provjeri jesu li svi prozori dobro zatvoreni, pa neka na svakom prozoru zatvori kapke. Sam je zatvorio prozore na radnoj sobi. Iz zaključane ladice u spavaćoj sobi uzeo je mali revolver, pažljivo ga je provjerio i stavio u džep svog dnevnog ogrtača. Napisao je nekoliko kratkih poruka, jednu od njih pukovniku Adyeu, predao je poruke sluškinji te joj je dao izričite upute na koji će način napustiti kuću.

– Nema opasnosti – rekao je, dodavši u sebi: – Za tebe. Nakon toga neko je vrijeme ostao zamišljen, a onda se vratio ručku koji se hladio.

Jeo je, a misli mu nisu opterećivale um. Naposljetku je odlučno lupio šakom po stolu.

- Uhvatit ćemo ga - rekao je. - A ja ću biti mamac. Preračunat će se on.

Kemp se popeo u vidikovac, pažljivo zatvarajući svaka vrata za sobom.

- Ovo je igra, opasna igra - reče. - Ali svi su izgledi na mojoj strani, gospodine Griffin, unatoč tvojoj nevidljivosti. Griffin - čovjek koji će se sam osvetiti cijelom svijetu.

Stajao je uz prozor zureći u tople padine brežuljka.

- On mora svakodnevno nabavljati hranu. Ne zavidim mu. Je li stvarno spavao prošle noći? Negdje vani na otvorenom, siguran od nepoželjnih susreta. Baš bih volio kad bi moglo nastupiti malo dobrog, hladnog i vlažnog vremena umjesto ove vrućine. A možda me i sad odnekud vreba.

Prišao je bliže prozoru. Nešto tako oštro lupi o cigle iznad prozorskog okvira da je naglo odskočio.

- Postajem živčan - reče Kemp, no već je za pet minuta opet prišao prozoru. - Vjerojatno se vrabac zabio u okvir - promrmlja.

Tog je trenutka začuo zvonjavu na ulaznim vratima, pa je žurno sišao u prizemlje. Smaknuo je zasun, otključao vrata, provjerio zaštitni lanac, koji je podigao i prikopčao na zaštitnu bravicu. Oprezno je otvorio vrata, ne pokazujući se. Pozdravio ga je prijateljski glas. Bio je to Adye.

- Vaša je sluškinja napadnuta, Kempe - rekao je s vrata.

- Što? - uzviknuo je Kemp.

- Oteo joj je vaše pismo. Nalazi se negdje u blizini. Pustite me unutra.

Kemp oslobodi sigurnosni lanac i Adye prođe kroz što je moguće uži otvor. Stajao je u predvorju gledajući s bezgraničnim olakšanjem kako Kemp ponovno zabravljuje vrata.

- Poruku joj je istrgnuo iz ruke. Užasno ju je prestrašio. Ona je dolje u postaji. Sva je histerična. A on je negdje ovdje u blizini. Što ste mi htjeli javiti u poruci?

Kemp opsuje.

- Kakva sam samo budala bio - reče Kemp. - Mogao sam znati. To nije ni sat vremena hoda od Hintondeana. Zar već?

- Što to? - upita Adye.

- Pogledajte ovo! - reče Kemp i povede Adyea u radnu sobu. Pruži mu poruku Nevidljiva čovjeka. Adye ju je pročitao i tiho zazviždao.

- A što ste vi napisali u svojoj poruci? - upita Adye.

- Predložio sam zasjedu poput prave budale - reče Kemp. - I taj sam vam prijedlog poslao po sluškinji. Sad zna moje planove.

Adye je nastavio Kempovo psovanje.

- Pobjeći će - odvrati Adye.

- Ne, on neće bježati - izjavi Kemp.

Glasni lom stakla odjekne iz smjera radne sobe. Adye načas ugleda srebrnkasti odsjaj malog revolvera koji je napola virio iz Kempova džepa.

- To je prozor na katu! - reče Kemp i povede Adyea po stubama. Još dok su se penjali odjekne i drugi zvuk loma. Kad su stigli do radne sobe vidjeli su da su dva od tri prozora razbijena, soba je do pola bila prekrivena igličastim staklom, a veliki kamen ležao je na plohi pisaćeg stola. Obojica su zastala na vratima promatrajući smrskano staklo. Kemp ponovno počne psovati i još nije izrekao psovku do kraja, a staklo na trećem prozoru pukne poput pucnja iz pištolja, na trenutak još ostane ukočeno visjeti na okviru, pa se uruši u sobu u oštrim, šiljastim trokutićima.

- Čemu sve to? - upita Adye.

- To je tek početak - odgovori Kemp.

- Može li se nekako popeti ovamo gore?

- Ne može čak ni mačka - odvrati Kemp.

- Nemate kapke?

- Ovdje ne. Sve sobe u prizemlju... Hej!

U prizemlju se začuje lom, a zatim snažan udarac po daskama.

- Dovraga! - reče Kemp. - To mora da je došlo iz... da, iz jedne od spavaćih soba. Izgleda da će razbijati po cijeloj kući, ali on je budala. Kapci su zatvoreni, pa će razbijeno staklo padati s vanjske strane. Razrezat će si stopala.

Još jedan prozor treskom obznani da je uništen. Kemp i Adye zbunjeni su stajali na stubišnom odmorištu.

- Sjetio sam se! - reče Adye. - Dajte mi neku palicu ili nešto slično, pa ću poći dolje u postaju i vratiti se s onim psima tragačima. Oni bi ga trebali srediti! To je blizu, ni deset minuta...

Još se jedan prozor pridruži razbijenoj gomili.

- Imate li možda revolver? - upita Adye.

Kemp rukom posegne prema džepu, ali tada neodlučno zastane.

- Nemam nikakav... nikakav koji bih vam mogao posuditi...

- Vratit ću vam ga kasnije - odvrati Adye. - Vi ste ovdje na sigurnom.

Posramljen svojim trenutnim izbjegavanjem istine Kemp mu pruži oružje.

- A sada otvorimo vrata - reče Adye.

Dok su oklijevajući stajali u predvorju, začuše lom i padanje krhotina stakla na jednom od prozora spavaćih soba na katu. Kemp je otišao do ulaznih vrata i počeo je oslobađati zasune što je tiše mogao. Lice mu je bilo nešto bljeđe nego obično.

- Morate se provući što brže - reče.

Sljedećeg trenutka Adye je već bio s druge strane vrata, a zasuni su se uvlačili natrag u metalne šarke. Na trenutak je oklijevao, osjećajući se sigurnije s leđima oslonjenim na vrata. Tada je odlučno krenuo, uspravan i ponosan, niza stubište koje je vodilo do ulaza. Prešao je preko travnjaka i približio se vratima ograde. Lagani vjetrović kao da je namreškao travu. Blizu njega nešto se pomaknulo.

- Stanite na trenutak - reče Glas, a Adye stane kao ukopan dok mu se šaka stezala oko

revolvera.

- Što hoćete? - upita Adye, blijed i bijesan, napetih živaca.

- Učinite mi uslugu i vratite se u kuću - odvrati Glas, jednako bijesan i napet kao pukovnikov.

- Žao mi je - reče Adye pomalo promuklo, ovlaživši jezikom usne.

Glas dolazi s moje lijeve, prednje strane, pomisli. Da okušam sreću pucnjem?

- Kamo ste krenuli? - upita Glas, zatim se obojica brzo pomaknu i odbljesak sunčeve svjetlosti dopre iz otvorenog pukovnikova džepa.

Adye odustane i razmisli.

- Kamo idem - reče polako - jest moja osobna stvar.

Riječi su mu još bile na usnama kad neka ruka obuhvati njegov vrat, u leđa mu se zabije koljeno i Adye se sav izvije unatrag. Nespretno je potegnuo revolver i opalio nasumce, ali je sljedećeg trenutka dobio udarac u usta i revolver mu je istrgnut iz ruke. Uzalud je pokušavao zgrabiti sklisku ruku. Pokušavao je ustati, ali pao je unatrag.

- Dovraga... - izusti Adye.

Glas se smijao.

- Ubio bih vas ovog trenutka da mi nije žao uzalud potrošiti metak - reče Glas.

Adye ugleda u zraku revolver uperen u njega, udaljen oko dva metra.

- Dobro, što sada? - upita Adye sjedajući.

- Ustanite! - zapovijedi Glas.

Adye ustane.

- Pazite - reče Glas i nastavi bijesno - ne pokušavajte nikakve trikove. Upamtite da ja vas mogu vidjeti, a vi mene ne možete. Morate se vratiti u kuću.

- Neće me pustiti unutra - odvrati Adye.

- Šteta – odvrati Glas. – S vama nisam u zavadi.

Adye opet ovlaži usne. Svrne pogled s cijevi revolvera i ugleda u daljini tamnoplavo more na poslijepodnevnom suncu, glatku, zelenu udolinu, bijele stijene planinskih vrhova i bučni grad, pa odjednom shvati da je život dragocjen. Njegov se pogled opet okrene u smjeru te male metalne stvarčice koja je dva metra od njega visjela između neba i zemlje.

- Što moram učiniti? – upita zlovoljno.

- Što vi morate učiniti? – upita Glas. – Pa on će vama pomoći. Jedina stvar koju možete učiniti jest da se vratite u kuću.

- Pokušat ću. Otvori li mi, hoćete li mi obećati da nećete navaliti na vrata?

- S vama nemam nikakvih razmirica – odgovori Glas.

Nakon što je pustio Adyea van iz kuće, Kemp je požurio na kat i sada je, čučajući u radnoj sobi među razbijenim staklom, oprezno virio preko ruba prozora, promatrajući kako Adye stoji i razgovara s Nevidljivim čovjekom.

- Zašto ne puca? – mrmljao je Kemp za sebe.

Tad se revolver malo pomaknuo i odbлесак sunčevog svjetla bljesne u Kempove oči. On dlanom zasjeni oči i pokuša otkriti izvor zaslepljujućeg svjetla.

- Pa jasno! – reče. – Adye je predao revolver.

- Obećajte da nećete navaliti na vrata – ponovi Adye. – Ne pokušavajte pobijediti na taj način. Pružite čovjeku priliku.

- Vratite se u kuću. Otvoreno vam kažem da neću ništa obećavati.

Adye je izgleda odjednom donio odluku. Okrenuo se prema kući i krenuo polagano s rukama iza sebe. Kemp ga je zbunjeno promatrao. Revolver je nestao, ponovno bljesnuo, pa opet nestao, ali pomnim gledanjem mogao se jasno primijetiti kao mali, tamni predmet koji je slijedio Adyea. Tad se sve dogodilo vrlo brzo. Adye je skočio unatrag i, okrenuvši se, pokušao zgrabiti taj mali predmet. Promašio ga je te se, podigavši ruke u zrak, srušio prema naprijed, na lice, a u zraku je ostao samo mali, plavičasti oblačak. Kemp nije čuo zvuk pucnja. Adye se trgnuo, podigao na jednu ruku, opet pao prema naprijed i ostao nepomično ležati.

Neko vrijeme Kemp je ostao zuriti u mirnu bezbrižnost Adyeova položaja. Tog je poslijepodneva bilo jako vruće i mirno. Činilo se kao da se na cijelom svijetu ništa ne miče osim dva žuta leptira koji su se međusobno lovili kroza žbunje između kuće i vrata ograde. Adye je ležao na tratini pokraj vrata. Kapci su bili navučeni na svim prozorima kuća niz cestu koja je vodila u podnožje brda, ali se u jednom malenom, zelenom ljetnikovcu vidjela bijela pojava – očigledno neki starac koji je spavao. Kemp pomno pregleda okolinu kuće tražeći odsjaj revolvera, no bio je nestao. Pogled mu se vrati na Adyea. Igra je stvarno započela.

Tad je na ulaznim vratima začuo zvonjavu i kucanje, koje je na kraju postalo goropadno, a posluga se, u skladu s Kempovim uputama, zaključala u svojim sobama. Zatim je uslijedila tišina. Kemp je sjedio osluškujući, a zatim je oprezno počeo redom provirivati kroza svaki od tri prozora. Otišao je do vrha stubišta, gdje je zastao, tjeskobno osluškujući. Naoružao se žaračem iz kamina spavaonice i opet je krenuo ispitati jesu li svi prozori u prizemlju dobro učvršćeni. Sve je bilo dobro zaštićeno i mirno. Vratio se u vidikovac. Adye je nepokretno ležao preko ruba šljunčane staze u položaju u kojem je pao. Cestom uz kuće dolazila je sluškinja s dvojicom policajaca.

Posvuda je bila mrtva tišina. Izgledalo je da se ono troje približava vrlo polako. Kemp se pitao što li radi njegov protivnik.

Odjednom se trgnuo. Odozdo se začuo lom. Oklijevajući, ponovno je sišao u prizemlje. Odjednom je kuća odjeknula teškim udarcima i trganjem drva u komade. Čuo je lom i razorni zveket željeznih ojačanja na kopcima. Okrenuo je ključ i otvorio kuhinjska vrata. Još dok je širom otvarao vrata, prozorski su kapci, razbijeni u sitno iverje, uletjeli unutra. Zastao je, užasnut. Prozorski okvir, osiguran poprečnom gredom, bio je još netaknut, ali su na njemu ostali tek mali, nazubljeni ostaci stakla. Kapci su bili razbijeni sjekirom, a sad je sjekira zamahivala i udarala po prozorskom okviru i zaštitnoj metalnoj rešetki. Odjednom se sjekira odmakne i nestane. Kemp je vidio da vani na putu leži revolver, a zatim je to malo oružje skočilo u zrak. Brzo je odskočio unatrag. Revolver je opalio prekasno i dok je zatvarao vrata, iver s njihova ruba preleti mu iznad glave. Zalupio je i zaključao vrata i dok je tako stajao, začuo je Griffina kako vani više i smije se. Tad su se nastavili razorni udarci sjekire, uzrokujući lom i trganje.

Kemp je stajao u hodniku, pokušavajući razmisliti. Još trenutak i Nevidljivi čovjek bit će u kuhinji. Ta ga vrata neće zadržati ni trenutka, a tada...

S ulaznih vrata ponovno se začula zvonjava. To su vjerojatno policajci. Otrčao je u predvorje, zakvačio zaštitni lanac i povukao zasun. Zatražio je da se djevojka javi prije nego je otkvačio lanac. Troje je ljudi zbijeno jedno do drugih upalo u kuću, a Kemp je ponovno zalupio vrata.

- Nevidljivi čovjek - reče Kemp. - Ima revolver s dva preostala metka. Ubio je Adyea. Ili ga je barem nastrijelio. Zar ga niste vidjeli tamo na tratini? Tamo leži.

- Tko? - upita jedan policajac.

- Adye - odgovori Kemp.

- Mi smo došli stražnjim putem - reče djevojka.

- Kakvo je to razbijanje - upita jedan od policajaca.

- On je u kuhinji - ili će biti. Pronašao je sjekiru...

Odjednom se kuća ispunila zaglušnim udarcima sjekire Nevidljivog čovjeka po kuhinjskim vratima. Djevojka je zurila u smjeru kuhinje i strepeći se povlačila prema blagovaonici. Kemp im je pokušavao objasniti neke stvari isprekidanim rečenicama. Začuli su kako kuhinjska vrata popuštaju.

- Ovuda! - reče Kemp, trгнуvši se i gurajući policajce prema vratima blagovaonice. - Žarač!
- poviče i požuri do ograde kamina.

Žarač koji je uzeo iz predvorja pruži jednome, a žarač iz blagovaonice drugom policajcu. Odjednom se baci unatrag.

- Uh! - poviče jedan policajac i sagnuvši se zaustavi sjekiru svojim žaračem. Pištolj ispali svoj pretposljednji metak i razdere vrijednu sliku Sidneya Coopera. Drugi policajac raspali žaračem po malom oružju, kao da ubija osu i odbaci ga uza zveket na pod.

Na prvi prasak djevojka krikne i ostane na trenutak stajati kraj kamina, vrišteći, a zatim potrči otvoriti kapke - vjerojatno je namjeravala pobjeći kroz razbijeni prozor.

Sjekira se povukla u hodnik, gdje je zaostala u položaju nekih šezdesetak centimetara iznad tla. Mogli su čuti Nevidljivog čovjeka kako diše.

- Odmaknite se vas dvojica - reče. - Ja želim samo Kempa.

- Mi želimo tebe - reče prvi policajac i brzo zakorači prema naprijed, mlateći žaračem u smjeru zvuka Glasa. Nevidljivi čovjek morao je odskočiti unatrag, spotičući se o stalak za kišobrane. Zatim, kako je i policajac zateturio od siline vlastitog zamaha žaračem u smjeru u kojem je naciľjao, Nevidljivi čovjek dočeka ga zamahom sjekire od kojeg se policajčeva kaciga zgužva poput papira, a od siline udarca čovjek se okrene oko svoje osi i tresne glavom o pod ispred kuhinjskih stuba. No, drugi je policajac žaračem naciľjao iza sjekire i udario je o nešto mekano, što je kvrcnulo. Začuo se užasno bolan krik, a onda je sjekira pala na pod. Policajac je ponovno zamahnuo u prazan prostor, ali nije pogodio ništa. Stao je stopalom na sjekiru i ponovno udario. Tada je zastao, držeći žarač poput toljage, napeto osluškujući i najtiši pokret.

Čuo je kako se otvorio prozor blagovaonice i brze korake iznutra. Njegov se kolega preokrenuo i sjeo, krv mu je tekla između oka i uha.

- Gdje je? - upita policajac koji je sjedio na podu.

- Ne znam. Udario sam ga. Stoji negdje u predvorju, ako se nije provukao pokraj tebe. Doktore Kemp, gospodine...

Tišina.

- Doktore Kemp! - poviče policajac ponovno.

Drugi se policajac s mukom počeo dizati na noge. Ustao je. Odjednom se začuo tihi hod bosih nogu po kuhinjskim stubama.

- Evo ga! - krikne prvi policajac i nekontrolirano zavitla i baci svoj žarač, pa razbije mali plinski svijećnjak.

Izgledalo je kao da će slijediti Nevidljivog čovjeka niz stube u podrum. Tad je bolje razmislio i vratio se natrag u blagovaonicu.

- Doktore Kemp... - započne i naglo zastane. - Naš je doktor Kemp baš pravi junak - reče kad je njegov kolega pogledao preko njegova ramena.

Prozor u blagovaonici bio je širom otvoren, a nigdje na vidiku nije bilo ni sluškinje ni Kempa.

I mišljenje drugog policajca o Kempovu herojstvu bilo je prilično očito.

28. UHVAĆENI PROGONITELJ

Kad je započela opsada Kempove kuće, gospodin Heelas, njegov najbliži susjed, koji je ujedno bio i vlasnik vile, drijemao je u zgradi svog ljetnikovca koji se nalazio nedaleko od glavne zgrade kuće. Gospodin Heelas bio je jedan od pripadnika one tvrdoglave manjine koja je odbijala vjerovati u „sve te gluposti oko Nevidljivog čovjeka“. Ipak, njegova supruga, kako će se gospodin Heelas kasnije prisjetiti, bila je uvjerena u istinitost glasina. On je ustrajao na šetnjama po svom vrtu, baš kao da se ništa loše ne događa i otišao je na svoj poslijepodnevni počinak u skladu sa svojim dugogodišnjim navikama.

Prespavao je razbijanje prozora i nato se iznenada probudio s čudnim osjećajem da nešto nije u redu. Pogledao je preko puta prema Kempovoj kući, protrljao oči i ponovno pogledao. Tad je, spustivši stopala na pod, sjedio, osluškujući. Sam je sebi promrmljao „da mora da je proklet“, jer koliko god promatrao, bilo je očito da je prizor vrlo neobičan. Kempova je kuća izgledala kao da je već tjednima napuštena – i to nakon što su se u njoj odigrali nekakvi nasilni neredi. Sva su stakla bila razbijena, a svi su prozori, osim onih u radnoj sobi u vidikovcu, bili zamračeni zatvorenim unutarnjim kopcima.

- Zakleo bih se da je sve bilo u redu... - pogleda na svoj sat - prije dvadeset minuta.

Postao je svjestan, tamo u daljini, jednoličnog nabijanja i lomljenja stakla. A tad se, dok je sjedio otvorenih usta, dogodilo nešto još čudnije. Kapci na prozoru blagovaonice nasilno su se otvorili, a sluškinja u odjeći za izlazak i šeširu kao da se mahnito borila da podigne metalnu zaštitnu šipku koja je sprječavala ulazak (ili izlazak) kroz prozor. Odjednom se iza nje pojavio muškarac koji joj je pomagao – doktor Kemp! Sljedećeg su trenutka otvorili prozor i sluškinja se svom silinom potrudila izaći van; prebacila se prema naprijed i nestala u grmlju. Gospodin Heelas ustao je pa zatim neodređeno uzviknuo zbog svih tih previše čudnih događaja. Ugledao je Kempa kako stoji na prozorskoj dasci, skače s prozora i gotovo se trenutno ponovno pojavljuje trčeći duž puta kroz grmlje, saginjući se poput čovjeka koji ne želi biti primijećen. Nestao je iza grma zanovjeti i ponovno se pojavio, penjući se preko ograde koja je graničila s otvorenom ravnicom. Kemp se u trenu prebacio preko ograde i potrčao je nevjerovatno brzo niz kosinu prema gospodinu Heelasu.

- Gospode! - kriknuo je gospodin Heelas obuzet samo jednom mišlju - to je ona beštija od Nevidljivog čovjeka! Ipak je sve to istina!

Za gospodina Heelasa, pomisliti nešto toliko nevjerojatno značilo je odmah nešto i poduzeti, pa se njegova kuharica, koja ga je promatrala s najgornjeg prozora, začudila vidjevši ga kako poput ispaljenog metka juri prema glavnoj zgradi kuće brzinom od dobrih petnaest kilometara na sat. Začulo se lupanje vratima, zvonjava zvonca i glas gospodina Heelasa koji je urlao poput razjarenog bika.

- Zatvorite vrata, zatvorite prozore, sve pozatvarajte! Dolazi Nevidljivi čovjek!

Istog trenutka kuća se ispuni vriskom, zapovijedima i zvukom tapkanja stopala. On sam otrčao je zatvoriti francuske prozore na verandi. Tek što je to učinio, iznad ruba vrtne ograde pojave se Kempova glava, ramena i koljeno. Sljedećeg trenutka Kemp stopalima zaore kroz šparoge te potrči preko teniskog igrališta prema kući.

- Ne možete ovamo ući - reče gospodin Heelas, zatvarajući zasune. - Jako mi je žao ako vas progoni, ali ovamo ne možete ući!

Kemp se s užasom na licu priljubi uz staklo, udarajući, a zatim i bijesno tresući kapke francuskog prozora. Tad je, videći da su mu nastojanja uzaludna, potrčao preko verande, preskočio preko njenog kraja i stigao do zvekira na vratima za poslugu. Zatim je od tih vrata otrčao oko kuće do glavnih ulaznih vrata, pa je nastavio trčati do ceste koja se protezala na brežuljak.

Gospodin Heelas, tek što je posvjedočio Kempovu nestanku, zureći kroz prozor s užasom na licu, primijeti kako se njegove šparoge grubo slamaju na sve strane pod stopalima koja nije mogao vidjeti. Nato gospodin Heelas bezglavo pojuri na gornji kat, pa je nastavak potjere ostao izvan njegova vidokruga, no dok je prolazio pokraj stubišnog prozora, začuo je kako su se vrata za poslugu s treskom zatvorila.

Kad je izbio na cestu koja se protezala po brežuljku, Kemp se, naravno, uputio nizbrdo. Sad se i on osobno našao u situaciji da trči kao sumanut poput onih ljudi koje je prije samo četiri dana pun osude promatrao iz svoje radne sobe u vidikovcu dok panično jure. Trčao je dobro za čovjeka bez kondicije, pa iako mu je lice bilo blijedo i znojno, očuvao je trezveno razmišljanje. Trčao je širokim korakom i kad god bi naletio na neki neravan komad ceste pun kamenja, ili bi negdje zabljesnuo komad razbijenog stakla, prešao bi ravno preko takve prepreke, prepuštajući nevidljivim bosim nogama koje su ga slijedile da odaberu put kako god znaju.

Prvi put u životu Kemp je otkrio da je cesta po brežuljku neopisivo duga i pusta, a da je

početak grada u podnožju brežuljka strašno daleko. Nikad nije iskusio sporiji i mukotrpniji način kretanja od trčanja. Sve te sablasne vile, uspavane na poslijepodnevnom suncu, izgledale su zaključano i zabarikadirano – nedvojbeno su i bile zaključane i zabarikadirane – i to upravo po njegovim uputama. Ipak, za svaki slučaj, trebali su predvidjeti stražara za ovakav razvoj događaja! Sada se pred njim uzdizao grad, iza kojeg je u ovoj poziciji s vidika nestajalo more, a dolje se kretala gungula ljudi. Na okretište u podnožju brežuljka upravo je stigao tramvaj. Iza okretišta nalazila se policijska postaja. Čuje li to iza sebe korake? Napregnuo je sve svoje snage.

Dolje, u podnožju brda, ljudi su zurili u njega, dvoje ili troje njih potrčalo je, a njemu je već dah počeo škripati u grlu. Tramvajska stanica sad je već bila blizu, a u „Veselim kriketašima“ bučno se otvore vrata. Iza tramvajske stanice nalazili su se otkopi i hrpe šljunka – radilo se na drenaži terena. Na trenutak je htio uskočiti u tramvaj i zalupiti za sobom vrata, ali je ipak odlučio otići u policijsku postaju. Sljedećeg je trenutka prošao pokraj vrata „Veselih kriketaša“, došavši do umorne gomile na kraju ulice, gdje je bio okružen ljudima. Vozač tramvaja i njegov pomoćnik bili su zgranuti prizorom njegove luđačke žurbe i stajali su zureći pokraj raspregnutih konja koji su vukli tramvaj. Malo dalje, iznad humaka šljunka, vidjeli su se začuđeni radnici koji su prokopavali tlo.

Njegovo se trčanje malo usporilo, ali kad je začuo brzi korak svog progonitelja ponovno je potrčao iz sve snage.

– Nevidljivi čovjek! – doviknuo je radnicima, nešto neodređeno gestikulirajući te je u trenutku nadahnuća preskočio prokop, našavši se tako iza grupe kršnih kopača, koji su mogli predstavljati prepreku progonitelju. Tad je, odbacivši zamisao da uđe u policijsku postaju, skrenuo u sporednu uličicu, projurio pokraj kolica prodavača povrća, na trenutak je oklijevao pred vratima slastičarnice i tad je kroz neki prolaz koji je povezivao ulice ponovno utrčao na glavnu gradsku ulicu Hill Street. U prolazu se igralo dvoje-troje male djece koja su se vrišteći razbježala pred njegovom pojavom i odmah su se otvorila vrata i prozori s kojih su uzbuđene majke zdušno negodovala. Kad je ponovno izbio na Hill Street, nalazio se oko tristo metara od tramvajskog okretišta i odmah je postao svjestan zaglušne krike i ljudi koji su se razbježali.

Pogledao je uz ulicu prema brežuljku. Jedva desetak metara dalje trčao je jedan golemi radnik, nepovezano psujući i žestoko mlateći oko sebe lopatom, a točno iza njega trčao je tramvajski kondukter stisnutih šaka. Prijeteći i galameći, ostali su slijedili ovu dvojicu dalje niz ulicu. Muškarci i žene trčali su dolje prema gradu, a Kemp je jasno zapazio jednog

čovjeka kako izlazi kroz vrata trgovine s palicom u ruci.

- Opkolite ga! Opkolite ga! - vikao je netko.

Kemp odjednom shvati promjenu uloga u potjeri. Zastane i pogleda uokolo teško dišući.

- Ovdje je negdje u blizini - poviče. - Oblikujte živi zid preko...

Kemp zadobije snažan udarac ispod uha i počne se osvrutati, pokušavajući se suočiti sa svojim nevidljivim protivnikom. Jedva se uspio održati na nogama kad je zadao uzaludan udarac u zrak. Opet je osjetio udarac ispod brade, pa se naglavačke opružio na tlu.

Sljedećeg trenutka koljeno mu prignječi ošit, a par pohlepnih šaka zgrabi ga za grlo, no stisak jedne šake bio je slabiji od druge. Kemp zgrabi nevidljive ručne zglobove i začuje bolni vrisak svojeg napadača, a tada lopata onog radnika sijevne kroza zrak iznad njega i muklo udari u nešto. Kemp je na licu osjetio kapanje tekućine. Stisak na njegovu vratu odjednom popusti i Kemp se uz grčeviti napor uspije osloboditi, ščepati opušteno rame napadača i popeti se na njegovo oboreno tijelo. Pritiskao je nevidljive laktove čvrsto uz tlo.

- Imam ga! - vrisnuo je. - Upomoć! Pomozite! Uхватite ga! Ispod mene je! Uхватite ga za stopala!

Sljedećeg trenutka istovremeno je nastala gužva i brza borba. Da je tad kakav stranac iznenada naišao u ulicu, mogao je pomisliti da se ovdje odigrava iznimno gruba utakmica ragbija. A nakon Kempova krika nisu se čuli nikakvi povici osim zvuka udaraca šakama i nogama i teškog disanja.

Tad Nevidljivi čovjek s teškim naporom odgurne sa sebe nekoliko napadača i podigne se na koljena. Kemp se prilijepio za njega poput lovačkog psa za jelena, a mnoge su druge ruke grabile, hvatale i trgale nevidljivo biće. Tramvajski kondukter odjednom ga je zgrabio za vrat i ramena oborivši ga opet na tlo.

Skupina ljudi u žaru borbe ponovno se našla na tlu, žestoko se prevrćući. Bilo je tu, bojim se, i žestokih udaraca nogom. Tad se iznenada začuo očajnički krik: - Milost! Milost! - koji je brzo zamro u zvuku koji je podsjećao na gušenje.

- Pustite ga, budale obične! - promuklo je povikao Kemp, pa su se snažni ljudi počeli naglo povlačiti. - Ranjen je, kažem vam! Udaljite se!

Nakon kratkog naguravanja, ljudi su oslobodili prostor oko tijela i stvorio se krug oblikovan

od znatiželjnih lica koja su promatrala liječnika koji je klečao, kako se činilo, četrdesetak centimetara u zraku, držeći nevidljive ruke uz tlo. Iza njega je policajac čvrsto držao nevidljive gležnjeve.

- Ne puštajte ga nikako - povikao je kopač držeći okrvavljenu lopatu. - On se samo pretvara.

- Ne pretvara se - reče liječnik oprezno podižući koljeno. - Ja ću ga držati.

Kempovo je lice bilo natučeno i posvuda crveno. Frfljao je zbog usnice koja mu je krvarila. Otpustio je jednu nevidljivu ruku i činilo se da opipava nevidljivo lice.

- Usta su mu potpuno mokra - reče, a zatim doda: - O, Bože!

Naglo je ustao i kleknuo na tlo pokraj nevidljivog tijela. Došlo je do naguravanja i stiske, začuo se težak topot koraka dok je stizalo još novih ljudi, povećavajući time zbijenost gomile. Sad su već ljudi navirali i iz kuća. Vrata „Veselih kriketaša“ odjednom su se širom otvorila. Tek je tu i tamo netko nešto promrmljao.

Kemp je nešto opipavao, izgledalo je kao da mu se ruka kreće kroz zrak.

- Ne diše - reče. - Ne osjećam mu otkucaje srca. Bok mu je... uh!

Odjednom, neka starica koja je virila ispod ruke krupnog kopača glasno vrisne.

- Pogledajte tamo! - poviče, ispruživši svoj naborani prst prema nečemu.

Pogledavši onamo kamo je pokazala svi su ugledali neku nejasnu prozirnu pojavu, kao načinjenu od stakla, unutar koje su se mogle jasno nazrijeti vene, arterije, kosti i živci, pa obrisi ruke - mlitave i opuštene. Dok su zurili u nju postajala je sve tamnija i neprozirnija.

- Hej! - poviče policajac. - Pojavljuju se i stopala!

I tako, polako, počevši od ruku i nogu i protežući se od vrhova udova do životno važnih središta njegova tijela, nastavila se odvijati ta čudna promjena. Bilo je to poput polaganog širenja otrova. Prvo su se pojavili sitni bijeli živci, mutni, sivkasti obrisi udova, zatim staklaste kosti i zamršeni splet arterija, pa meso i koža, isprva nježno zamagljene, a tad su naglo postajale sve neprozirnije i tamnije. Sad su već mogli vidjeti njegov polomljeni prsni koš i ramena, kao i nejasan obris izmučenih i izubijanih crta lica.

Kad se naposljetku gomila odmaknula, omogućivši Kempu da ustane, tamo na tlu ostalo je

ležati golo, bijedno, zgnječeno i polomljeno tijelo mlada čovjeka tridesetih godina. Kosa i obrve bile su mu bijele – ne sijede od starosti, već bijele zbog albinizma – a oči su mu bile poput dva granata. Šake su mu bile stisnute, kapci širom otvoreni, a lice mu je imalo izraz gnjeva i užasa.

– Pokrijte mu lice – reče neki čovjek. – Zaboga, pokrijte mu lice!

Troje male djece koje se guralo prema naprijed kroz gomilu zateklo se odjednom na silu okrenuto u suprotnom smjeru i poslano natrag, dalje od tog prizora.

Netko je donio plahtu iz „Veselih kriketaša“, pa su ga njome prekrili i odnijeli tijelo u gostioničarevu kuću. Ležao je tamo, na otrcanom krevetu u neukusno namještenoj i loše osvijetljenoj spavaćoj sobi, okružen gomilom neukih, uzbuđenih ljudi, polomljen, izranjavan, izdan i ni od koga žaljen, taj Griffin, prvi od svih ljudi koji je sebe učinio nevidljivim, Griffin, najdarovitiji fizičar kojeg je svijet ikad imao i koji je skončao u neizrecivoj nesreći koju mu je donijela njegova neobična i strašna profesija.

EPILOG

Tako završava priča o neobičnim i zlim činima izazvanim pokusima Nevidljivog čovjeka. Želite li saznati nešto više o njemu, morate otići do malog svratišta u blizini Port Stowea i popričati s vlasnikom. Svratište je označeno pločom na kojoj nije nacrtano ništa osim šešira i čizama, a zove se jednako kao i ova pripovijest. Vlasnik svratišta nizak je i debeljuškast čovjek mesnata, valjkasta nosa, čekinjaste kose i nepravilno rumena lica. Pijte obilno i on će vam velikodušno pričati o svemu što mu se kasnije dogodilo i kako su pravnici pokušali osporiti da mu treba pripasti golemi novčani iznos koji su pronašli u njegovim džepovima.

- Nakon što su shvatili da ne mogu dokazati kome točno pripada koja novčana suma, neka sam proklet - reći će - ako me nisu pokušali izigrati i proglasiti da po zakonu sve nepoznate stvari pripadaju Kralju. Izgledam li ja kao netko tko je nešto oduzeo Kralju? Zatim me jedan gospodin zaposlio tako što bi mi svake noći dao jednu gvineju da pričam svoju priču u zgradi Empire Music - da je jednostavno ispričam svojim riječima kao što to sada činim...

A poželite li naglo prekinuti tijek njegova prisjećanja, uvijek to možete učiniti tako da ga upitate ne pojavljuju li se u priči i tri bilježnice. On će to potvrditi i nastaviti će objašnjavati, prisežući da svi misle da su bilježnice kod njega, ali zaklet će se da nisu.

- Nevidljivi ih je čovjek uzeo i sakrio kad sam pokušao pobjeći od njega iz Port Stowea. Stvar je u tome da je doktor Kemp uvjerio ljude da su kod mene.

Tad će se udubiti u razmišljanje, potajno vas promatrajući, a zatim će, nervozno pospremajući čaše, odmah otići od teze.

On je neženja - oduvijek je to bio po uvjerenju - i u kući nema ženske čeljadi. Na vidljivim mjestima sva mu je dugmad prišivena, jer to se od njega očekuje, ali za skrivenije stvari, na primjer naramenice, još uvijek koristi uzicu. U vođenju svog posla nije poduzetan, ali je vrlo dostojanstven. Kretnje su mu polagane i sklon je filozofiranju, no u mjestu uživa ugled mudra čovjeka i poznatog škrcu, a njegovo poznavanje cesta južne Engleske nadmašilo bi i ono kartografa.

Nedjeljom ujutro, baš svakog nedjeljnog jutra tijekom cijele godine, dok je svratište zatvoreno za goste, kao i svake noći poslije deset sati, odlazi u prostoriju sa šankom, noseći čašu džina malo razblaženog vodom, a nakon što je odloži, zaključa vrata, provjeri kapke na

prozorima, pa čak i zaviri pod stol.

Tada, zadovoljan svojom osamom, otključa kuhinjski ormar i sef u ormaru te otključa ladicu u sefu. Izvuče tri sveska uvezana u smeđu kožu i svečano ih položi na sredinu stola. Korice su se s vremenom istrošile i postale zelenkaste od plijesni – jedno su vrijeme bile odbačene u jarku, pa su i neke stranice posve isprane od prljave vode. Vlasnik svratišta sjedne u svoj naslonjač, polako napuni dugačku glinenu lulu dok ponosno promatra bilježnice. Tada izvuče jednu, približi je sebi, otvori je i počne proučavati stranice listajući ih unatrag i unaprijed. Obrve mu se zbog mrštenja spoje, a usnice mu se pomiču nekako bolno.

- Iks s malo dva gore u zraku, križ i takve koještarije. Gospode! Kako je samo bio pametan!

Ubrzo se opusti, zavalj u naslonjač i žmirka kroz dim lule gledajući duž sobe u stvari koje su nevidljive očima drugih ljudi.

- Sve je ispunjeno tajnama – kaže. – Predivnim tajnama! A jednom kad ih shvatim... O, Bože! Ali ne bih učinio ono što je on učinio... Ja bih samo... ah, no dobro... – kaže i povuče dim iz lule.

Tada zapada u san, predivan besmrtni san o svom životu. Iako je Kemp neprestano tragao za bilježnicama, nijedno ljudsko biće nije znalo da vlasnik svratišta zna da su one baš ovdje, prepune eteričnih tajni postizanja nevidljivosti i ispunjene još desecima drugim neobičnih misterija koji su u njih upisani. I dok god je on živ, nitko drugi neće ništa o njima saznati.

Herbert George Wells

Engleski pisac plodan u mnogim žanrovima, iako je danas najpoznatiji kao „otac znanstvene fantastike“ (1866 – 1946). Napisao je brojne romane, pripovijetke, satire, biografije i društveno angažirane rasprave i članke (bio je socijalist i s vremenom je postajao sve skloniji pacifizmu, mada ne i početkom Prvog svjetskog rata) te je navodno rado polemizirao o Darwinovoj teoriji evolucije, koju je kao školovani biolog gorljivo zagovarao. Bio je i jedan od najvažnijih britanskih zagovornika društvenog progresivizma i socijalističkih doktrina.

Već je tijekom njegova života postalo jasno da će mnoga njegova djela nagovijestiti stvarne događaje, poput romana *Otok doktora Moreaua* (1896) koji je nagovijestio razvoj genetike, *Vremenskog stroja* (1895) i *Nevidljivog čovjeka* (1897) u kojem će se otvoriti zanimljiva pitanja na polju fizike te *Rata svjetova* (1898) i *Rata na nebu* (1907) koji su, iako pripadaju žanru znanstvene fantastike, nagovijestili budućnost agresivnog razvoja vojne industrije i utrke u naoružanju.

U većem broju djela Wells je društveni kritičar, a ta je dimenzija njegova umjetničkog rada bila i najbolje prepoznata za njegova života. Romani *Kipps: Priča o jednostavnoj duši* (1905) i *Povijest gospodina Pollyja* (1910) dickensovskih su kvaliteta, uz nezanemarlivu količinu komike.

Godine 1936. napisao je scenarij za film snimljen po predlošku njegova romana *Oblik stvari što dolaze*.

Unatoč povremenim političkim otklonima i dominaciji mračnih i pesimističnih tema potkraj stvaralaštva, kod Wellsa dominira liberalni optimizam, kritika i odbacivanje viktorijanskih uzusa i propitkivanje etičkih i seksualnih normi ukorijenjenih tijekom 19. stoljeća.

Za svoj izniman doprinos književnosti čak je četiri puta bio nominiran za Nobelovu nagradu, iako je (navodno zbog svojih tada preradikalnih stavova) nikad nije osvojio.

Biblioteka Online

knjiga 178

Herbert George Wells

NEVIDLJIVI ČOVJEK

Naslov izvornika

The Project Gutenberg EBook of The Invisible Man, by H. G. Wells

Release Date: October 7, 2004 [EBook #5230]

[Last updated: May 3, 2012]

<https://www.gutenberg.org/ebooks/5230>

© 2020 Kristina Vlašić

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2020

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Urednik

Goran Čolakhodžić

Prijevod s engleskog

Kristina Vlašić

Fotografija

domeckopol / Pixabay.com

ISBN 978-953-345-813-7 (HTML)

ISBN 978-953-345-814-4 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-815-1 (PDF)

ISBN 978-953-345-816-8 (MOBI)

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba i Ministarstva kulture
Republike Hrvatske.**